

Promemoria

Finansdepartementet

Finansmarknadsavdelningen

Ökad motståndskraft i betalningssystemet

Fi2022/02529
September 2022

Sammanfattning

Ett clearingbolag som bedriver verksamhet med clearing och avveckling av betalningar tillhandahåller finansiell infrastruktur för betalningar. Clearingbolaget är mellanhanden mellan banker och förmedlar betalningar i ett clearing- eller avvecklingssystem. Den svenska lagstiftningen på området togs fram under mitten av 1990-talet. Sedan dess har det skett stora förändringar på betalningsmarknaden, såsom den snabbt ökade digitaliseringen. Lagstiftningen har inte heller uppdaterats i förhållande till vad som gäller internationellt. I promemorian föreslås därför att det ska införas en ny lag om clearing och avveckling av betalningar.

Det finansiella systemet skapar förutsättningar för att betalningar ska kunna ske snabbt, smidigt och säkert vilket är nödvändigt för att ekonomin som helhet ska fungera på ett effektivt sätt. Kortvariga störningar i betalningssystemet riskerar att få stora konsekvenser för samhället och längre avbrott kan dessutom innebära risk för störningar av den finansiella stabiliteten i stort. Det föreslås därför att det ska ställas nya krav på bl.a. riskhantering, beredskap och cybersäkerhet.

Enligt förslaget ska definitionen av clearingverksamhet anpassas till vad som gäller internationellt. Det innebär att det tillståndspliktiga området utökas till att omfatta hela betalningsprocessen.

Det ställs också nya krav vid utkontraktering av verksamhet som bl.a. innebär att ett uppdragsavtal ska godkännas av Finansinspektionen, om det innebär en förändring för förutsättningarna för clearingverksamheten.

Slutligen föreslås att det ska ställas nya krav på kapital och styrning.

Sammantaget bidrar förslaget till ökad motståndskraft i betalningssystemet.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2023.

Innehållsförteckning

1	Lagtext	5
1.1	Förslag till lag om clearing och avveckling av betalningar	5
1.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden	14
1.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.	32
1.4	Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti	34
1.5	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument	35
1.6	Förslag till lag om ändring i lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden	36
1.7	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag	39
1.8	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	40
1.9	Förslag till lag om ändring i lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna	41
1.10	Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning	43
1.11	Förslag till lag om ändring i lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion	44
2	Betalningar och finansiell infrastruktur	45
2.1	Hur en betalning går till	45
2.2	Olika slags betalningar	46
2.3	Finansiell infrastruktur för betalningar	46
2.4	Övrig finansiell infrastruktur	47
3	Rättslig reglering av finansiell infrastruktur	48
3.1	Clearingorganisationer	48
3.2	Centrala motparter	48
3.3	Värdepapperscentraler	49
3.4	Clearing- och avvecklingssystem	49
4	Behovet av förändring	50
4.1	Det tillståndspliktiga området	50
4.2	Den materiella regleringen	51
5	En ny lag om clearing och avveckling av betalningar	52
6	Tillstånd	54
6.1	Definitionen av clearingverksamhet	54
6.2	Undantag från tillståndsplikt	55
6.3	Förutsättningar för tillstånd	56

7	Krav på verksamheten.....	57
7.1	Sundhet.....	57
7.2	Riskhantering	58
7.3	Beredskap	59
7.4	Informations-, it- och cybersäkerhet.....	60
7.5	Kapital	62
7.6	Uppdragsavtal.....	62
7.7	Styrning.....	63
7.8	Sidoverksamhet	64
8	Clearingdeltagare	64
9	Tillsyn och ingripande	66
9.1	Tillsyn	66
9.2	Samarbete och utbyte av information.....	66
9.3	Ingripande	67
9.4	Överklagande	69
10	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	69
11	Konsekvensanalys.....	70
12	Författningskommentar	72
12.1	Förslaget till lag om clearing och avveckling av betalningar.....	72
12.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden	95
12.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.....	107
12.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti	108
12.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument.....	109
12.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden	109
12.7	Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag	111
12.8	Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	112
12.9	Förslag till lag om ändring i lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna	113
12.10	Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmisbruksförordning	114
12.11	Förslaget till lag om ändring i lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion.....	115

1 Lagtext

1.1 Förslag till lag om clearing och avveckling av betalningar

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om aktiebolag som har tillstånd att bedriva clearingverksamhet (clearingbolag).

Med clearingverksamhet avses att för clearingdeltagare

1. begära överföring av, stämma av, bekräfta eller göra avräkning av betalningsuppdrag eller upprätta slutliga positioner inför avveckling (clearing), eller

2. avveckla betalningar genom slutgiltig överföring (avveckling).

Den som avses i 8 § lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden får vara clearingdeltagare i clearingverksamheten.

2 § För filialer till utländska clearingbolag gäller bestämmelserna i denna lag utom när det gäller

– 2 kap. 3 § 1, 3, 4 i den del bestämmelsen gäller styrelsen och 5 och 4–8 §§,

– 3 kap. 7 §,

– 5 kap. 1 § 3, 6 och 8 §§, och

– 6 kap. 1 § i den del bestämmelsen gäller bolagsordning och 3 § i den del bestämmelsen gäller styrelseledamot och styrelsen.

Tystnadsplikt

3 § Den som är eller har varit knuten till ett clearingbolag får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon har fått veta om någon annans affärsförhållanden eller personliga förhållanden.

Uppgift i en anmälan eller en utsaga om en misstänkt överträdelse av en bestämmelse som gäller för verksamheten får inte obehörigen röjas, om uppgiften kan avslöja anmälarens eller den anmäldes identitet.

Uppgiftsskyldighet

4 § Ett clearingbolag ska utan dröjsmål lämna uppgifter i elektronisk form om enskildas förhållanden till bolaget, om det under en utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål begärs av undersökningsledaren eller om det begärs av åklagare i ett ärende om rättslig hjälp i brottmål, på framställning av en annan stat eller en mellanfolklig domstol, eller i ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

Meddelandeförbud

5 § Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 4 § får besluta att clearingbolaget eller den som är eller har varit knuten till bolaget inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 4 § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder. Ett sådant förbud får meddelas om det krävs för att en utredning om brott inte ska äventyras eller för att uppfylla en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige.

Förbudet ska vara tidsbegränsat, med möjlighet till förlängning, och får inte avse längre tid än vad som är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet. I ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder får dock förbudet tidsbegränsas bara om den stat eller mellanfolkliga domstol som ansökt om rättslig hjälp eller den utländska myndighet som har utfärdat utredningsordern samtycker till detta.

Om ett förbud inte längre är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet, ska undersökningsledaren eller åklagaren besluta att förbudet ska upphöra.

Ansvarsbestämmelse

6 § Till böter döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot ett meddelandeförbud enligt 5 §.

2 kap. Tillstånd

Tillståndsplikt

1 § För att bedriva clearingverksamhet krävs tillstånd av Finansinspektionen.

Tillstånd får ges till

1. ett svenskt aktiebolag, eller
2. en filial till ett utländskt företag som i hemlandet bedriver clearingverksamhet och står under tillsyn.

Undantag från tillståndsplikt

2 § Tillstånd behövs inte för

1. Sveriges riksbank, eller
2. betaltjänstleverantörer.

Förutsättningar för tillstånd

3 § Ett aktiebolag ska ges tillstånd att bedriva clearingverksamhet, om

1. bolagsordningen inte strider mot denna lag eller någon annan författning,
2. det finns skäl att anta att den planerade verksamheten kommer att bedrivas enligt denna lag och andra författningar som reglerar bolagets verksamhet,

3. den som har eller kan förväntas komma att få ett kvalificerat innehav i bolaget bedöms lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av bolaget,

4. den som ska ingå i styrelsen eller vara verkställande direktör har tillräcklig insikt och erfarenhet för att delta i ledningen av bolaget och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift,

5. styrelsen i sin helhet har tillräckliga kunskaper och erfarenheter för att leda bolaget, och

6. bolaget uppfyller de villkor i övrigt som anges i denna lag.

4 § Vid bedömningen enligt 3 § 3 av om en innehavare är lämplig ska dennes anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också beaktas om det finns skäl att anta att

1. innehavaren kommer att motverka att verksamheten bedrivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar aktiebolagets verksamhet, eller

2. innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) finansiering av terrorism enligt 6 § terroristbrottslagen (2022:666) eller försök till sådant brott, avseende terroristbrott enligt 4 § samma lag.

Godkännande av bolagsordning

5 § Bolagsordningen ska godkännas av Finansinspektionen i samband med att aktiebolaget får tillstånd.

Även ändringar av bolagsordningen ska godkännas av Finansinspektionen. En sådan ändring får inte registreras innan den har godkänts.

Organisation

6 § Ett clearingbolag ska ha

1. en styrelse med minst tre ledamöter,

2. en verkställande direktör, och

3. minst en revisor som utses av stämman.

En revisor ska vara auktoriserad eller godkänd. Minst en revisor som stämman utsett ska vara auktoriserad.

7 § För ett clearingbolag som är ett privat aktiebolag ska bestämmelserna om arbetsordning och instruktioner om arbetsfördelningen mellan bolagsorganen i 8 kap. 46 a och 46 b §§ aktiebolagslagen (2005:551) tillämpas. Styrelsens ordförande ska bevaka att styrelsen fullgör skyldigheterna.

Ansökan om tillstånd

8 § Ansökan om tillstånd får göras innan aktiebolaget har registrerats. Om en ansökan har gjorts inom sex månader från det att stiftelseurkunden undertecknades, räknas den tid som anges i 2 kap. 22 § aktiebolagslagen (2005:551) från tillståndsbeslutet.

9 § En ansökan om tillstånd ska innehålla en beskrivning av verksamheten.

3 kap. Krav på verksamheten

Sundhet

1 § Ett clearingbolags verksamhet ska bedrivas på ett sätt som är sunt.

Ett clearingbolag ska ha ändamålsenliga regler för hur clearingverksamheten ska gå till. I clearingverksamheten ska principer om fritt tillträde, neutralitet och proportionalitet tillämpas.

Riskhantering

2 § Ett clearingbolag ska identifiera, mäta, övervaka, internt rapportera och hantera de risker som dess verksamhet är förknippad med. Bolaget ska se till att det finns en tillfredsställande intern styrning och kontroll, inbegripet säkerställande av operativ stabilitet.

Ett clearingbolag ska beakta operativa risker och affärs-, investerings-, kredit- och likviditetsrisker. Bolaget ska säkerställa tillfredsställande driftsäkerhet, inbegripet förmågan att hantera ökande betalningsvolymerna till följd av operativ eller finansiell stress.

Beredskap

3 § Ett clearingbolag ska identifiera kritisk verksamhet och säkerställa att verksamheten kan återupptas inom kort efter ett avbrott.

Ett clearingbolag ska också ha beredskaps- och kontinuitetsplaner för att kunna hantera händelser som utgör en betydande risk för avbrott i verksamheten. Planerna ska utvärderas och ses över regelbundet.

Informations-, it- och cybersäkerhet

4 § Ett clearingbolag ska ha strategier för informations-, it- och cybersäkerhet för att kunna hantera risker, hot och sårbarheter. Strategierna ska utvärderas och ses över regelbundet.

Kapital

5 § Ett clearingbolag ska genom eget kapital täcka de risker bolaget är utsatt för och kunna fortsätta att bedriva kritisk verksamhet även om förluster uppstår.

Uppdragsavtal

6 § Ett clearingbolag får uppdra åt någon annan att utföra uppgifter som är av betydelse för clearingverksamheten, om bolaget ansvarar för att

1. säkerställa att uppdragstagarens verksamhet bedrivs med operativ stabilitet och under säkerhetsmässigt betryggande former,
2. uppdragstagarens verksamhet omfattas av en tillfredsställande intern styrning och kontroll, och
3. Finansinspektionens tillsyn inte försvåras.

Uppdragsavtal ska godkännas av Finansinspektionen, om avtalet innebär en förändring av förutsättningarna för clearingverksamheten.

Styrning

7 § Styrelsen i ett clearingbolag ansvarar för att kraven på verksamheten i 1–6 §§ uppfylls.

Styrelsen ska se till att det finns interna riktlinjer och instruktioner i den omfattning som behövs för att uppfylla kraven i första stycket och för att i övrigt styra verksamheten. Riktlinjerna och instruktionerna ska utvärderas och ses över regelbundet.

Sidoverksamhet

8 § Ett clearingbolag får, utöver clearingverksamhet, bara bedriva sådan verksamhet som har nära samband med den.

Om det finns särskilda skäl, får Finansinspektionen godkänna att ett clearingbolag bedriver annan verksamhet än den som avses i första stycket.

Förvärv av egendom

9 § Finansinspektionen får godkänna att ett clearingbolag förvärvar egendom som motsvarar mer än 25 procent av kapitalet.

4 kap. Clearingdeltagare

Krav på clearingdeltagare

1 § En clearingdeltagare får delta i clearingverksamheten för egen eller någon annans räkning.

Clearingdeltagare ska uppfylla de krav som clearingbolaget bestämmer.

Upplysningsskyldighet

2 § En clearingdeltagare ska lämna clearingbolaget de uppgifter som behövs för att bolaget ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt denna lag.

Uteslutning av clearingdeltagare

3 § En clearingdeltagare som inte uppfyller kravet i 1 § andra stycket eller uppgiftsskyldigheten i 2 § får inte längre delta i clearingverksamheten.

5 kap. Tillsyn

Tillsynen och dess omfattning

1 § Finansinspektionen har tillsyn över clearingbolag.

Tillsynen omfattar att clearingverksamheten bedrivs enligt

1. denna lag,
2. andra författningar som reglerar verksamheten,
3. bolagsordningen, och

4. interna instruktioner som har sin grund i en författning som reglerar verksamheten.

2 § Ett clearingbolag och dess uppdragstagare ska lämna de uppgifter som Finansinspektionen begär.

Platsbesök

3 § Finansinspektionen får genomföra en undersökning på plats hos ett clearingbolag eller dess uppdragstagare, om det behövs för tillsynen.

Samarbete och utbyte av information

4 § Finansinspektionen ska i sin tillsynsverksamhet samarbeta och utbyta information med utländska tillsynsmyndigheter.

Revision

5 § Finansinspektionen får förordna en eller flera revisorer att tillsammans med övriga revisorer delta i revisionen av ett clearingbolag. Inspektionen får återkalla ett sådant förordnande och utse en ny revisor.

Revisorn har rätt till skäligt arvode av clearingbolaget för sitt arbete. Storleken på arvodet beslutas av Finansinspektionen.

Sammanställande av styrelse eller kallelse till extra stämma

6 § Finansinspektionen får sammanställa styrelsen i ett clearingbolag.

Finansinspektionen får begära att styrelsen kallar till extra bolagsstämma. Om styrelsen inte rättar sig efter en sådan begäran, får inspektionen utfärda kallelsen.

Företrädare för Finansinspektionen får

1. närvara vid bolagsstämma,
2. närvara vid ett sådant styrelsesammanträde som inspektionen har sammanställt, och
3. delta i överläggningar.

Avgifter till Finansinspektionen

7 § Ett clearingbolag ska med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet och Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.

Finansinspektionen får ta ut avgifter för prövning av ansökningar, anmälningar och underrättelser enligt denna lag.

Särskilt om prövning av ägares lämplighet

8 § För ett clearingbolag ska bestämmelserna om ägarprövning i 14 kap. 1 §, 2 § första och andra styckena, 2 b och 3 §§, 4 § första och tredje styckena och 5–9 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse tillämpas. Det som sägs om kreditinstitut i den lagen ska då avse clearingbolag.

6 kap. Ingripanden

Ingripanden mot clearingbolag och vissa fysiska personer

1 § Om ett clearingbolag har åsidosatt sina skyldigheter enligt denna lag, andra författningar som reglerar bolagets verksamhet, bolagsordningen eller interna instruktioner som har sin grund i en författning som reglerar verksamheten, ska Finansinspektionen ingripa.

Finansinspektionen ska då

- utfärda ett föreläggande att inom en viss tid begränsa eller minska riskerna i verksamheten i något avseende, begränsa eller helt avstå från utdelning eller räntebetalningar eller vidta någon annan åtgärd för att komma till rätta med situationen,

- meddela ett förbud att verkställa beslut, eller

- göra en anmärkning.

Om överträdelsen är allvarlig, ska tillståndet återkallas eller, om det är tillräckligt, varning meddelas.

2 § Vid valet av sanktion ska 15 kap. 1 b och 1 c §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse tillämpas. Det som sägs om kreditinstitut i den lagen ska då avse clearingbolag.

3 § Om en styrelseledamot eller verkställande direktör inte uppfyller kraven i 2 kap. 3 § 4, ska Finansinspektionen förelägga clearingbolaget att vidta rättelse. Om rättelse inte görs ska inspektionen återkalla clearingbolagets tillstånd. Detsamma gäller om styrelsen i sin helhet inte uppfyller de krav som anges i 2 kap. 3 § 5.

I stället för att återkalla tillståndet får Finansinspektionen besluta att en styrelseledamot eller verkställande direktör inte längre får vara det. Inspektionen får då förordna en ersättare. Ersättarens uppdrag gäller till dess att clearingbolaget har utsett en ny styrelseledamot eller verkställande direktör.

4 § Finansinspektionen ska återkalla tillståndet om ett clearingbolag

1. inte har anmälts för registrering inom föreskriven tid eller anmälan har avskrivits eller avslagits genom ett beslut som har fått laga kraft,

2. inte inom ett år från det att tillstånd beviljades har börjat bedriva sådan verksamhet som tillståndet avser,

3. har förklarat sig avstå från tillståndet,

4. har överlåtit den tillståndspliktiga verksamheten,

5. under en sammanhängande tid av sex månader inte har bedrivit sådan verksamhet som tillståndet avser,

6. försatts i konkurs eller tvångslikvidation, eller

7. har fått tillståndet genom att lämna falska uppgifter eller på något annat otillbörligt sätt.

I de fall som avses i första stycket 2, 5 och 7 får i stället varning meddelas, om det är tillräckligt.

Om ett clearingbolags tillstånd ska återkallas på grund av sådana omständigheter som avses i första stycket 3 eller 5, får Finansinspektionen, innan tillståndet återkallas, först pröva om det finns skäl att ingripa mot bolaget.

5 § Om tillståndet återkallas får Finansinspektionen besluta om hur avvecklingen av verksamheten ska ske.

Ett beslut om återkallelse får förenas med förbud att fortsätta verksamheten.

Sanktionsavgift

6 § Om Finansinspektionen har meddelat ett beslut om anmärkning eller varning enligt 1 § eller 4 § första stycket 7 jämfört med andra stycket, får inspektionen besluta att ett clearingbolag ska betala en sanktionsavgift.

I fråga om sanktionsavgiftens storlek ska bestämmelserna i 15 kap. 8 § första och andra styckena och 9 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse tillämpas. Det som sägs om kreditinstitut i den lagen om kreditinstitut ska då avse clearingbolag.

Förseningsavgift

7 § Om ett clearingbolag inte i tid lämnar de uppgifter som föreskrivits med stöd av 7 kap. 1 § 4, får Finansinspektionen besluta att bolaget ska betala en förseningsavgift med högst 100 000 kronor.

Avgiften tillfaller staten.

Ingripande mot den som saknar tillstånd

8 § Om någon bedriver verksamhet som omfattas av denna lag utan att vara berättigad till det, ska Finansinspektionen ingripa genom att förelägga denne att upphöra med verksamheten eller genom beslut om sanktionsavgift enligt bestämmelserna i detta kapitel.

Om det är osäkert om denna lag är tillämplig på en viss verksamhet, får inspektionen förelägga den som bedriver verksamheten att lämna de upplysningar om verksamheten som inspektionen behöver för att bedöma om så är fallet.

Verkställighet av beslut om sanktionsavgift och förseningsavgift

9 § I fråga om verkställighet av beslut om sanktionsavgift och förseningsavgift ska bestämmelserna i 15 kap. 11–14 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse tillämpas.

Vite

10 § Om Finansinspektionen meddelar föreläggande eller förbud enligt denna lag, får inspektionen förelägga vite.

Överklagande

11 § Finansinspektionens beslut enligt 8 § andra stycket och 5 kap. 7 § får inte överklagas.

Andra beslut av Finansinspektionen enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

7 kap. Bemyndiganden

1 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. förutsättningar för tillstånd enligt 2 kap. 3 § och 5 kap. 8 §,
 2. vad en ansökan om tillstånd enligt 2 kap. 9 § ska innehålla,
 3. vilka åtgärder ett clearingbolag ska vidta för att uppfylla kraven på verksamheten i 3 kap. 1–7 §§,
 4. vilka uppgifter ett clearingbolag eller dess uppdragstagare ska lämna till Finansinspektionen enligt 5 kap. 2 § och att vissa av dessa uppgifter i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån, och
 5. avgifter enligt 5 kap. 7 §.
-

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

2. Bestämmelserna i 6 kap. gäller inte för överträdelse som skett före ikraftträdandet.

3. Tillstånd att bedriva clearingverksamhet enligt 19 kap. lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden som gäller vid ikraftträdandet gäller som tillstånd att bedriva clearingverksamhet enligt 2 kap.

4. Ett företag som före ikraftträdandet bedriver verksamhet som kräver tillstånd enligt denna lag får fortsätta att bedriva verksamheten till och med den 1 januari 2024. Om ett sådant företag före utgången av 2023 har gett in en ansökan om tillstånd för clearingverksamhet till Finansinspektionen, får företaget fortsätta med verksamheten till dess att ansökan har prövats slutligt.

1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

dels att 19–21 kap. ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast efter 18 kap. 12 § ska utgå,

dels att rubriken närmast efter 21 kap. 5 § ska lyda ”FJÄRDE AVDELNINGEN Vissa gemensamma bestämmelser”,

dels att 1 kap. 1 a, 4 b, 4 c, 11, 12 och 13 §§, 23 kap. 1, 2, 4, 7, 11, 12 och 15 §§, 24 kap. 1, 3, 5–7 och 8 a §§, 25 kap. 1, 4, 5, 8, 9, 11 och 16 §§ och rubrikerna närmast före 25 kap. 1 och 16 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 a §¹

För *clearingverksamhet* som består i att *fortlöpande träda in som motpart till både köpare och säljare av finansiella instrument* gäller *endast* följande bestämmelser i denna lag:

– 1 kap. 11 och 12–14 §§ om tystnadsplikt, uppgiftsskyldighet, meddelandeförbud och ansvar,

– 23 kap. 1 § första och andra styckena, 2 §, 4 § första stycket samt 7, 11, 12 och 14 §§ om tillsyn,

– 25 kap. 1 och 1 i §§, 2 § *andra stycket*, 6, 8–11, 17, 25–28 och 29 §§ om ingripanden, och

– 26 kap. 1 § om överklagande.

Även 25 kap. 2 § första stycket och 2 a § ska tillämpas om *ett företag som driver sådan verksamhet som avses i första stycket* eller en person som avses i 25 kap. 1 i § har åsidosatt sina skyldigheter enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/23 av den 16 december 2020 om en ram för återhämtning och resolution av centrala motparter och om ändring av förordningarna (EU) nr 1095/2010, (EU) nr 648/2012, (EU) nr 600/2014, (EU) nr 806/2014 och (EU) 2015/2365

För *centrala motparter* gäller följande bestämmelser i denna lag:

– 25 kap. 1, 1 i, 2, 2 a, 6, 8–11, 17, 25–28 och 29 §§ om ingripanden, och

Även 25 kap. 2 § första stycket och 2 a § ska tillämpas om *en central motpart* eller en person som avses i 25 kap. 1 i § har åsidosatt sina skyldigheter enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/23 av den 16 december 2020 om en ram för återhämtning och resolution av centrala motparter och om ändring av förordningarna (EU) nr 1095/2010, (EU) nr 648/2012, (EU) nr 600/2014, (EU) nr 806/2014 och (EU) 2015/2365 samt direktiven 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2007/36/EG,

samt direktiven 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2007/36/EG, 2014/59/EU och (EU) 2017/1132 (förordningen om återhämtning och resolution av centrala motparter).

Ytterligare bestämmelser om sådan clearingverksamhet som avses i första stycket finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 av den 4 juli 2012 om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister och lagen (2013:287) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister.

Denna lag gäller inte för sådan clearingverksamhet som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 909/2014 av den 23 juli 2014 om förbättrad värdepappersavveckling i Europeiska unionen och om värdepapperscentraler samt ändring av direktiv 98/26/EG och 2014/65/EU och förordning (EU) nr 236/2012 (förordningen om värdepapperscentraler).

2014/59/EU och (EU) 2017/1132 (förordningen om återhämtning och resolution av centrala motparter).

Ytterligare bestämmelser för centrala motparter finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 av den 4 juli 2012 om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister och lagen (2013:287) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister.

4 b §²

I denna lag betyder

anknutet ombud: en fysisk eller juridisk person som har träffat avtal med ett svenskt värdepappersinstitut eller ett utländskt värdepappersföretag som hör hemma inom EES om att för bara detta instituts eller företags räkning

1. marknadsföra investerings- eller sidotjänster,
2. ta emot eller vidarebefordra instruktioner eller order avseende investeringstjänster eller finansiella instrument,
3. placera finansiella instrument, eller
4. tillhandahålla investeringsrådgivning avseende dessa instrument eller tjänster,

behörig myndighet: i Sverige Finansinspektionen och i särskilt angivna fall Bolagsverket och i övrigt en utländsk myndighet som har behörighet att utöva tillsyn över utländska värdepappersföretag och företag som driver en reglerad marknad eller annan motsvarande marknad eller som har behörighet att utöva tillsyn över emittenter vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad,

² Senaste lydelse 2022:743.

börs: ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening som har fått tillstånd enligt denna lag att driva en eller flera reglerade marknader,

central motpart: detsamma som i artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012,

clearingdeltagare: den som får delta i clearingverksamheten hos en clearingorganisation,

clearingorganisation: ett företag som har fått tillstånd enligt 19 kap. eller Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012,

emittent: i fråga om aktier aktiebolaget och i fråga om annat finansiellt instrument utgivaren eller utfärdaren av instrumentet,

handelsplats: en reglerad marknad, en multilateral handelsplattform (MTF-plattform) eller en organiserad handelsplattform (OTF-plattform),

handelsplattform: en MTF-plattform eller en OTF-plattform,

huvudsakligen kommersiell koncern: en koncern vars huvudsakliga verksamhet inte är

1. tillhandahållande av investeringstjänster eller sådana tjänster som avses i 7 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, eller
2. verksamhet som marknadsgarant för råvaruderivat,

kreditinstitut: en bank, ett kreditmarknadsföretag eller ett utländskt bank- eller kreditföretag som driver bank- eller finansieringsrörelse från filial i Sverige,

leverantör av datarapporteringstjänster: detsamma som i artikel 2.1.36a i förordningen om marknader för finansiella instrument,

litet och icke-sammanlänkat värdepappersbolag: ett värdepappersbolag som anses vara ett litet och icke-sammanlänkat värdepappersföretag enligt artikel 12.1 i värdepappersbolagsförordningen,

marknadsgarant: en person som på fortlöpande basis åtagit sig att på finansiella marknader handla för egen räkning genom att köpa och sälja finansiella instrument med utnyttjande av egna tillgångar till priser som fastställts av denne,

marknadsoperatör: en börs eller en eller flera juridiska personer i ett annat land inom EES som driver en eller flera reglerade marknader,

MTF-plattform: ett multilateralt system inom EES som sammanför flera tredjeparters köp- och säljintressen i finansiella instrument – inom systemet och i enlighet med icke skönsmässiga regler – så att det leder till ett kontrakt,

OTF-plattform: ett multilateralt system inom EES som inte är en reglerad marknad eller en MTF-plattform, och inom vilket flera tredjeparters köp- och säljintressen i obligationer, strukturerade finansiella produkter, utsläppsätter eller derivat kan interagera inom systemet så att det leder till ett kontrakt,

professionell kund: en sådan kund som avses i 9 kap. 4 eller 5 §,

reglerad marknad: ett multilateralt system inom EES som sammanför eller möjliggör sammanförande av ett flertal köp- och säljintressen i finansiella instrument från tredjepart – regelmässigt, inom systemet och i enlighet med icke skönsmässiga regler – så att det leder till ett kontrakt,

statlig emittent: någon av följande som emitterar skuldinstrument:

1. Europeiska unionen,
 2. en stat inom EES, inbegripet förvaltningar, organ eller en särskild funktion i staten,
 3. när det gäller en federal stat inom EES, en delstat i federationen,
 4. en särskild funktion för flera stater inom EES,
 5. en internationell finansinstitution som etablerats av minst två stater inom EES och vars mål är att ordna finansiering och tillhandahålla finansiellt bistånd till de stater som har eller riskerar att få allvarliga finansieringsproblem, och
 6. Europeiska investeringsbanken,
- systematisk internhandlare*: ett värdepappersinstitut som i en organiserad, frekvent, systematisk och väsentlig omfattning handlar för egen räkning när det utför kundorder utanför en reglerad marknad eller en handelsplattform utan att utnyttja ett multilateralt system,
- tillväxtmarknad för små och medelstora företag*: en MTF-plattform som är registrerad som en tillväxtmarknad för små och medelstora företag hos Finansinspektionen enligt 11 kap. 13–15 §§ eller hos en behörig myndighet i ett annat land inom EES,
- utländskt kreditinstitut*: ett kreditinstitut enligt 1 kap. 5 § första stycket 21 lagen om bank- och finansieringsrörelse,
- utländskt värdepappersföretag*: ett utländskt företag som i hemlandet har tillstånd att driva värdepappersrörelse,
- värdepappersbolag*: ett svenskt aktiebolag som har fått tillstånd enligt denna lag att driva värdepappersrörelse och som inte är ett bankaktiebolag eller ett kreditmarknadsbolag enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse,
- värdepapperscentral*: en värdepapperscentral enligt definitionen i artikel 2.1.1 i förordningen om värdepapperscentraler,
- värdepappersinriktat holdingföretag*: ett värdepappersinriktat holdingföretag enligt definitionen i artikel 4.1.23 i värdepappersbolagsförordningen, och
- värdepappersinstitut*: ett värdepappersbolag, ett svenskt kreditinstitut som har fått tillstånd enligt denna lag att driva värdepappersrörelse eller ett utländskt företag som driver värdepappersrörelse från filial i Sverige eller genom att använda anknutna ombud etablerade i Sverige.

4 c §³

I denna lag betyder

clearingverksamhet: fortlöpande verksamhet som består i att

1. på *clearingdeltagarnas* vägnar göra avräkningar i fråga om deras förpliktelser att leverera finansiella instrument eller att betala i svensk eller utländsk valuta,

³ Senaste lydelse 2017:679.

2. träda in som motpart till både köpare och säljare av finansiella instrument, eller

3. på annat väsentligt sätt ansvara för att förpliktelseerna avvecklas genom överförande av likvid eller instrument,

handel för egen räkning: handel med utnyttjande av egna tillgångar som leder till transaktioner med ett eller flera finansiella instrument,

investeringsrådgivning: tillhandahållande av personliga rekommendationer till en kund i fråga om en eller flera transaktioner som avser finansiella instrument,

investerings tjänster och investeringsverksamheter: de tjänster och verksamheter som anges i 2 kap. 1 §, i fråga om de instrument som avses i 1 kap. 4 §,

portföljförvaltning: förvaltning av ett eller flera finansiella instrument på diskretionär basis enligt uppdrag från enskilda kunder,

sidotjänster: de tjänster som anges i 2 kap. 2 §,

sidoverksamheter:

1. för ett värdepappersbolag de verksamheter som anges i 2 kap. 3 och 4 §§,

2. för en börs de verksamheter som anges i 13 kap. 12 §, och

3. för en clearingorganisation de verksamheter som anges i 20 kap. 7 §,

sidoverksamheter:

1. för ett värdepappersbolag de verksamheter som anges i 2 kap. 3 och 4 §§, och

2. för en börs de verksamheter som anges i 13 kap. 12 §,

utförande av order på kunders uppdrag: köp eller försäljning av ett eller flera finansiella instrument på kunders uppdrag, inbegripet ingående av avtal för att sälja finansiella instrument som utfärdats av ett värdepappersinstitut eller ett utländskt värdepappersföretag vid tidpunkten för utfärdandet av dessa, och

värdepappersrörelse: verksamhet som består i att yrkesmässigt tillhandahålla investeringstjänster eller utföra investeringsverksamhet.

11 §⁴

Den som är eller har varit knuten till ett värdepappersbolag, en börs, en leverantör av datarapporteringstjänster eller en clearingorganisation som anställd eller uppdragstagare får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon i anställningen eller under uppdraget har fått veta om någon annans affärsförhållanden eller personliga förhållanden.

Den som är eller har varit knuten till ett värdepappersbolag, en börs, en leverantör av datarapporteringstjänster eller en central motpart som anställd eller uppdragstagare får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon i anställningen eller under uppdraget har fått veta om någon annans affärsförhållanden eller personliga förhållanden.

Uppgift i en anmälan eller en utsaga om en misstänkt överträdelse av en bestämmelse som gäller för verksamheten får inte obehörigen röjas, om uppgiften kan avslöja anmälarens eller den anmäldes identitet.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

I 5 a § kreditupplysningslagen (1973:1173) finns bestämmelser som innebär att det som gäller om tystnadsplikt enligt första stycket inte hindrar att uppgifter i vissa fall utväxlas för kreditupplysningsändamål.

12 §⁵

Ett värdepappersbolag, en börs och en *clearingorganisation* är skyldiga att lämna ut uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om det under en utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål begärs av undersökningsledaren eller om det begärs av åklagare i ett ärende om rättslig hjälp i brottmål, på framställning av en annan stat eller en mellanfolklig domstol, eller i ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder. Uppgifterna ska lämnas ut utan dröjsmål och i elektronisk form.

Ett värdepappersbolag, en börs och en *central motpart* är skyldiga att lämna ut uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om det under en utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål begärs av undersökningsledaren eller om det begärs av åklagare i ett ärende om rättslig hjälp i brottmål, på framställning av en annan stat eller en mellanfolklig domstol, eller i ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder. Uppgifterna ska lämnas ut utan dröjsmål och i elektronisk form.

13 §⁶

Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 12 § får besluta att värdepappersbolaget, börsen eller *clearingorganisationen* samt dess styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 12 § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 12 § får besluta att värdepappersbolaget, börsen eller *den centrala motparten* samt dess styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 12 § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

Ett sådant förbud får meddelas om det krävs för att en utredning om brott inte ska äventyras eller för att uppfylla en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige.

⁵ Senaste lydelse 2018:1793.

⁶ Senaste lydelse 2017:1011.

Förbudet ska vara tidsbegränsat, med möjlighet till förlängning, och får inte avse längre tid än vad som är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet. I ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder får dock förbudet tidsbegränsas bara om den stat eller mellanfolkliga domstol som ansökt om rättslig hjälp eller den utländska myndighet som har utfärdat utredningsordern samtycker till detta.

Om ett förbud inte längre är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet, ska undersökningsledaren eller åklagaren besluta att förbudet ska upphöra.

23 kap.

1 §⁷

Finansinspektionen har tillsyn över

- värdepappersinstitut,
- börser,
- leverantörer av datarapporteringstjänster, när Finansinspektionen är behörig myndighet enligt förordningen om marknader för finansiella instrument,
- *clearingorganisationer*, och – *centrala motparter*, och
- sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige.

För svenska värdepappersinstitut, börser, leverantörer av datarapporteringstjänster och svenska *clearingorganisationer* omfattar tillsynen att rörelsen drivs enligt denna lag, andra författningar som reglerar företagets verksamhet, företagets bolagsordning, stadgar eller reglemente och interna instruktioner som har sin grund i en författning som reglerar företagets verksamhet.

För ett utländskt företag som driver värdepappersrörelse eller en reglerad marknad *eller clearingverksamhet* från filial i Sverige omfattar tillsynen att företaget följer de lagar och andra författningar som gäller för företagets verksamhet i Sverige.

För svenska värdepappersinstitut, börser, leverantörer av datarapporteringstjänster och svenska *centrala motparter* omfattar tillsynen att rörelsen drivs enligt denna lag, andra författningar som reglerar företagets verksamhet, företagets bolagsordning, stadgar eller reglemente och interna instruktioner som har sin grund i en författning som reglerar företagets verksamhet.

För ett utländskt företag som driver värdepappersrörelse eller en reglerad marknad från filial i Sverige omfattar tillsynen att företaget följer de lagar och andra författningar som gäller för företagets verksamhet i Sverige.

Finansinspektionen har därutöver tillsyn över att bestämmelserna om regelbunden finansiell information i 16 kap. följs.

2 §⁸

Värdepappersinstitut, börser, Värdepappersinstitut, börser, leverantörer av leverantörer av datarapporteringstjänster som datarapporteringstjänster som Finansinspektionen har tillsyn över, *clearingorganisationer* samt Finansinspektionen har tillsyn över, *centrala motparter* samt sådana utländska företag som har sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige ska tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige ska lämna Finansinspektionen lämna Finansinspektionen upplysningar om sin verksamhet upplysningar om sin verksamhet och därmed sammanhängande och därmed sammanhängande omständigheter enligt föreskrifter omständigheter enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. som meddelats med stöd av lagen.

Värdepappersinstitut, börser och sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige ska lämna Finansinspektionen sådana upplysningar om emittenter som har samband med kontrollen av att emittenterna fullgör sin informationsskyldighet enligt artikel 17 i marknadsmissbruksförordningen enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Företagen ska, utöver det som anges i första och andra styckena, lämna Finansinspektionen de upplysningar som inspektionen begär.

Finansinspektionen får även begära sådana upplysningar som avses i första och tredje styckena av personer som är anställda hos de företag som avses i första stycket samt av personer som är anställda i företag som avses i 6 kap. 1 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag.

4 §⁹

Finansinspektionen får när det är nödvändigt genomföra en undersökning hos

1. ett värdepappersinstitut,
2. en börs,
3. en leverantör av datarapporteringstjänster som Finansinspektionen har tillsyn över,
4. en *clearingorganisation*, 4. en *central motpart*,
5. ett sådant utländskt företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige, och
6. en emittent som enligt 16 kap. 1–3 §§ omfattas av skyldigheten enligt samma kapitel att upprätta och offentliggöra regelbunden finansiell information.

Finansinspektionen får även genomföra en undersökning hos ett anknutet ombud eller hos ett företag som har fått i uppdrag av ett värdepappersinstitut att utföra visst arbete eller vissa funktioner, om det behövs för tillsynen av institutet.

Innan en undersökning genomförs hos ett utländskt företag som har inrättat filial enligt 4 kap. 1 § första stycket 1, ska Finansinspektionen

⁸ Senaste lydelse 2020:1157.

⁹ Senaste lydelse 2021:500.

samråda med behörig myndighet i det land inom EES som har auktoriserat det utländska företaget.

7 §¹⁰

Finansinspektionen har rätt att förordna en eller flera revisorer att tillsammans med övriga revisorer delta i revisionen av ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en leverantör av datarapporteringstjänster som Finansinspektionen har tillsyn över eller en svensk *clearingorganisation*. Inspektionen får när som helst återkalla ett sådant förordnande och utse en ny revisor.

Finansinspektionen har rätt att förordna en eller flera revisorer att tillsammans med övriga revisorer delta i revisionen av ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en leverantör av datarapporteringstjänster som Finansinspektionen har tillsyn över eller en svensk *central motpart*. Inspektionen får när som helst återkalla ett sådant förordnande och utse en ny revisor.

Revisorn har rätt till skäligt arvode av företaget för sitt arbete. Storleken på arvodet beslutas av Finansinspektionen.

11 §

Finansinspektionen får sammankalla styrelsen i ett svenskt värdepappersinstitut, en börs eller en svensk *clearingorganisation*. Inspektionen får även begära att styrelsen kallar till extra stämma. Om styrelsen inte rättar sig efter en sådan begäran, får inspektionen utfärda kallelsen.

Finansinspektionen får sammankalla styrelsen i ett svenskt värdepappersinstitut, en börs eller en svensk *central motpart*. Inspektionen får även begära att styrelsen kallar till extra stämma. Om styrelsen inte rättar sig efter en sådan begäran, får inspektionen utfärda kallelsen.

Företrädare för Finansinspektionen får närvara vid stämma och vid ett sådant styrelsesammanträde som inspektionen har sammankallat samt delta i överläggningarna.

12 §¹¹

Värdepappersinstitut, börser, leverantörer av datarapporteringstjänster som Finansinspektionen har tillsyn över, *clearingorganisationer* samt sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige ska med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet samt Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:484) om en databas för övervakning av

Värdepappersinstitut, börser, leverantörer av datarapporteringstjänster som Finansinspektionen har tillsyn över, *centrala motparter* samt sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige ska med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet samt Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:484) om en databas för övervakning av

¹⁰ Senaste lydelse 2020:1157.

¹¹ Senaste lydelse 2020:1157.

och tillsyn över och tillsyn över
finansmarknaderna. finansmarknaderna.

Finansinspektionen får ta ut avgifter för prövning av ansökningar, anmälningar och underrättelser enligt denna lag och förordningen om marknader för finansiella instrument.

15 §¹²

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka upplysningar ett företag ska lämna till Finansinspektionen enligt 2 § första och andra styckena och när upplysningarna ska lämnas,

2. hur uppgiftsskyldigheten enligt 3 § och artikel 26.6 i den delegerade förordningen till MiFID II ska fullgöras,

3. produktioningripande enligt artikel 42 i förordningen om marknader för finansiella instrument,

4. vilka värdepappersbolag som ska upprätta register som avses i 3 d §, vad registren ska innehålla och inom vilken tid värdepappersbolaget ska ge in registren för olika typer av avtal,

5. löpande bokföring, årsbokslut och årsredovisning hos börser, clearingorganisationer och sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige, och

6. sådana avgifter som avses i 12 § och 13 § första stycket.

24 kap.

1 §¹³

Om ett direkt eller indirekt förvärv av aktier eller andelar i ett värdepappersbolag, en börs eller en svensk clearingorganisation, skulle medföra att förvärvarens sammanlagda innehav utgör ett kvalificerat innehav, krävs tillstånd av Finansinspektionen för förvärvet. Detsamma gäller ett förvärv som innebär att ett kvalificerat innehav ökas

Om ett direkt eller indirekt förvärv av aktier eller andelar i ett värdepappersbolag eller en börs, skulle medföra att förvärvarens sammanlagda innehav utgör ett kvalificerat innehav, krävs tillstånd av Finansinspektionen för förvärvet. Detsamma gäller ett förvärv som innebär att ett kvalificerat innehav ökas

1. så att det uppgår till eller överstiger 20, 30 eller 50 procent av kapitalet eller rösttalet för samtliga aktier eller andelar, eller

2. så att företaget blir dotterföretag.

Tillstånd enligt första stycket ska inhämtas före förvärvet. Ansökan om tillstånd ska göras skriftligen. Om förvärvet har gjorts genom bodelning, arv, testamente, bolagsskifte eller på annat liknande sätt, krävs i stället tillstånd för att förvärvaren ska få behålla aktierna eller andelarna. Förvärvaren ska då ansöka om tillstånd inom sex månader efter förvärvet.

¹² Senaste lydelse 2020:1157.

¹³ Senaste lydelse 2009:365.

Finansinspektionen ska inom två arbetsdagar från det att en fullständig ansökan kommit in till inspektionen skicka en bekräftelse till förvärvaren om att ansökan har tagits emot.

3 §¹⁴

Tillstånd ska ges till förvärv som avses i 1 §, om förvärvaren bedöms lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av ett värdepappersbolag, en börs *eller en clearingorganisation* och det kan antas att det tilltänkta förvärvet är ekonomiskt sunt. Hänsyn ska tas till förvärvarens sannolika påverkan på verksamheten i värdepappersbolaget, börsen *eller clearingorganisationen*.

Vid bedömningen enligt första stycket ska förvärvarens anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också beaktas

1. om den som till följd av förvärvet kommer att ingå i styrelsen för värdepappersbolaget, börsen *eller clearingorganisationen* eller vara verkställande direktör i detta företag, eller vara ersättare för någon av dem, har tillräcklig insikt och erfarenhet för att delta i ledningen av ett värdepappersbolag, en börs *eller en clearingorganisation* och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift samt om styrelsen i sin helhet har tillräckliga kunskaper och erfarenheter för att leda företaget,

2. om det finns skäl att anta att förvärvaren kommer att motverka att värdepappersbolagets, börsens *eller clearingorganisationens* rörelse drivs på ett sätt som är förenligt med denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet, och

3. om det finns skäl att anta att förvärvet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

Tillstånd ska ges till förvärv som avses i 1 §, om förvärvaren bedöms lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av ett värdepappersbolag *eller* en börs och det kan antas att det tilltänkta förvärvet är ekonomiskt sunt. Hänsyn ska tas till förvärvarens sannolika påverkan på verksamheten i värdepappersbolaget *eller* börsen.

1. om den som till följd av förvärvet kommer att ingå i styrelsen för värdepappersbolaget *eller* börsen eller vara verkställande direktör i detta företag, eller vara ersättare för någon av dem, har tillräcklig insikt och erfarenhet för att delta i ledningen av ett värdepappersbolag *eller* en börs och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift samt om styrelsen i sin helhet har tillräckliga kunskaper och erfarenheter för att leda företaget,

2. om det finns skäl att anta att förvärvaren kommer att motverka att värdepappersbolagets *eller* börsens rörelse drivs på ett sätt som är förenligt med denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet, och

b) finansiering av terrorism enligt 6 § terroristbrottslagen (2022:666) eller försök till sådant brott, avseende terroristbrott enligt 4 § samma lag.

Om det är fråga om ett värdepappersbolag och förvärvaren är ett finansiellt holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag ska det vid bedömningen av förvärvarens anseende särskilt beaktas om dess ledning uppfyller de krav som ställs på ledningen i ett sådant företag enligt 3 kap. 5 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag respektive 5 kap. 16 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat.

Om förvärvet av aktier i ett värdepappersbolag skulle leda till nära förbindelser mellan bolaget och någon annan, ska tillstånd ges bara om förbindelserna inte hindrar en effektiv tillsyn av bolaget.

5 §

När ett värdepappersbolag, en börs *eller en svensk clearingorganisation* får kännedom om att aktier eller andelar i företaget förvärvats enligt 1 § eller avyttrats enligt 4 §, *skall* företaget snarast anmäla förvärvet eller avyttringen till Finansinspektionen. En börs *skall* samtidigt offentliggöra förvärvet eller avyttringen.

När ett värdepappersbolag i annat fall får kännedom om att det har nära förbindelser med någon annan, *skall* bolaget snarast anmäla det till Finansinspektionen.

Ett värdepappersbolag, en börs *och en svensk clearingorganisation skall* årligen till Finansinspektionen anmäla namnen på de aktie- eller andelsägare som har ett kvalificerat innehav av aktier eller andelar i företaget samt storleken på innehaven. En börs *skall* samtidigt offentliggöra uppgifterna.

När ett värdepappersbolag *eller* en börs får kännedom om att aktier eller andelar i företaget förvärvats enligt 1 § eller avyttrats enligt 4 §, *ska* företaget snarast anmäla förvärvet eller avyttringen till Finansinspektionen. En börs *ska* samtidigt offentliggöra förvärvet eller avyttringen.

När ett värdepappersbolag i annat fall får kännedom om att det har nära förbindelser med någon annan, *ska* bolaget snarast anmäla det till Finansinspektionen.

Ett värdepappersbolag *och* en börs *ska* årligen till Finansinspektionen anmäla namnen på de aktie- eller andelsägare som har ett kvalificerat innehav av aktier eller andelar i företaget samt storleken på innehaven. En börs *ska* samtidigt offentliggöra uppgifterna.

6 §

Om en juridisk person har ett kvalificerat innehav i ett värdepappersbolag, en börs *eller en svensk clearingorganisation, skall* den juridiska personen snarast anmäla ändringar av vilka som ingår i dess ledning till Finansinspektionen.

Om en juridisk person har ett kvalificerat innehav i ett värdepappersbolag *eller* en börs, *ska* den juridiska personen snarast anmäla ändringar av vilka som ingår i dess ledning till Finansinspektionen.

7 §¹⁵

Finansinspektionen får besluta att ägaren till ett kvalificerat innehav av aktier eller andelar vid stämman inte får företräda fler aktier eller andelar än som motsvarar ett innehav som inte är kvalificerat

1. om ägaren motverkar eller kan antas komma att motverka att värdepappersbolagets, börsens *eller clearingorganisationens* verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet,

1. om ägaren motverkar eller kan antas komma att motverka att värdepappersbolagets *eller* börsens verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet,

2. om ägaren i väsentlig utsträckning har åsidosatt sina skyldigheter i näringsverksamhet eller i andra ekonomiska angelägenheter eller gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet,

3. om ägaren, när det är fråga om ett värdepappersbolag, är ett finansiellt holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag och dess ledning inte uppfyller de krav som ställs på ledningen i ett sådant företag enligt 3 kap. 5 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag respektive 5 kap. 16 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat, eller

4. om det finns skäl att anta att innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) finansiering av terrorism enligt 6 § terroristbrottslagen (2022:666) eller försök till sådant brott, avseende terroristbrott enligt 4 § samma lag.

Om den som har ett kvalificerat innehav av aktier eller andelar inte har ansökt om tillstånd till ett förvärv som avses i 1 §, får Finansinspektionen besluta att innehavaren vid stämman inte får företräda aktierna eller andelarna till den del de omfattas av ett krav på tillstånd.

Om någon i strid med ett beslut av Finansinspektionen har ett kvalificerat innehav av aktier eller andelar, får innehavaren inte företräda aktierna eller andelarna vid stämman till den del innehavet står i strid med beslutet.

8 a §¹⁶

Finansinspektionen får utöver det som anges i 7 och 8 §§ besluta att en ägare i ett värdepappersbolag, en börs *eller en svensk clearingorganisation* som inte följer bestämmelserna i 1 eller 4 § ska betala en sanktionsavgift som bestäms i enlighet med 25 kap. 9–10 §§.

Finansinspektionen får utöver det som anges i 7 och 8 §§ besluta att en ägare i ett värdepappersbolag *eller* en börs som inte följer bestämmelserna i 1 eller 4 § ska betala en sanktionsavgift som bestäms i enlighet med 25 kap. 9–10 §§.

¹⁵ Senaste lydelse 2022:676.

¹⁶ Senaste lydelse 2017:679.

25 kap.

Ingripanden mot svenska värdepappersinstitut, börser, svenska leverantörer av datarapporteringstjänster och svenska *clearingorganisationer* samt vissa fysiska personer

Ingripanden mot svenska värdepappersinstitut, börser, svenska leverantörer av datarapporteringstjänster och svenska *centrala motparter* samt vissa fysiska personer

1 §¹⁷

Om ett svenskt värdepappersinstitut, en börse, en leverantör av datarapporteringstjänster som Finansinspektionen har tillsyn över eller en svensk *clearingorganisation* har åsidosatt sina skyldigheter enligt denna lag, andra författningar som reglerar företagets verksamhet, företagets bolagsordning, stadgar eller reglemente eller interna instruktioner som har sin grund i en författning som reglerar företagets verksamhet, ska Finansinspektionen ingripa.

Finansinspektionen ska då

- utfärda ett föreläggande att inom en viss tid begränsa eller minska riskerna i rörelsen i något avseende, begränsa eller helt avstå från utdelning eller räntebetalningar eller vidta någon annan åtgärd för att komma till rätta med situationen,

- meddela ett förbud att verkställa beslut, eller
- göra en anmärkning.

Om överträdelsen är allvarlig, ska företagets tillstånd återkallas eller, om det är tillräckligt, varning meddelas.

Finansinspektionen ska även ingripa genom att utfärda ett föreläggande i enlighet med andra stycket om det är sannolikt att ett värdepappersbolag inom tolv månader inte längre kommer att uppfylla sina skyldigheter enligt denna lag eller andra författningar som reglerar bolagets verksamhet.

I fråga om återkallelse av tillstånd för leverantörer av datarapporteringstjänster gäller bestämmelserna i artikel 27e i förordningen om marknader för finansiella instrument. Innan ett tillstånd återkallas enligt artikel 27e.1 a i förordningen på grund av att en leverantör har förklarat sig avstå från tillståndet eller inte har tillhandahållit några tjänster under de föregående sex månaderna, får Finansinspektionen först pröva om det finns skäl att ingripa mot leverantören enligt detta kapitel och, om det finns sådana skäl, besluta om ett ingripande.

¹⁷ Senaste lydelse 2020:1157.

4 §¹⁸

Om någon som ingår i styrelsen för ett värdepappersbolag, en börs, en leverantör av datarapporterings tjänster som Finansinspektionen har tillsyn över eller en svensk clearingorganisation eller är verkställande direktör inte uppfyller de krav som anges i 3 kap. 1 § första stycket 5, 12 kap. 2 § 4 och 19 kap. 3 § 4 och artikel 27f i förordningen om marknader för finansiella instrument, ska Finansinspektionen återkalla företagets tillstånd. Detta får dock göras bara om inspektionen först har beslutat att påtala för företaget att personen eller personerna inte uppfyller kraven och om denne eller dessa, sedan en av inspektionen bestämd tid om högst tre månader har gått, fortfarande finns kvar i styrelsen eller som verkställande direktör.

Om någon som ingår i styrelsen för ett värdepappersbolag, en börs eller en leverantör av datarapporterings tjänster som Finansinspektionen har tillsyn över eller är verkställande direktör inte uppfyller de krav som anges i 3 kap. 1 § första stycket 5, 12 kap. 2 § 4 och 19 kap. 3 § 4 och artikel 27f i förordningen om marknader för finansiella instrument, ska Finansinspektionen återkalla företagets tillstånd. Detta får dock göras bara om inspektionen först har beslutat att påtala för företaget att personen eller personerna inte uppfyller kraven och om denne eller dessa, sedan en av inspektionen bestämd tid om högst tre månader har gått, fortfarande finns kvar i styrelsen eller som verkställande direktör.

Första stycket gäller också om styrelsen i sin helhet inte uppfyller de krav som anges i 3 kap. 1 § 6 och 12 kap. 2 § 5 och artikel 27f i förordningen om marknader för finansiella instrument.

I stället för att återkalla tillståndet, får Finansinspektionen besluta att en styrelseledamot eller verkställande direktör inte längre får vara det. Inspektionen får då förordna en ersättare. Ersättarens uppdrag gäller till dess företaget har utsett en ny styrelseledamot eller verkställande direktör.

Det som sägs i första och tredje styckena om verkställande direktör ska tillämpas även på en ställföreträdare för verkställande direktör.

5 §¹⁹

Finansinspektionen ska återkalla tillståndet för ett svenskt värdepappersinstitut, en börs eller en svensk clearingorganisation om

Finansinspektionen ska återkalla tillståndet för ett svenskt värdepappersinstitut eller en börs om

1. företaget har fått tillståndet genom att lämna falska uppgifter eller på något annat otillbörligt sätt,
2. företaget inte inom ett år från det att tillstånd beviljades har börjat driva sådan rörelse som tillståndet avser,
3. företaget har förklarat sig avstå från tillståndet,
4. företaget under en sammanhängande tid av sex månader inte har drivit sådan rörelse som tillståndet avser, eller

¹⁸ Senaste lydelse 2020:1157.

¹⁹ Senaste lydelse 2020:1157.

5. när det är fråga om svenska aktiebolag som har beviljats tillstånd att driva en reglerad marknad *eller clearingverksamhet*, bolagets *egna* kapital understiger två tredjedelar av det registrerade aktiekapitalet och bristen inte har täckts inom tre månader från det att den blev känd för bolaget.

Om ett företags tillstånd ska återkallas på grund av sådana omständigheter som avses i första stycket 3–5, får Finansinspektionen, innan tillståndet återkallas, först pröva om det finns skäl att ingripa mot företaget enligt detta kapitel och, om det finns sådana skäl, besluta om ett ingripande.

I de fall som avses i första stycket 1, 2, 4 och 5 får i stället varning meddelas om det är tillräckligt.

Vid tillämpningen av första stycket 5 ska det egna kapitalet beräknas enligt 25 kap. 14 § aktiebolagslagen (2005:551).

Om ett värdepappersinstituts eller en börs tillstånd återkallas, ska Finansinspektionen underrätta Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten.

8 §²⁰

Finansinspektionen får besluta att ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en leverantör av datarapporteringstjänster eller en svensk *clearingorganisation* ska betala en sanktionsavgift om företaget har meddelats beslut om

- anmärkning eller varning enligt 1 §,
- återkallelse enligt 5 § första stycket 1, eller
- varning enligt 5 § första stycket 1 och 5 jämfört med tredje stycket.

Detsamma gäller om en leverantör av datarapporteringstjänster har meddelats beslut om återkallelse enligt artikel 27e.1 b i förordningen om marknader för finansiella instrument.

9 §²¹

Sanktionsavgiften för ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en leverantör av datarapporteringstjänster eller en svensk *clearingorganisation* ska fastställas till högst det högsta av

1. ett belopp som per den 2 juli 2014 i kronor motsvarade fem miljoner euro,

5. när det är fråga om svenska aktiebolag som har beviljats tillstånd att driva en reglerad marknad, bolagets *eget* kapital understiger två tredjedelar av det registrerade aktiekapitalet och bristen inte har täckts inom tre månader från det att den blev känd för bolaget.

Om ett företags tillstånd ska återkallas på grund av sådana

omständigheter som avses i första stycket 3–5, får Finansinspektionen, innan tillståndet återkallas, först pröva om det finns skäl att ingripa mot företaget enligt detta kapitel och, om det finns sådana skäl, besluta om ett ingripande.

I de fall som avses i första stycket 1, 2, 4 och 5 får i stället varning meddelas om det är tillräckligt.

Vid tillämpningen av första stycket 5 ska det egna kapitalet beräknas enligt 25 kap. 14 § aktiebolagslagen (2005:551).

Om ett värdepappersinstituts eller en börs tillstånd återkallas, ska Finansinspektionen underrätta Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten.

Finansinspektionen får besluta att ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en leverantör av datarapporteringstjänster eller en svensk *central motpart* ska betala en sanktionsavgift om företaget har meddelats beslut om

Sanktionsavgiften för ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en leverantör av datarapporteringstjänster eller en svensk *central motpart* ska fastställas till högst det högsta av

1. ett belopp som per den 2 juli 2014 i kronor motsvarade fem miljoner

²⁰ Senaste lydelse 2020:1157.

²¹ Senaste lydelse 2020:1157.

2. tio procent av företagets omsättning eller, i förekommande fall, motsvarande omsättning på koncernnivå närmast föregående räkenskapsår, eller

3. två gånger den vinst som företaget gjort till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa.

Sanktionsavgiften får inte bestämmas till ett lägre belopp än 5 000 kronor. Om överträdelsen har skett under företagets första verksamhetsår eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfälliga, får omsättningen uppskattas.

För värdepappersinstitut får avgiften inte vara så stor att institutet därefter inte uppfyller kraven i 8 kap. 3 § denna lag eller 6 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.

Avgiften tillfaller staten.

11 §

Om ett svenskt värdepappersinstitut, en börs eller en svensk *clearingorganisation* inte lämnar de upplysningar som föreskrivits med stöd av 23 kap. 15 § 1 i tid, får Finansinspektionen besluta att företaget *skall* betala en förseningsavgift med högst 100 000 kronor.

Avgiften tillfaller staten.

Om ett svenskt värdepappersinstitut, en börs eller en svensk *central motpart* inte lämnar de upplysningar som föreskrivits med stöd av 23 kap. 15 § 1 i tid, får Finansinspektionen besluta att företaget *ska* betala en förseningsavgift med högst 100 000 kronor.

Ingripande mot utländska företag som driver en reglerad marknad eller clearingverksamhet

Ingripande mot utländska företag som driver en reglerad marknad

16 §²²

Om ett utländskt företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad *eller clearingverksamhet* från filial i Sverige har överträtt en bestämmelse i denna lag eller andra författningar som reglerar företagets verksamhet i Sverige, gäller 1, 2, 2 a, 8, 9 och 10 §§.

Om ett utländskt företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige har överträtt en bestämmelse i denna lag eller andra författningar som reglerar företagets verksamhet i Sverige, gäller 1, 2, 2 a, 8, 9 och 10 §§.

Om ett utländskt företag som driver en reglerad marknad i ett annat land inom EES när det vidtar åtgärder i Sverige för att underlätta för deltagare på distans att få tillträde till den reglerade marknaden, överträder denna lag eller en föreskrift som meddelats med stöd av lagen, ska det som anges i 13 § om utländska värdepappersföretag gälla även för företaget.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

2. Bestämmelserna i 25 kap. i den äldre lydelsen gäller fortfarande för överträdelser som har skett före ikraftträdandet.

1.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.

Härigenom föreskrivs att 3 och 12 §§ lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. ska ha följande lydelse.

3 §¹

Om rätt för vissa utländska företag att driva verksamhet i Sverige finns särskilda bestämmelser, nämligen

1. för kreditinstitut 4 kap. 1, 2 och 4–6 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

2. för värdepappersföretag 4 kap. 1 och 4 §§ lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

3. för finansiella institut 4 kap. 3 § lagen om bank- och finansieringsrörelse,

4. för utländska försäkringsgivare lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige,

5. för börser och 5. för börser 12 kap. 9 § lagen om clearingorganisationer 12 kap. 9 § värdepappersmarknaden, och 19 kap. 12 § lagen om

värdepappersmarknaden,

6. för förvaltningsbolag och fondföretag 1 kap. 6–7, 10 och 11 §§ lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

7. för utgivare av elektroniska pengar 3 kap. 26–28 §§ lagen (2011:755) om elektroniska pengar,

8. för utländska försäkringsförmedlare 3 kap. lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution,

9. för företag som tillhandahåller betaltjänster 3 kap. 26 och 27 §§ lagen (2010:751) om betaltjänster,

10. för utländska AIF-förvaltare 5 kap. lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

11. för företag som driver verksamhet med konsumentkrediter 2 och 8 §§ lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter, och

12. för företag som driver verksamhet med bostadskrediter 2 kap. 7 § och 3 kap. 6 och 7 §§ lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter.

11. för företag som driver verksamhet med konsumentkrediter 2 och 8 §§ lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter,

12. för företag som driver verksamhet med bostadskrediter 2 kap. 7 § och 3 kap. 6 och 7 §§ lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter, och

13. för clearingbolag 1 kap. 2 § och 2 kap. 1 § lagen (0000:000) om clearing och avveckling av betalningar.

Den verkställande direktörens förvaltning och filialens räkenskaper ska granskas av minst en auktoriserad revisor eller godkänd revisor, om verksamheten i Sverige uppfyller mer än ett av de villkor som anges i 2 § andra stycket revisionslagen (1999:1079).

Förvaltningen och räkenskaperna ska, även om villkoren i första stycket inte är uppfyllda, granskas av minst en revisor, om verksamheten omfattas av

- lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige,
- lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
- lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
- lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
- lagen (2010:751) om betaltjänster,
- lagen (2011:755) om elektroniska pengar, *eller* – lagen (2011:755) om elektroniska pengar,
- lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder. – lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder, *eller*
- *lagen (0000:000) om clearing och avveckling av betalningar.*

I fall som avses i andra stycket ska revisorn ha den kompetens som enligt lag gäller för revisorn i ett svenskt företag av motsvarande slag som driver angiven verksamhet.

Till revisor får även utses ett registrerat revisionsbolag. Dessutom får en eller flera revisorssuppleanter utses.

Verkställande direktören ska se till att en revisor utses och att denne inom tre månader efter räkenskapsårets slut får granskning får redovisningshandlingarna i original eller bestyrkt kopia.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

1.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti

Härigenom föreskrivs att 9 § lagen (1995:1571) om insättningsgaranti ska ha följande lydelse.

9 §¹

Ersättning enligt garantin betalas av garantimyndigheten.

Ersättningar ska, om inget annat följer av 9 a eller 9 b §, göras tillgängliga för insättarna inom sju arbetsdagar från det att

1. Finansinspektionen meddelar ett sådant beslut som avses i 8 § första stycket 1,

2. institutet försätts i konkurs, eller

3. en myndighet som avses i 8 § andra stycket förklarat att insättningar hos institutet är indisponibla.

Utbetalning får göras på det sätt som garantimyndigheten anser är lämpligt. Garantimyndigheten får i detta syfte öppna ett konto i insättarens namn i ett kreditinstitut eller hämta uppgifter från ett kreditinstitut eller *en clearingorganisation* om konto i ett kreditinstitut till vilket utbetalning av ersättning kan göras.

Utbetalning får göras på det sätt som garantimyndigheten anser är lämpligt. Garantimyndigheten får i detta syfte öppna ett konto i insättarens namn i ett kreditinstitut eller hämta uppgifter från ett kreditinstitut eller *ett clearingbolag* om konto i ett kreditinstitut till vilket utbetalning av ersättning kan göras.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

1.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 2 § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument ska ha följande lydelse.

3 kap.

2 §¹

Ett kontoförande institut får vidta registreringsåtgärder för egen räkning.

En svensk värdepapperscentral får <i>medge</i> följande juridiska personer rätt att som kontoförande institut vidta registreringsåtgärder för annans räkning:	En svensk värdepapperscentral får <i>ge</i> följande juridiska personer rätt att som kontoförande institut vidta registreringsåtgärder för <i>någon</i> annans räkning:
---	---

1. Riksbanken och andra centralbanker,

2. svenska och utländska <i>clearingorganisationer</i> ,	2. svenska och utländska <i>centrala motparter och clearingbolag</i> ,
--	--

3. värdepapperscentraler samt sådana värdepapperscentraler från tredjeland som är erkända enligt artikel 25 i förordningen om värdepapperscentraler, i den ursprungliga lydelsen,

4. värdepappersinstitut samt utländska företag som i sitt hemland får driva värdepappersrörelse,

5. fondbolag och förvaltningsbolag enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder, när det gäller fondandelar, och

6. AIF-förvaltare som avses i 3 kap. 1 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder och utländska EES-baserade AIF-förvaltare som i sitt hemland har tillstånd som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU av den 8 juni 2011 om förvaltare av alternativa investeringsfonder samt om ändring av direktiv 2003/41/EG och 2009/65/EG och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 1095/2010, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU, när det gäller andelar eller aktier i företag för kollektiva investeringar.

Utländska företag som avses i andra stycket 2 och 4 ska i hemlandet stå under betryggande tillsyn av en myndighet eller något annat behörigt organ.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

¹ Senaste lydelse 2016:51.

1.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden

Härigenom föreskrivs att 2, 4, 6, 8, 13 a och 16 §§ lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden ska ha följande lydelse.

2 §¹

I denna lag avses med

administratör: ett företag som är ansvarigt för verksamheten i ett avvecklingssystem; företaget anses som deltagare i systemet,

anmält avvecklingssystem: ett avvecklingssystem som en stat inom EES har anmält till Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten eller till Eftas övervakningsmyndighet, eller ett likställt avvecklingssystem,

central motpart: detsamma som i 1 kap. 4 b § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

clearingorganisation: ett företag som har tillstånd att driva clearingverksamhet enligt lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden eller förordning (EU) nr 648/2012,

clearingbolag: detsamma som i 1 kap. 1 § lagen (2000:000) om clearing och avveckling av betalningar,

EES: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

kollektivt obeståndsförfarande: konkurs, företagsrekonstruktion eller annat därmed jämförbart förfarande,

likställt avvecklingssystem: ett avvecklingssystem som Finansinspektionen enligt 9 a § har beslutat att likställa med ett avvecklingssystem som en stat inom EES har anmält till Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten eller till Eftas övervakningsmyndighet,

samverkande system: två eller flera anmälda avvecklingssystem vars administratörer har ingått ett ömsesidigt arrangemang som innebär att överföringsuppdrag verkställs mellan systemen, och

värdepapperscentral: detsamma som i artikel 2.1.1 i förordning (EU) nr 909/2014, i den ursprungliga lydelsen.

4 §²

Ett avvecklingssystem ska ha en administratör.

Administratör i ett avvecklingssystem får vara

1. *clearingorganisation*, 1. *central motpart* och *clearingbolag*,

2. svensk värdepapperscentral,

3. företag med tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, samt

¹ Senaste lydelse 2021:468.

² Senaste lydelse 2017:686.

4. företag med tillstånd enligt 2 kap. 1 § 1, 2, 4, 8 eller 9 lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

Särskilda regler om driften av avvecklingssystem för värdepapper finns i artikel 18.2 i förordning (EU) nr 909/2014.

6 §³

Ett avvecklingssystem som uppfyller kraven i 5 och 8 §§ samt administreras av <i>en clearingorganisation</i> eller en svensk värdepapperscentral ska godkännas.	Ett avvecklingssystem som uppfyller kraven i 5 och 8 §§ samt administreras av <i>en central motpart, ett clearingbolag</i> eller en svensk värdepapperscentral ska godkännas.
---	---

8 §⁴

Deltagare i ett avvecklingssystem får vara:	Deltagare i ett avvecklingssystem får vara:
---	---

Deltagare i ett avvecklingssystem får vara:

1. Riksbanken och andra centralbanker,	
2. Riksgäldskontoret och utländska offentliga institutioner som i sitt hemland driver verksamhet som är jämförbar med kontorets,	
3. <i>clearingorganisationer,</i>	3. <i>centrala motparter och clearingbolag,</i>

4. svenska värdepapperscentraler,

5. företag som har tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

6. företag som har tillstånd enligt 2 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

7. utländska företag som i hemlandet driver sådan verksamhet som avses i 3–6,

8. andra juridiska personer som för egen räkning avvecklar förpliktelser att leverera finansiella instrument i systemet, och

9. clearingmedlemmar som avses i förordning (EU) nr 648/2012.

Utländska företag som avses i första stycket 7 ska i hemlandet stå under betryggande tillsyn av en myndighet eller något annat behörigt organ.

13 a §⁵

En administratör, dock inte en *sådan central motpart som avses i förordning (EU) nr 648/2012*, som ställer säkerhet till en annan administratör genom pantavtal med anledning av ett samverkande system får inte medge panthavaren rätt att förfoga över panten på annat sätt än att panthavaren får realisera

En administratör, dock inte en central motpart, som ställer säkerhet till en annan administratör genom pantavtal med anledning av ett samverkande system får inte medge panthavaren rätt att förfoga över panten på annat sätt än att panthavaren får realisera den på grund av pantsättarens konkurs eller avtalsbrott.

³ Senaste lydelse 2016:54.

⁴ Senaste lydelse 2021:468.

⁵ Senaste lydelse 2014:483.

den på grund av pantsättarens konkurs eller avtalsbrott.

Om säkerhetsställandet i stället görs genom en säkerhetsöverlåtelse (återköpsavtal), ska den säkerhetsställande administratören se till att den överlåtna egendomen eller motsvarande egendom återförs till administratören om förvärvaren försätts i konkurs.

16 §⁶

Godkännande av ett avvecklingssystem ska återkallas av Finansinspektionen om

1. administratörens tillstånd för clearingverksamhet enligt lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden eller auktorisation som värdepapperscentral enligt förordning (EU) nr 909/2014 har återkallats,

2. administratörens tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse eller tillstånd enligt 2 kap. 1 § 1, 2, 4, 8 eller 9 lagen om värdepappersmarknaden har återkallats, eller

3. avvecklingssystemet inte längre uppfyller kraven i denna lag.

Finansinspektionen ska omedelbart underrätta Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten samt Eftas övervakningsmyndighet om återkallelsen.

Om det är tillräckligt får inspektionen i de fall som anges i första stycket 3 meddela varning i stället för att återkalla godkännandet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

1.7 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag ska ha följande lydelse.

2 §¹

I denna lag avses med

1. *försäkringsföretag*:

a) försäkringsaktiebolag, ömsesidigt försäkringsbolag och försäkringsförening som omfattas av försäkringsrörelselagen (2010:2043), och

b) tjänstepensionsaktiebolag, ömsesidigt tjänstepensionsbolag och tjänstepensionsförening som omfattas av lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,

2. *kreditinstitut*: bankaktiebolag, sparbank och medlemsbank samt kreditmarknadsföretag enligt 1 kap. 5 § 14 lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

3. *finansiellt företag*: de företag som anges i 1 och 2 samt

a) värdepappersbolag enligt 1 kap. 4 b § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

b) fondbolag enligt 1 kap. 1 § första stycket 8 lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

c) börs enligt 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden,

d) svensk *clearingorganisation* d) svensk *central motpart* enligt 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden, 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden,

e) värdepapperscentral enligt 1 kap. 3 § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och konfööring av finansiella instrument, och e) värdepapperscentral enligt 1 kap. 3 § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och konfööring av finansiella instrument,

f) AIF-förvaltare som har tillstånd enligt 3 kap. 1 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder, och f) AIF-förvaltare som har tillstånd enligt 3 kap. 1 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

g) svenskt *clearingbolag* enligt 1 kap. 1 § lagen (0000:000) om clearing och avveckling av betalningar,

4. *koncern*: detsamma som i 1 kap. 11 och 12 §§ aktiebolagslagen (2005:551), varvid vad som sägs om moderbolag tillämpas även på andra juridiska personer än aktiebolag.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

¹ Senaste lydelse 2019:754.

1.8 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 30 kap. 5 och 12 d §§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

30 kap.

5 §¹

Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i ett ärende hos en statlig myndighet om innehav av

1. aktier i bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag, värdepappersbolag, fondbolag, försäkringsaktiebolag eller tjänstepensionsaktiebolag,

2. andelar i medlemsbank eller kreditmarknadsförening, eller

3. aktier eller andelar i börs, clearingorganisation, svensk värdepapperscentral, betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar eller företag som driver verksamhet enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter eller lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter.

3. aktier eller andelar i börs, central motpart, clearingbolag, svensk värdepapperscentral, betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar eller företag som driver verksamhet enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter eller lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter.

Sekretessen gäller inte beslut av myndigheten och inte heller för uppgift från en annan myndighet om uppgiften inte är sekretessreglerad där.

För uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

12 d §²

Sekretess enligt 10 § hindrar inte att uppgifter om insättare och deras insättningar lämnas till ett kreditinstitut eller en clearingorganisation, om uppgiften behövs för att förbereda eller genomföra utbetalningen av ersättningen.

Sekretess enligt 10 § hindrar inte att uppgifter om insättare och deras insättningar lämnas till ett kreditinstitut eller ett clearingbolag, om uppgiften behövs för att förbereda eller genomföra utbetalningen av ersättningen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

¹ Senaste lydelse 2019:763.

² Senaste lydelse 2022:744.

1.9 Förslag till lag om ändring i lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna

Härigenom föreskrivs att 3 och 4 §§ lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna ska ha följande lydelse.

3 §¹

I databasen får sådana uppgifter behandlas som har samlats in med stöd av

1. 6 kap. 9 § första och andra styckena lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank,

2. 9 kap. 3 § första stycket lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument,

3. 10 kap. 2 § första stycket lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

4. 13 kap. 3 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

5. 8 kap. 5 § första stycket lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution,

6. 5 kap. 10 och 11 §§ lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat,

7. 23 kap. 2 § första stycket lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

8. 8 kap. 2 § lagen (2010:751) om betaltjänster,

9. 17 kap. 5 § försäkringsrörelselagen (2010:2043),

10. 5 kap. 2 § lagen (2011:755) om elektroniska pengar,

11. 13 kap. 6 § första stycket lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

12. 6 kap. 1 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag,

13. 6 kap. 2 § lagen (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet,

14. 14 kap. 5 § lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,

15. artiklarna 394, 415, 416, 15. artiklarna 394, 415, 416, 430–430b och 451 i 430–430b och 451 i Europaparlamentets och rådets Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012, och förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012,

16. artiklarna 54 och 55 i 16. artiklarna 54 och 55 i Europaparlamentets och rådets Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/2033 av den 27 november 2019 om tillsynskrav för värdepappersföretag och om ändring av förordningarna (EU) nr 1093/2010, (EU) nr 575/2013, 1093/2010, (EU) nr 575/2013,

¹ Senaste lydelse 2021:502.

(EU) nr 600/2014 och (EU) nr 806/2014.

(EU) nr 600/2014 och (EU) nr 806/2014, och

17. 5 kap. 2 § första stycket lagen (0000:000) om clearing och avveckling av betalningar.

4 §²

Uppgifter som avses i 3 § 1–13 får behandlas i databasen endast om de har samlats in med stöd av föreskrifter om periodisk rapportering.

Uppgifter som avses i 3 § 1–13 och 17 får behandlas i databasen endast om de har samlats in med stöd av föreskrifter om periodisk rapportering.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

1.10 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 9 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning ska ha följande lydelse.

2 kap.

9 §¹

Med finansiellt företag avses i 7 och 8 §§

1. ett svenskt företag som är

a) AIF-förvaltare som har tillstånd enligt 3 kap. 1 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

b) börs enligt 1 kap. 4 b § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

c) *clearingorganisation* enligt 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden, c) *central motpart* enligt 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden,

d) fondbolag enligt 1 kap. 1 § första stycket 8 lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

e) försäkringsföretag som omfattas av försäkringsrörelselagen (2010:2043) eller tjänstepensionsföretag som omfattas av lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,

f) kreditinstitut enligt 1 kap. 5 § 10 lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

g) värdepappersbolag enligt 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden, eller

h) värdepapperscentral enligt 1 kap. 3 § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, och

2. ett utländskt företag som hör hemma utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som, efter tillstånd från Finansinspektionen, från filial i Sverige driver motsvarande verksamhet som ett företag som avses i 1.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

¹ Senaste lydelse 2019:771.

1.11 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 § lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion ska ha följande lydelse.

1 kap.

2 §

Lagen gäller inte för gäldenärer som är

1. kreditinstitut,
2. försäkringsföretag,
3. tjänstepensionsföretag,
4. värdepappersbolag,
5. *clearingorganisationer*, 5. *centrala motparter eller clearingbolag*,
6. värdepapperscentraler, eller
7. finansiella institut eller holdingföretag som är försatta i resolution enligt lagen (2015:1016) om resolution.

Lagen gäller inte heller för sådana gäldenärer där staten, en kommun, en region eller ett kommunalförbund har ett bestämmande inflytande i verksamheten.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

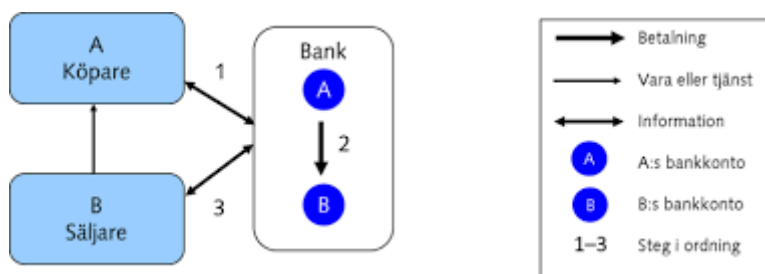
2 Betalningar och finansiell infrastruktur

2.1 Hur en betalning går till

Alla betalningar som inte görs kontant förutsätter en mellanhand som hjälper till att förmedla betalningen mellan den betalande och den mottagande parten. Dessa mellanhänder är i sin tur beroende av en finansiell infrastruktur för att betalningen ska kunna genomföras.

Den enklaste fallet av betalningar med mellanhänder är när den betalande parten och betalningsmottagaren har konton i samma bank. Köparen initierar då betalningen genom att ge institutet i uppdrag att överföra ett visst belopp till säljarens konto (1). Institutet gör den begärda överföringen (2) och informerar säljaren att dennes konto har krediterats (3).

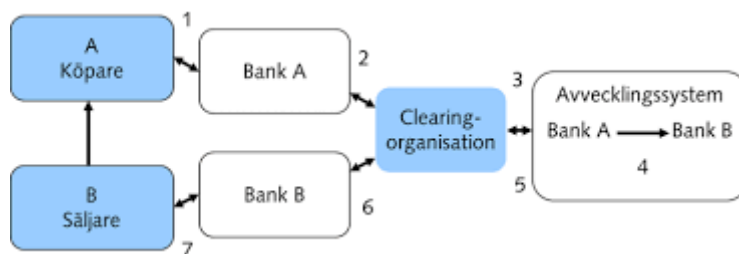
Bild 1. Exempel på betalning med en mellanhand

Källa: Riksbanken

Ofta har dock den som ska betala och betalningsmottagaren inte konto i samma bank. Betalningsförmedlingen blir då mer komplicerad eftersom fler aktörer måste involveras och det krävs ytterligare finansiell infrastruktur för att förmedla information om transaktionen mellan parterna. I bild 2 initierar köparen betalningen genom att instruera sin bank att föra över ett belopp till säljaren (1). Bank A måste nu föra över pengar till bank B. Vanligtvis sker informationsutväxlingen mellan bankerna genom en så kallad clearingorganisation som behandlar informationen och förmedlar den mellan bankerna. Bank A sänder därför betalningsinformation till clearingorganisationen (2). Detta underlättar för bankerna eftersom de förmedlar ett stort antal betalningar och annars skulle behöva utväxla information med ett stort antal aktörer. När informationen behandlats sänds instruktioner till ett avvecklingssystem där bägge bankerna har konton (3) att föra över det överenskomna beloppet från köparens bank till säljarens bank (4). En bekräftelse på överföringen sänds till säljarens bank via clearingorganisationen (5, 6) varefter säljarens bank krediterar säljarens konto och meddelar denna att pengarna mottagits (7).

Bild 2. Exempel på betalning med flera mellanhänder

Källa: Riksbanken

Betalningsmarknaden är föremål för en omfattande reglering. Betaltjänstledet, dvs. interaktionen mellan å ena sidan icke-finansiella företag och konsumenter och å andra sidan betaltjänstleverantörer (i princip motsvarande led 1 och 7 i bild 2) regleras i huvudsak av unionsrätten. Det handlar t.ex. om rätten till betalkonto med grundläggande funktioner och ett stort antal konsumentskyddande krav som t.ex. avser att skydda mot bedrägerier. Regleringen av betalningsinfrastrukturen, som behandlas i denna promemoria, handlar om betalningsprocessen inför och efter avveckling av en betalning samt själva avvecklingen (i princip motsvarande led 2 till 6 i bild 2). Betalningsinfrastrukturen är i huvudsak nationell avseende processen inför och efter avveckling medan clearing- och avvecklingssystem regleras av unionsrätten (se avsnitt 3.4). Företag som är verksamma på betalningsmarknaden kan vara verksamma både i betaltjänstledet och i betalningsinfrastrukturen och i olika roller, t.ex. för egen eller annans räkning eller som uppdragstagare.

2.2 Olika slags betalningar

Betalningar sker i en mängd olika situationer, av en mängd olika anledningar och går till på olika sätt. Några exempel på olika betalningssätt är kortbetalning, kontantbetalning, girobetalning, kontoöverföring, e-faktura, autogiro och Swish. Utvecklingen på betalningsmarknaden går snabbt och det uppkommer nya innovativa sätten att göra betalningar. Det är t.ex. numera möjligt med kontaktlösa betalningar, dvs. att kunden håller sitt kort mot en kortterminal utan att behöva slå någon PIN-kod. Det finns också olika sätt att betala med sin mobiltelefon, t.ex. genom att koppla sitt kort till sin telefon eller genom att använda sig av olika applikationer som erbjuder betalningsalternativ. Elektroniska betalningar är det klart dominerade sättet att betala och användningen av kontanter har minskat under en längre tid i Sverige.

2.3 Finansiell infrastruktur för betalningar

Som nämnts ovan kräver elektroniska betalningar en mellanhand, en clearingorganisation, som hjälper till att förmedla betalningen. Den

svenska clearingorganisationen för betalningar är Bankgirocentralen BGC AB (Bankgirot). Bankgirot driver två olika clearing- eller avvecklingssystem, Bankgirosystemet som hanterar traditionella betalningar och Betalningar i realtid (BiR) som hanterar omedelbara betalningar dygnet runt. Därutöver sköter Bankgirot dataclearingen som är ett system för konto-till-konto-överföringar som ägs av Svenska Bankföreningen. Bankgirot ägs av P27 Nordic Payments Platform AB (P27). P27 ägs av sex nordiska banker och ska utgöra en gemensam nordisk infrastruktur som bl.a. ska möjliggöra omedelbara betalningar över gränserna i svenska och danska kronor och i euro. P27 ska inom kort ta över den verksamhet som Bankgirot bedriver. P27 har ansökt om tillstånd som clearingorganisation.

Getswish AB (Getswish) är ett företag som ägs av ett antal nordiska banker. Getswish bedriver verksamhet med omedelbara betalningar som bl.a. innebär att begära betalningsöverföring mellan bankerna, stämma av betalningsuppdrag och upprätta instruktioner till avvecklingssystemet. I och med att definitionen av clearingverksamhet är begränsad till att göra avräkningar och att avveckla betalningar omfattas Getswish i dag inte av tillståndsplikt.

Avvecklingen av traditionella betalningar sker i Riksbankens avvecklingssystem RIX. Det är ett betalningssystem för stora betalningar mellan banker, clearingorganisationer, Riksgäldskontoret och Riksbanken. Riksbanken lanserade i maj 2022 ett nytt avvecklingssystem för omedelbara betalningar, RIX-INST. Det innebär att omedelbara betalningar, som i dag avvecklas i Bankgirots avvecklingssystem BiR, framöver kommer att avvecklas i centralbankspengar.

2.4 Övrig finansiell infrastruktur

Förutom clearingorganisationer som bedriver verksamhet med betalningar finns det även andra finansiella infrastrukturföretag som bedriver verksamhet med värdepapper – centrala motparter och värdepapperscentraler.

En central motpart är ett företag som tar över de skyldigheter som säljaren har mot köparen och de rättigheter som köparen har mot säljaren. Den centrala motparten blir således både köpare och säljare i varje affär. Genom ett sådant förfarande reduceras de motpartsrisker som köpare och säljare har gentemot varandra. I Sverige finns en central motpart, Nasdaq Clearing Aktiebolag (Nasdaq Clearing).

En värdepapperscentral är ett företag som – efter att en värdepappersaffär gjorts upp – ser till att säljaren får sina pengar och att köparen får sina värdepapper. Värdepapper överförs mellan avstämningskonton för säljare respektive köpare hos värdepapperscentralen. Överföringen benämns värdepappersavveckling. Värdepapperscentraler för också register över aktier och andra finansiella instrument som getts ut av börsbolag och över ägarna av sådana värdepapper. I Sverige finns en värdepapperscentral, Euroclear Sweden AB (Euroclear).

3 Rättslig reglering av finansiell infrastruktur

3.1 Clearingorganisationer

En clearingorganisation är ett företag som har tillstånd enligt lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden (LVM) eller enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 av den 4 juli 2012 om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister (Emir-förordningen) (1 kap. 4 b § LVM). I Emir-förordningen regleras centrala motparter.

Med clearingverksamhet avses följande fortlöpande verksamheter: 1) att på clearingdeltagarnas vägnar göra avräkningar i fråga om deras förpliktelser att leverera finansiella instrument eller att betala i svensk eller utländsk valuta, eller 2) att träda in som motpart till både köpare och säljare av finansiella instrument, eller 3) att på annat väsentligt sätt ansvara för att förpliktelserna avvecklas genom överförande av likvid eller instrument (1 kap. 4 c § LVM). För att få driva clearingverksamhet krävs tillstånd av Finansinspektionen (19 kap. 1 § LVM). Tillstånd behövs dock inte för Sveriges riksbank, kreditinstitut, värdepappersbolag eller för clearingverksamhet som huvudsakligen allmänheten deltar i (19 kap. 2 § LVM). Det uppställs vissa förutsättningar för att få tillstånd och ställs krav på clearingorganisationens verksamhet och på deltagare i clearingverksamheten (19–21 kap. LVM). Finansinspektionens tillsyn och möjligheter till ingripande mot clearingorganisationer regleras i 23–25 kap. LVM.

I Sverige finns i dag ett företag som bedriver clearing och avveckling av betalningar (Bankgirot).

3.2 Centrala motparter

För centrala motparter krävs inte tillstånd för clearingverksamhet enligt lagen om värdepappersmarknaden (1 kap. 1 a §). För sådan verksamhet finns i stället bestämmelser i Emir-förordningen och lagen (2013:287) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister.

Förordningen innehåller regler om auktorisation och tillsyn av centrala motparter (avdelning III). Auktorisation och tillsyn av centrala motparter utförs av nationella tillsynsmyndigheter, Finansinspektionen i Sverige, med inflytande av tillsynskollegier, där Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (Esma) och andra medlemsstaters tillsynsmyndigheter ingår. För att få auktorisation ställs krav på visst kapital (artikel 16). Därutöver innehåller förordningen bl.a. krav på centrala motparter avseende organisation, utkontraktering, deltagandekrav, marginalsäkerheter och säkerheter (artiklarna 26, 27, 35, 37, 41 och 46).

I lagen om kompletterande bestämmelser till Emir-förordningen finns bl.a. bestämmelser om möjligheten för Finansinspektionen att ta ut en särskild avgift från en central motpart som bryter mot vissa skyldigheter enligt Emir-förordningen (2 kap. 1 § LVM). Finansinspektionens övriga befogenheter för tillsyn och ingripande mot centrala motparter följer av 23 kap. och 25 kap. LVM (1 kap. 1 a § LVM).

I Sverige finns en central motpart (Nasdaq Clearing).

3.3 Värdepapperscentraler

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 909/2014 av den 23 juli 2014 om förbättrad värdepappersavveckling i Europeiska unionen och om värdepapperscentraler samt ändring av direktiv 98/26/EG och 2014/65/EU och förordning (EU) nr 236/2012 (VPC-förordningen) innehåller harmoniserade regler för värdepapperscentraler. Förordningen kompletteras i svensk rätt genom bestämmelser i lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument (kontoföringslagen). För sådan clearingverksamhet som bedrivs i värdepapperscentraler gäller inte lagen om värdepappersmarknaden (1 kap. 1 a § tredje stycket).

VPC-förordningen är tillämplig på avveckling av alla finansiella instrument och på verksamheten hos värdepapperscentraler (artikel 1.2). Med avveckling avses slutförande av en värdepapperstransaktion i syfte att reglera förpliktelse mellan parterna i en transaktion genom överföring av kontantmedel eller värdepapper eller båda delarna (artikel 2.1.7), dvs. clearing (avräkning) och avveckling av värdepapper och betalningar som har samband med sådana transaktioner (prop. 2015/16:10 s. 149–151). Däremot är förordningen inte tillämplig på avveckling av betalningar som inte är hänförliga till värdepapper (samma prop. s. 134 och 149–151).

En värdepapperscentral definieras som en juridisk person som dels bedriver ett avvecklingssystem för värdepapper, dels tillhandahåller minst ytterligare en tjänst i form av registrering av värdepapper i ett kontobaserat system eller tillhandahållande och förande av värdepapperskonton på högsta nivå (artikel 2.1 och avsnitt A i bilagan till förordningen). Enligt förordningen ska en värdepapperscentral ha tillstånd och stå under tillsyn, vilket i Sverige utförs av Finansinspektionen (artikel 10). Därutöver innehåller förordningen också ett antal krav på värdepapperscentraler och deras verksamhet. Det finns bl.a. regler om styrning, utkontraktering, riskhantering och kapitalkrav (artiklarna 26, 27, 30 och 42–47). I kontoföringslagen finns bl.a. bestämmelser om tillsyn och ingripande mot värdepapperscentraler (9 kap.).

I Sverige finns en värdepapperscentral (Euroclear).

3.4 Clearing- och avvecklingssystem

EG-direktivet 98/26/EG om slutgiltig avveckling i system för överföring av betalningar och värdepapper (finalitydirektivet) har i svensk rätt

genomförts genom lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden (avvecklingslagen). Avvecklingslagen gäller för anmälan, godkännande och likställande av system för clearing och avveckling av förpliktelser att betala eller att leverera finansiella instrument, dvs. avvecklingssystem (1 §).

Ett avvecklingssystem ska ha tre eller flera deltagare förutom administratören, och ha tillfredsställande gemensamma regler om standardiserade arrangemang för att utföra överföringsuppdrag och regler om att svensk lag ska vara tillämplig på systemet (5 §). I lagen regleras vem som kan vara administratör, dvs. som ansvarar för verksamheten i systemet, respektive vem som kan vara deltagare i systemet (4 och 8 §§). Efter ansökan av en administratör får Finansinspektionen, efter att Riksbanken fått tillfälle att yttra sig, godkänna ett avvecklingssystem (3 §). Ett avvecklingssystem ska godkännas, om det administreras av en clearingorganisation eller en svensk värdepapperscentral och uppfyller kraven i 5 § och kraven på deltagare (6 §). Om det finns särskilda skäl ska ett avvecklingssystem som administreras av ett kreditinstitut eller värdepappersbolag också kunna godkännas (7 §). Om administratörens tillstånd för clearingverksamhet, som värdepapperscentral, att driva bank- eller finansieringsrörelse eller att driva värdepappersrörelse återkallas ska Finansinspektionen även återkalla godkännandet av avvecklingssystemet (16 §).

Finansinspektionen ska anmäla godkända avvecklingssystem till Esma. Om Riksbanken begär det ska Finansinspektionen även anmäla avvecklingssystem som drivs av banken (9 §). Det är Finansinspektionen som har tillsyn enligt avvecklingslagen och för tillsynen gäller vad som är föreskrivet i de lagar som reglerar institutens verksamhet, om inte annat följer av avvecklingslagen (14 §).

I Sverige har Bankgirots clearing- och avvecklingssystem för traditionella betalningar och omedelbara betalningar, Nasdaq Clearings clearingssystem och Euroclears VPC-system godkänts som avvecklingssystem och anmälts till Esma. Även Riksbankens avvecklingssystem RIX har anmälts till Esma.

4 Behovet av förändring

4.1 Det tillståndspliktiga området

För att bedriva clearingverksamhet krävs tillstånd av Finansinspektionen. Enligt dagens definition av clearingverksamhet är tillståndsplikten i fråga om betalningar begränsad till att på clearingdeltagarnas vägnar göra avräkningar i fråga om deras förpliktelser att betala i svensk eller utländsk valuta och att ansvara för att förpliktelserna avvecklas genom överförande av likvid, dvs. de sista avslutande momenten av betalningsflödet. En clearingorganisation genomför dock även andra uppgifter vid betalningsförmedlingen såsom t.ex. informationsöverföring till banker och instruktioner till avvecklingssystemet. Det nuvarande tillståndspliktiga området omfattar därför inte hela betalningsflödet.

Nuvarande definition av clearingverksamhet innebär vidare att omedelbara betalningar, som förväntas öka i omfattning, inte kommer omfattas av krav på tillstånd. Det beror på att omedelbara betalningar förmedlas en och en, utan någon avräkning, och att avvecklingen framöver kommer ske hos Riksbanken och inte hos en clearingorganisation. Det innebär att vissa betalningssätt därmed inte omfattas av det tillståndspliktiga området.

Därtill kommer att definitionen av vad som utgör clearingverksamhet inte överensstämmer med vad som gäller internationellt.

Sammantaget medför detta att det finns anledning att se över vilken verksamhet som ska omfattas av tillståndsplikt.

4.2 Den materiella regleringen

Regleringen av den finansiella infrastrukturen tar till stor del sin utgångspunkt i internationella standarder – Principles for financial market infrastructures (PFMI). PFMI ges ut av Committee on Payments and Market Infrastructures (CPMI) och International Organization of Securities Commissions (Iosco). PFMI innehåller bl.a. regler för centrala motparter, värdepapperscentraler och betalningssystem.

Inom EU har de internationella standarderna för centrala motparter genomförts genom Emir-förordningen (skäl 90) och för värdepapperscentraler genom VPC-förordningen (skäl 6). Dessa förordningar är direkt tillämpliga i Sverige.

I fråga om betalningssystem har de internationella standarderna genomförts inom EU genom Europeiska centralbankens (ECB) förordning (EU) nr 795/2014 av den 3 juli 2014 om krav på övervakning av systemviktiga betalningssystem (SIPS-förordningen, skäl 5 och 6). I SIPS-förordningen uppställs bl.a. krav på en sund rättslig grund, styrning och regler för riskhantering. Eftersom Sverige inte har euro som valuta är ECB:s rättsakter inte tillämpliga i svensk rätt (artikel 139 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, FEUF). SIPS-förordningen är därför inte tillämplig på svenska betalningssystem.

Finansinspektionen har tillsyn över clearingorganisationer och Riksbanken ansvarar för övervakning av vissa finansiella infrastruktursystem. Både Finansinspektionen och Riksbanken använder PFMI i arbetet med tillsyn och övervakning av clearingorganisationer. De internationella standarderna är emellertid inte bindande och innebär därför en begränsad möjlighet för Finansinspektionen att ställa krav på att ett företag ska följa dem.

Det svenska regelverket för clearingorganisationer togs fram under mitten av 1990-talet. Sedan dess har det skett stora förändringar på betalningsmarknaden. Digitaliseringen ställer högre krav på att de risker som förekommer i verksamheten kan hanteras på ett adekvat sätt, jämfört med hur behovet såg ut vid nuvarande reglerings tillkomst. Det kan gälla sådana risker som följer av verksamheten i sig, men det kan också handla om risker som följer av att stora delar av verksamheten utkontrakteras till andra aktörer, både inom och utanför den finansiella sektorn. Den befintliga regleringen har inte heller uppdaterats i förhållande till vad som

gäller internationellt. Sammantaget innebär detta att det bör göras en samlad översyn för att säkerställa att den svenska regleringen kring clearing och avveckling av betalningar överensstämmer med vad som gäller globalt och inom EU. Till exempel bör det ställas ökade krav på riskhantering, information-, it- och cybersäkerhet, kapital och uppdragsavtal samt styrelsens ansvar. En sådan översyn kan bidra till en mer tydlig reglering för såväl företag som tillsynsmyndigheter och till en ökad motståndskraft i den finansiella infrastrukturen.

5 En ny lag om clearing och avveckling av betalningar

Promemorians förslag: Bestämmelserna om clearing och avveckling av betalningar ska tas in i en ny lag.

Lagen ska tillämpas på

- svenska clearingbolag, och
- filialer till utländska clearingbolag, utom när det gäller bestämmelserna om styrelse eller för aktiebolag som associationsform.

Bestämmelserna om tystnadsplikt, uppgiftsskyldighet, meddelandeförbud och ansvar i lagen om värdepappersmarknaden ska föras över till den nya lagen.

Bestämmelserna om clearing och avveckling av värdepapper ska tas bort ur lagen om värdepappersmarknaden.

I de bestämmelser som gäller för centrala motparter i dag ska begreppet clearingorganisation ändras till central motpart.

Skälen för promemorians förslag

Bestämmelserna om clearing och avveckling av värdepapper bör tas bort ur lagen om värdepappersmarknaden

Bestämmelser för clearingorganisationer fanns ursprungligen i lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet. Denna reglering överfördes 2007 i princip oförändrad till lagen om värdepappersmarknaden, som – formellt sett – omfattar clearing och avveckling av både värdepapper och betalningar. Clearing och avveckling av värdepapper regleras emellertid nuförtiden i Emir-förordningen (centrala motparter) eller VPC-förordningen (värdepapperscentraler). Det innebär att bestämmelserna om clearing och avveckling i lagen om värdepappersmarknaden i praktiken endast omfattar clearingorganisationer som bedriver clearing eller avveckling av betalningar (se t.ex. prop. 2015/16:10 s. 149–151). Mot denna bakgrund väcktes i samma proposition frågan om definitionen av clearingverksamhet i lagen om värdepappersmarknaden borde avgränsas till att endast avse betalningar och inte värdepapper. I och med att centrala motparter också i fortsättningen skulle tillämpa vissa bestämmelser i lagen om värdepappersmarknaden, gjordes bedömningen att definitionen av clearingverksamhet bör kvarstå oförändrad (s. 151). Att centrala motparter ska tillämpa vissa bestämmelser i lagen om värdepappersmarknaden följer emellertid av 1 kap. 1 a § LVM, och inte vare sig av att definitionen av

clearingorganisation i 1 kap. 4 b § LVM omfattar centrala motparter eller att clearingverksamhet i 1 kap. 4 c § LVM omfattar clearing och avveckling av värdepapper. I och med att clearing och avveckling av värdepapper regleras i Emir-förordningen eller VPC-förordningen bör bestämmelserna om clearing och avveckling av värdepapper i lagen om värdepappersmarknaden tas bort (definitionerna av clearingdeltagare, clearingorganisation och clearingverksamhet i 1 kap. 4 b och 4 c §§ samt 19–21 kap. LVM).

Eftersom definitionen av clearingorganisation, som i dag omfattar centrala motparter, föreslås tas bort, bör begreppet clearingorganisation ändras till central motpart i de bestämmelser som gäller för centrala motparter (1 kap. 1 a, 11, 12 och 13 §§, 23 kap. 1 § första och andra styckena, 2, 4, 7, 11 och 12 §§, 25 kap. 1, 8, 9 och 11 §§ samt rubriken närmast före 25 kap. 1 § LVM). I de bestämmelser som inte tillämpas av centrala motparter men där begreppet clearingorganisation förekommer bör det begreppet tas bort (23 kap. 1 § tredje stycket och 15 §, 24 kap. 1, 3, 5–7 och 8 a §§, 25 kap. 4, 5 och 16 §§ samt rubriken närmast före 25 kap. 16 § LVM). Därutöver bör det förtydligas att bestämmelserna om när Finansinspektionen får avstå från ingripande och vilka omständigheter som ska beaktas i förmildrande och försvårande riktning vid valet av sanktion även ska tillämpas på centrala motparter.

Bestämmelserna om clearing och avveckling av betalningar bör tas in i en ny lag

I lagen om värdepappersmarknaden finns bestämmelser om värdepappersmarknaden (1 kap. 1 §). Clearing och avveckling av betalningar sker emellertid inte på värdepappersmarknaden. Dessa regler bör därför brytas ut ur lagen om värdepappersmarknaden och i stället samlas i en ny lag om clearing och avveckling av betalningar.

Tillstånd att bedriva clearingverksamhet får ges till svenska aktiebolag och svenska ekonomiska föreningar (19 kap. 1 § LVM). I fortsättningen bör clearingverksamhet enligt den nya lagen bara få bedrivas i aktiebolagsform, eftersom det inte finns något praktiskt eller principiellt behov av att få bedriva verksamheten i föreningsform. Uttrycket clearingorganisation bör därför ersättas av uttrycket clearingbolag.

Clearingverksamhet får i dag bedrivas av svenska företag och filialer till utländska företag (19 kap. LVM). För en filial till ett utländskt företag gäller krav på t.ex. verkställande direktör, bokföring, revision, registrering och avregistrering (8–21 b §§ lagen [1992:160] om utländska filialer m.m.). Vid tillämpningen av lagen om värdepappersmarknaden görs skillnad mellan svenska företag och filialer till utländska företag. I vissa fall kan särregleringen för filialer till utländska företag förklaras med att en filial – ur ett associationsrättsligt perspektiv – inte är en egen juridisk person (se t.ex. 23 kap. 11 § om sammankallande av styrelse eller stämma, 24 kap. om ägarprövning och 25 kap. 4 § om ingripanden på grund av att styrelsen inte uppfyller vissa krav). I andra fall kan särregleringen inte motiveras av att en filial inte är en egen juridisk person. Det innebär, i fråga om en filial till ett utländskt företag, att den verkställande direktören inte behöver uppfylla lämplighetskraven vid tillståndsprövningen, att revisorer inte behöver förordnas och att Finansinspektionen inte får

återkalla tillståndet för en filial till ett utländskt företag som inte uppfyller sina skyldigheter (19 kap. 3 § 4 och 12 §, 23 kap. 7 § och 25 kap. 4, 5 och 16 §§ LVM). En sådan ordning framstår inte som motiverad, särskilt som att den nationella lagstiftningen för clearingbolag inte vilar på den unionsrättsliga åtskillnad mellan hem- och värdlandstillsyn vid tillämpning av kapitaltäckningsregelverket som kommer till uttryck i 25 kap. LVM och 15 kap. lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse (LBF). I stället bör filialer till utländska clearingbolag, förutom när det gäller bestämmelser om styrelse eller aktiebolag som associationsform, behandlas på samma sätt som svenska clearingbolag. Den nya lagen bör därför tillämpas på svenska clearingbolag och, utom när det gäller bestämmelserna om styrelse eller för aktiebolag som associationsform, filialer till utländska clearingbolag.

För clearingorganisationer gäller bestämmelser om tystnadsplikt, uppgiftsskyldighet, meddelandeförbud och ansvar (1 kap. 11 och 12–14 §§ LVM). Dessa bör föras över till den nya lagen.

6 Tillstånd

6.1 Definitionen av clearingverksamhet

Promemorians förslag: Bestämmelserna om tillståndsplikt för clearingverksamhet i lagen om värdepappersmarknaden ska föras över till den nya lagen.

Med clearingverksamhet ska avses att för clearingdeltagare

1. begära överföring av, stämma av, bekräfta eller göra avräkning av betalningsuppdrag eller upprätta slutliga positioner inför avveckling (clearing), eller
2. avveckla betalningar genom slutgiltig överföring (avveckling).

Skälen för promemorians förslag: Det krävs tillstånd av Finansinspektionen för att bedriva clearingverksamhet (19 kap. 1 § LVM). Med clearingverksamhet (1 kap. 4 c § LVM) avses, såvitt avser clearing och avveckling av betalningar, fortlöpande verksamhet som består i att på clearingdeltagarnas vägnar göra avräkningar i fråga om deras förpliktelser att betala i svensk eller utländsk valuta eller på annat väsentligt sätt ansvara för att förpliktelserna avvecklas genom överförande av likvid.

När det gäller clearing och avveckling av betalningar bör det övervägas om det tillståndspliktiga området bör utvidgas till att omfatta ytterligare verksamhet utöver avräkningar av clearingdeltagarnas förpliktelser att betala i svensk eller utländsk valuta och att ansvara för att förpliktelserna avvecklas genom överförande av likvid. Regleringen i de internationella standarderna i PFMI och i SIPS-förordningen riktar sig mot verksamheten i ett betalningssystem, vilket innebär att alla steg i betalningsprocessen omfattas. Enligt den nuvarande svenska definitionen av clearingverksamhet omfattas endast en viss del av den verksamhet som ett clearingbolag bedriver. Den snäva definitionen innebär att viktiga steg i en betalningsprocess faller utanför krav på tillstånd och tillsyn. Detta är inte

en tillfredsställande ordning och kan också medföra gränsdragningsproblematik i fråga om vilken del av verksamheten som faller inom respektive utanför det tillståndspliktiga området. Det finns därför skäl att utforma definitionen så att hela betalningsprocessen omfattas.

Till det kommer att betalningsmarknaden är under förändring. Bankgirot, som är den centrala privata aktören i betalningssystemet, bedriver i dag clearing av betalningar (traditionella betalningar) och avveckling av betalningar (omedelbara betalningar). Avsikten är att företaget ska avvecklas och verksamheten tas över av P27. Avsikten är att avvecklingen av betalningar (omedelbara betalningar) kommer att tas över av Riksbanken, vilket får till att den verksamheten kommer att falla utanför det tillståndspliktiga området. Andra aktörer, som Getswish, bedriver verksamhet som omfattar vissa steg i betalningsprocessen.

När det gäller clearing av betalningar omfattas i dag avräkningar i fråga om förpliktelser att betala i svensk eller utländsk valuta, dvs. själva sammanställningen och redovisningen av parternas betalningsförpliktelser, av tillståndsplikt. Det innebär t.ex. att stora delar av betalningsprocessen i fråga om omedelbara betalningar, som processas en och en, faller utanför definitionen av clearing av betalningar, eftersom det inte sker någon avräkning eller sammanställning av sådana betalningar. Som nämnts tidigare avviker också denna snäva definition från vad som gäller internationellt. Enligt de internationella standarderna i PFMI avses med clearing – utöver att göra avräkningar – även att begära överföring, stämna av eller bekräfta betalningsuppdrag och att upprätta slutliga positioner inför avveckling. Motsvarande definition av clearing bör därför införas i den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

När det gäller avveckling av betalningar omfattas ansvar för att förpliktelserna avvecklas genom överförande av likvid av tillståndsplikt. Som framgår ovan är det Riksbanken som framöver kommer att bedriva avvecklingssystem för omedelbara betalningar. Det bör dock fortsatt krävas tillstånd om en privat aktör ska bedriva avvecklingsverksamhet. Definitionen av avveckling bör dock moderniseras och uttryckas som att avveckla betalningar genom slutlig överföring.

Den utvidgade definitionen av clearingverksamhet innebär att det kan bli aktuellt för Getswish att söka tillstånd för verksamheten med clearing av omedelbara betalningar.

6.2 Undantag från tillståndsplikt

Promemorians förslag: Undantaget från tillståndsplikt för Riksbanken och betaltjänstleverantörer ska föras över från lagen om värdepappersmarknaden till den nya lagen.

Skälen för promemorians förslag: Från tillståndsplikt för clearingverksamhet undantas Riksbanken, clearingverksamhet som huvudsakligen allmänheten deltar i, banker och vissa värdepappersbolag (19 kap. 2 § LVM). Med uttrycket clearingverksamhet som huvudsakligen allmänheten deltar i avses tillhandahållande av betaltjänster enligt lagen (2010:751) om betaltjänster och undantaget får ses mot bakgrund av att

avsikten med tillståndsplikten för clearingverksamhet är att den ska omfatta de som tillhandahåller finansiell infrastruktur som avser betalningar (jfr prop. 1995/96:50 s. 76). Betaltjänster får tillhandahållas av betalningsleverantörer, t.ex. kreditinstitut, betalningsinstitut, registrerade betaltjänstleverantörer och motsvarande utländska företag. Enligt avvecklingslagen får – såvitt avser betalningar – förutom clearingorganisationer, kreditinstitut vara administratörer av ett clearing- och avvecklingssystem (4 §). Den nya utvidgade definitionen av clearingverksamhet innebär emellertid att även andra företag som tillhandahåller betaltjänster kan utföra vissa av de moment som utgör clearing av betalningar, såsom att begära överföring av ett betalningsuppdrag. Det medför att företag som får tillhandahålla betaltjänster, såsom betalningsinstitut och registrerade betaltjänstleverantörer, kan komma att omfattas av tillståndsplikt för clearingverksamhet. Betaltjänstleverantörer omfattas emellertid redan av tillstånds- eller registreringsplikt och står under Finansinspektionens tillsyn. Betaltjänstleverantörer, inbegripet kreditinstitut, bör därför liksom i dag undantas från tillståndsplikt.

Därutöver bör Riksbanken liksom i dag undantas från tillståndsplikt.

Den nya lagen föreslås omfatta enbart verksamhet med clearing och avveckling av betalningar. Eftersom värdepappersbolag inte bedriver sådan verksamhet saknas skäl att undanta dem från tillståndsplikt.

6.3 Förutsättningar för tillstånd

Promemorians förslag: Bestämmelserna om förutsättningar för tillstånd för att bedriva clearingverksamhet ska föras över från lagen om värdepappersmarknaden till den nya lagen. Utöver nuvarande krav ska det ställas krav på att styrelsen i sin helhet har tillräckliga kunskaper och erfarenheter för att leda företaget.

Bestämmelserna om godkännande av bolagsordningen, ett clearingbolags organisation i form av styrelse, verkställande direktör och revisorer och ansökan om tillstånd ska föras över till den nya lagen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om förutsättningar för tillstånd och vad en ansökan om tillstånd ska innehålla.

Skälen för promemorians förslag: Bestämmelser om tillstånd för clearingverksamhet finns i 19 kap. LVM.

Tillstånd att driva clearingverksamhet ska ges ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening (3 §), om

1. bolagsordningen eller stadgarna inte strider mot denna lag eller någon annan författning,

2. det finns skäl att anta att den planerade verksamheten kommer att drivas enligt bestämmelserna i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet,

3. den som har eller kan förväntas komma att få ett kvalificerat innehav i företaget bedöms lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av en clearingorganisation,

4. den som ska ingå i styrelsen för företaget eller vara verkställande direktör i det, eller vara ersättare för någon av dem, har tillräcklig insikt

och erfarenhet för att delta i ledningen av en clearingorganisation och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift, och

5. företaget uppfyller de villkor i övrigt som anges i denna lag.

Vid bedömningen av om en innehavare av kvalificerade andelar är lämplig ska vissa omständigheter beaktas (4 §).

Motsvarande gäller för filialer till utländska clearingorganisationer (12 §).

Bestämmelserna om förutsättningar för tillstånd bör föras över till den nya lagen. Därutöver bör det – såsom i fråga om kreditinstitut – ställas krav på att styrelsen i ett clearingbolag i sin helhet ska ha tillräckliga kunskaper och erfarenheter för att leda företaget.

En ansökan om tillstånd ska innehålla en verksamhetsplan för den avsedda verksamheten. I planen ska företaget beskriva de huvudsakliga risker som är förenade med verksamheten och hur dessa risker ska hanteras (11 §). När bestämmelsen infördes uttalades att väsentliga beslut rörande organisationen av clearingverksamheten och rutinerna för riskhanteringen ska fattas av styrelsen. Det är därvid av särskild vikt att ansvaret för riskhanteringen klarläggs på så sätt att det är bestämt vilka befogenheter den ansvariga enheten har och vem eller vilka befattningshavare som i en krissituation har ansvaret för att nödvändiga åtgärder vidtas (prop. 1995/96:50 s. 83). Kravet på verksamhetsplan bör föras över till den nya lagen med den förändringen att kravet bör ta sikte på en beskrivning av verksamheten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om förutsättningar för tillstånd och vad en ansökan om tillstånd ska innehålla.

Till den nya lagen bör också föras över bestämmelserna om godkännande av bolagsordning (5 och 6 §§), om organisation i form av styrelse, verkställande direktör och revisorer (7–7 b §§) och om ansökan om tillstånd (10 §).

7 Krav på verksamheten

7.1 Sundhet

Promemorians förslag: Bestämmelserna om sundhet, tillträde och ändamålsenliga regler i lagen om värdepappersmarknaden ska föras över till den nya lagen.

Ett clearingbolag ska tillämpa principer om proportionalitet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om kraven på sundhet, fritt tillträde, neutralitet och proportionalitet.

Promemorians förslag: En clearingorganisation ska driva sin verksamhet hederligt, rättvist och professionellt och på ett sätt så att allmänhetens förtroende för värdepappersmarknaden upprätthålls (20 kap. 1 § första stycket LVM). Denna bestämmelse ger uttryck för ett sundhetskrav.

Clearingorganisationen ska i verksamheten tillämpa principerna om fritt tillträde och neutralitet (20 kap. 1 § andra stycket LVM). Bestämmelsen innebär att alla som uppfyller de grundläggande kraven som ställs på clearingdeltagare får delta i verksamheten och att det inte får ske någon positiv eller negativ särbehandling av clearingdeltagare (prop. 1991/92:113 s. 60 f.). En clearingorganisation ska ha ändamålsenliga regler för hur clearingverksamheten ska gå till (20 kap. 2 § första stycket LVM),

Bestämmelserna bör föras över till den nya lagen. I likhet med vad som gäller internationellt bör det även införas ett krav på proportionalitet. Det innebär att regler inte får hindra tillträde i större utsträckning än vad som är nödvändigt för att skydda mot risker i verksamheten och för att skydda verksamhetens finansiella och operativa stabilitet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om sundhet, fritt tillträde, neutralitet och proportionalitet.

7.2 Riskhantering

Promemorians förslag: Ett clearingbolag ska identifiera, mäta, övervaka, internt rapportera och hantera de risker som dess verksamhet är förknippad med. Bolaget ska se till att det finns en tillfredsställande intern styrning och kontroll, inbegripet säkerställande av operativ stabilitet.

Ett clearingbolag ska beakta operativa risker och affärs-, investerings-, kredit- och likviditetsrisker. Bolaget ska säkerställa tillfredsställande driftsäkerhet, inbegripet förmågan att hantera ökande betalningsvolymerna till följd av operativ eller finansiell stress.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om riskhantering.

Skälen för promemorians förslag: Ett clearingbolag har rollen som mellanhand mellan banker och förmedlar ett mycket stort antal betalningar med ett flertal olika betalningssätt. Det innebär att incidenter i verksamheten kan medföra en betydande störning för betalningssystemet i stort. Den snabba och utbredda digitaliseringen ställer också höga krav på att risker med verksamheten kan identifieras och hanteras på ett adekvat sätt. Det finns därför skäl att ställa ytterligare krav på kontinuerlig riskhantering utöver kravet på beskrivning av verksamheten i samband med ansökan om tillstånd (se avsnitt 6.3).

Ett clearingbolag bör identifiera, mäta, övervaka, internt rapportera och hantera de risker som dess verksamhet är förknippad med. Bolaget bör också se till att det finns en tillfredsställande intern styrning och kontroll. Den interna kontrollen ska säkerställa att det finns en operativ stabilitet. Det bör finnas en klar fördelning av ansvar och skyldigheter i samband med riskhantering men också riktlinjer för hur beslutsfattande går till i händelse av störningar i clearing- eller avvecklingssystemet eller i andra krissituationer.

De risker som kan förekomma i clearingverksamhet är i huvudsak operativa risker och affärs-, investerings-, kredit- och likviditetsrisker.

Dessa risker måste därför beaktas löpande av ett clearingbolag. Operativa risker kan beskrivas som brister i informationssystem eller interna processer, mänskliga fel, bristande ledning eller driftsavbrott orsakade av externa händelser eller utkontraktering som kan medföra nedsättning, försämring eller avbrott av tillhandahållna tjänster. Interna källor kan vara otillräcklig identifiering eller förståelse för risker och otillräcklig ledning av verksamheten. Externa källor kan vara fel hos underleverantörer eller större händelser som naturkatastrofer, terrorism och pandemier. Med anledning av det ändrade säkerhetsläget i omvärlden har även risken för cyberattacker ökat den senaste tiden, vilket är ett talande exempel för att risker kan variera över tid och att hanteringen av risker är en kontinuerlig process som behöver beakta också oförutsedda händelser.

Mot bakgrund av ett clearingbolags betydelse i betalningssystemet bör det finnas krav på att ett clearingbolag ska säkerställa en tillfredsställande driftsäkerhet. I detta ingår att ha förmåga att hantera ökande betalningsvolymen när det uppkommer störningar i det finansiella systemet som leder till operativ eller finansiell stress. Det innebär att clearingbolagets förmåga att bedriva sin verksamhet ska upprätthållas även vid stressade situationer.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om riskhantering.

7.3 Beredskap

Promemorians förslag: Ett clearingbolag ska identifiera kritisk verksamhet och säkerställa att verksamheten kan återupptas inom kort efter ett avbrott.

Ett clearingbolag ska också ha beredskaps- och kontinuitetsplaner för att kunna hantera händelser som utgör en betydande risk för avbrott i verksamheten. Planerna ska utvärderas och ses över regelbundet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om beredskap.

Skälen för promemorians förslag: I förslaget till en ny riksbankslag föreslås att Riksbanken ska vara ansvarig för att allmänheten ska kunna göra betalningar under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap. Enligt förslaget ska ett företag som är särskild betydelse för genomförandet av betalningar planera och förbereda för att kunna fortsätta verksamhet som avser betalningar under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap, delta i Riksbankens verksamhet och se till att arbets- och uppdragstagare får den utbildning och övning som behövs. Riksbanken ska övervaka att ett företag uppfyller sina skyldigheter (prop. 2021/22:41 s. 127 f.)

Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vad en clearingorganisation ska iakttä i fråga om it-verksamhet och informationssäkerhet för att tillgodose de säkerhetskrav som är förenade med verksamheten (20 kap. 8 § 1 LVM). Finansinspektionen har meddelat föreskrifter och allmänna råd om operativa risker (FFFS 2014:4). De bestämmelser som avser kontinuitetshantering, dvs. planering för hur en verksamhet ska upprätthållas i händelse av ett avbrott eller en större

verksamhetsstörning, är begränsat till clearingorganisationens organisation, processer och personal för att hantera it-system (1 kap. 2 § tredje stycket, 3 § andra stycket, 5 kap. 15–23 §§).

I lagen om värdepappersmarknaden finns emellertid inget uttryckligt krav på ett clearingbolag att ha en beredskapsplanering. Digitaliseringen av betalningsmarknaden har pågått under en längre tid och har ökat de senaste åren och i dag är digitala betalningar betydligt vanligare än kontanta betalningar. Det finansiella systemet skapar förutsättningar för att betalningar ska kunna ske snabbt, smidigt och säkert vilket är nödvändigt för att ekonomin som helhet ska fungera på ett effektivt sätt. Även kortvariga störningar i betalningssystemet riskerar att få stora konsekvenser för samhället. Längre avbrott kan innebära risk för störningar av den finansiella stabiliteten i stort. Ett clearingbolag har en central roll på betalningsmarknaden och den finansiella infrastruktur för betalningar som ett clearingbolag tillhandahåller måste fungera även vid störningar som leder till betydande operativ eller finansiell stress. Ett clearingbolag bör därför ha beredskap att kunna fortsätta verksamheten även i händelse av kris. Det bör därför införas ett krav på att ett clearingbolag ska identifiera vilken del av dess verksamhet som är kritisk och säkerställa att verksamheten kan återupptas inom kort efter ett avbrott. Ett clearingbolag bör även ha beredskaps- och kontinuitetsplaner som anger vilka åtgärder som ska vidtas (beredskap) och hur verksamheten ska upprätthållas i händelse av en kris (kontinuitet) för att kunna hantera händelser som utgör en betydande risk för avbrott i verksamheten. I kravet på beredskapsplanering innefattas att ett clearingbolag bör tillhandahålla den utbildning och de övningar för personal och uppdragstagare som behövs. Efter en betydande störning bör clearingbolaget granska incidenten och identifiera orsaken för att kunna förhindra liknande framtida händelser.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter avseende beredskap.

7.4 Informations-, it- och cybersäkerhet

Promemorians förslag: Ett clearingbolag ska ha strategier för informations-, it- och cybersäkerhet för att kunna hantera risker, hot och sårbarheter. Strategierna ska utvärderas och ses över regelbundet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om informations-, it- och cybersäkerhet.

Skälen för promemorians förslag: Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/1148 om åtgärder för en hög gemensam nivå på säkerhet i nätverks- och informationssystem i hela unionen (NIS-direktivet) har i svensk rätt genomförts genom lagen (2018:1174) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster och förordningen (2018:1175) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster. Syftet med regleringen är att uppnå en hög nivå på säkerheten i nätverk och informationssystem för vissa samhällsviktiga tjänster inom olika sektorer, varav finansmarknadsinfrastruktur är en.

Lagen innehåller bl.a. krav på säkerhetsåtgärder och incidentrapportering (11–14 och 18 §§). Om det i lag eller annan författning finns bestämmelser med motsvarande krav och skyldigheter ska i stället dessa gälla (9 §). Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) får, efter att ha gett Finansinspektionen tillfälle att yttra sig, meddela föreskrifter om vilka tjänster som anses vara samhällsviktiga (4 § lagen om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster och 3 och 17 §§ förordningen om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster). Enligt MSB:s föreskrifter om anmälan och identifiering av leverantörer av samhällsviktiga tjänster (MSBFS 2021:9) är bl.a. tjänster som utförs av centrala motparter, värdepapperscentraler och clearingverksamhet samhällsviktiga tjänster inom finansmarknadsinfrastruktur (6 kap. 1 §).

Enligt nuvarande regler ska en clearingorganisation tillgodose de säkerhetskrav som är förenade med verksamheten (20 kap. 1 § andra stycket LVM). Det innebär att clearingorganisationen ska uppfylla högt ställda krav vad avser organisation, riskhanteringssystem samt säkra tekniska system. Därutöver uttalades att granskningen av säkra tekniska system och säkerhets- och sårbarhetsfrågor måste ske inte bara vid tillståndsprövningen utan även senare när en clearingorganisation vidtar väsentliga ändringar av ett befintligt system eller inför ett nytt system (prop. 1995/96:50 s. 84 f.).

Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vad en clearingorganisation ska iakttä i fråga om it-verksamhet och informationssäkerhet för att tillgodose de säkerhetskrav som är förenade med verksamheten (20 kap. 8 § 1 LVM). Finansinspektionen har meddelat föreskrifter och allmänna råd om informationssäkerhet, it-verksamhet och insättningssystem (FFFS 2014:5). Bestämmelserna som rör informationssäkerhet och it-verksamhet gäller för clearingorganisationer (1 kap. 2 § och 2 och 3 kap.).

Som angetts ovan har digitalisering av betalningsmarknaden pågått under en längre tid och har ökat de senaste åren (avsnitt 7.3). Ett clearingbolag bör därför ha strategier för informations-, it- och cybersäkerhet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om informations-, it- och cybersäkerhet.

Säkerhetsskyddslagen (2018:585) gäller för den som till någon del bedriver verksamhet som är av betydelse för Sveriges säkerhet eller som omfattas av ett för Sverige förpliktande internationellt åtagande om säkerhetsskydd (1 kap. 1 §). Den som till någon del bedriver säkerhetskänslig verksamhet ska utreda behovet av säkerhetsskydd (2 kap. 1 § säkerhetsskyddslagen). Ett clearingbolags verksamhet kan vara av sådant slag att den kan komma att omfattas av regleringen i säkerhetsskyddslagen, eftersom ett clearingbolag hanterar stora mängder uppgifter om betalningsinformation. Det är emellertid en fråga för bolaget att avgöra. Detta kommer i sådana fall att medföra krav på säkerhetsskyddsanalys och på lämpliga säkerhetsskyddsåtgärder.

7.5 Kapital

Promemorians förslag: Ett clearingbolag ska genom eget kapital täcka de risker bolaget är utsatt för och kunna fortsätta att bedriva kritisk verksamhet även om förluster uppstår.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om kapital.

Skälen för promemorians förslag: En clearingorganisation ska ha ett aktiekapital som med hänsyn till verksamhetens art och omfattning är tillräckligt stort. Vid bedömningen av om aktiekapitalet är tillräckligt ska hänsyn tas även till andra finansiella resurser som bolaget har eller kan utnyttja (19 kap. 8 § LVM). En clearingorganisation ska vidare genom eget kapital, t.ex. aktiekapital, garanti eller försäkring eller på annat sätt ha en tillfredsställande beredskap att uppfylla ett sådant betalningsansvar som kan uppkomma till följd av clearingverksamheten (19 kap. 9 § LVM).

I avsnitt 7.2 föreslås att det ska ställas krav på ett clearingbolags riskhantering och i avsnitt 7.3 att organisationen ska identifiera sin kritiska verksamhet. Mot denna bakgrund bör kapitalkravet i stället uttryckas som ett krav på att ett clearingbolag genom eget kapital ska täcka de risker bolaget är utsatt för och kunna fortsätta att bedriva kritisk verksamhet även om förluster uppstår. Eget kapital gör att ett clearingbolag kan absorbera förluster löpande och kapitalet bör vara permanent tillgängligt för detta ändamål.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om kapital.

7.6 Uppdragsavtal

Promemorians förslag: Ett clearingbolag får uppdra åt någon annan att utföra uppgifter som är av betydelse för clearingverksamheten, om bolaget ansvarar för att

1. säkerställa att uppdragstagarens verksamhet bedrivs med operativ stabilitet och under säkerhetsmässigt betryggande former,
2. uppdragstagarens verksamhet omfattas av en tillfredsställande intern styrning och kontroll, och
3. Finansinspektionens tillsyn inte försvåras.

Uppdragsavtal ska godkännas av Finansinspektionen, om avtalet innebär en förändring av förutsättningarna för clearingverksamheten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om uppdragsavtal.

Skälen för promemorians förslag: I dag finns inga bestämmelser om vilka krav som kan ställas på ett clearingbolag som utkontrakterar verksamhet till uppdragstagare. Sådana bestämmelser finns emellertid för flertalet andra finansiella företag, t.ex. kreditinstitut, centrala motparter och värdepapperscentraler (6 kap. 7 § LBF, artikel 35 i Emir-förordningen och artiklarna 19 och 30 i VPC-förordningen).

Det är i dag vanligt att företag utkontrakterar verksamhet till uppdragstagare, t.ex. för att få del av specialistkunskap på ett visst område

eller för att minska kostnaderna. Även för clearingbolag bör det finnas vissa krav i fråga om utkontraktering av uppgifter av väsentlig betydelse för verksamheten. Clearingbolaget bör säkerställa att verksamheten hos uppdragstagaren bedrivs med operativ stabilitet, under säkerhetsmässigt betryggande former och att den omfattas av en tillfredsställande intern styrning och kontroll, dvs. samma krav som ställs på verksamhet som drivs i egen regi. Därutöver bör Finansinspektionens förutsättningar att utöva tillsyn över clearingbolaget inte påverkas av uppdragsavtalet. I detta ligger också att det bör krävas att Finansinspektionen godkänner avtalet, om det innebär en förändring av förutsättningarna för clearingverksamheten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om uppdragsavtal.

7.7 Styrning

Promemorians förslag: Styrelsen i ett clearingbolag ska ansvara för att kraven på sundhet, fritt tillträde, neutralitet och proportionalitet, riskhantering, beredskap, informations-, it- och cybersäkerhet, kapital och uppdragsavtal uppfylls.

Styrelsen ska se till att det finns skriftliga interna riktlinjer och instruktioner i den omfattning som behövs för att uppfylla de ovan nämnda kraven och för att i övrigt styra verksamheten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om styrning.

Skälen för promemorians förslag: En clearingorganisation ska ha ändamålsenliga regler för hur clearingverksamheten ska bedrivas. Verksamheten ska också – såvitt nu är av intresse – bedrivas under förhållanden som stämmer överens med lagen om värdepappersmarknaden och andra författningar (20 kap. 2 § LVM). Att verksamheten ska bedrivas under förhållanden som stämmer överens med lagen om värdepappersmarknaden och andra författningar följer redan av de krav som ställs på verksamheten i aktuella författningar och behöver därför inte uttryckas som ett självständigt krav.

I lagen om värdepappersmarknaden finns ingen reglering kring vilket ansvar som styrelsen har för verksamheten. I avsnitten 7.1–7.6 föreslås att det ska ställas nya krav på sundhet, fritt tillträde, neutralitet och proportionalitet, riskhantering, beredskap, informations-, it- och cybersäkerhet, kapital och uppdragsavtal. Det bör komma till uttryck i den nya lagen att det är styrelsen som är ansvarig för att dessa krav uppfylls. Därutöver bör styrelsen vara ansvarig för att det finns skriftliga interna riktlinjer och instruktioner i den omfattning som behövs för att uppfylla dessa krav och att för att i övrigt styra verksamheten. I detta inbegrips, liksom i dag, att det ska finnas ändamålsenliga regler för själva clearingverksamheten. Riktlinjer och instruktioner bör utvärderas och ses över regelbundet. Bestämmelsen innebär även att Finansinspektionen har möjlighet att utöva tillsyn över att styrelsen fullgör sitt ansvar.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter avseende kraven på styrningen av ett clearingbolag.

7.8 Sidoverksamhet

Promemorians förslag: Bestämmelserna om sidoverksamhet och förvärv av egendom i vissa fall ska föras över till den nya lagen.

Skälen för promemorians förslag: En clearingorganisation behöver tillstånd av Finansinspektionen för att förvärva egendom, om företagets motprestation motsvarar mer än 25 procent av dess kapitalbas. Tillstånd ska inhämtas före förvärvet och ska ges om det inte kan antas att förvärvet leder till överträdelse av denna lag eller andra författningar (20 kap. 6 § LVM).

En clearingorganisation får, utöver clearingverksamhet, bara driva sådan verksamhet som har nära samband med den. Om det finns särskilda skäl, får Finansinspektionen ge tillstånd till en clearingorganisation att driva även annan verksamhet (20 kap. 7 § första och tredje stycket LVM).

Bestämmelserna bör föras över till den nya lagen.

Däremot bör det inte längre vara tillåtet för en clearingorganisation att förmedla lån av finansiella instrument eller lämna kredit mot säkerhet till clearingdeltagare i syfte att underlätta clearingverksamheten (20 kap. 7 § andra stycket LVM).

En clearingorganisation ska se till att parterna ställer säkerhet för gjorda åtaganden i den utsträckning som det behövs (20 kap. 3 § LVM). En clearingorganisation får efterge kravet på säkerhet, om det är uppenbart att säkerhet inte behövs och om det godkänns av Finansinspektionen (20 kap. 4 § LVM).

Eftersom säkerheter inte ställs i clearingverksamhet med betalningar bör de aktuella bestämmelserna inte föras över till den nya lagen.

8 Clearingdeltagare

Promemorians förslag: Med clearingdeltagare avses den som får delta i clearingverksamheten.

En clearingdeltagare ska få delta i clearingverksamheten för egen eller någon annans räkning.

Clearingdeltagare ska uppfylla de krav som clearingbolaget bestämmer.

Bestämmelserna om upplysningsskyldighet för clearingdeltagare och uteslutning av clearingdeltagare ska föras över till den nya lagen.

Skälen för promemorians förslag: Riksbanken, Riksgäldskontoret och juridiska personer som har en betryggande kapitalstyrka, ändamålsenlig organisation, nödvändiga riskhanteringsrutiner, säkra tekniska system och i övrigt är lämpliga får vara deltagare i clearingverksamheten hos en clearingorganisation (21 kap. 1 § LVM). Det är clearingorganisationen som på grundval av lagens krav och organisationens egna villkor prövar om ett institut ska få bli clearingdeltagare. Vid denna prövning ska clearingorganisationen iaktta principerna om fritt tillträde och neutralitet (prop. 1995/96:50 s. 94).

Sedan bestämmelserna om clearingdeltagare infördes har avvecklingslagen tillkommit. I 8 § avvecklingslagen regleras vilka slags företag som får vara deltagare i ett clearing- eller avvecklingssystem. Det rör sig om Riksbanken och andra centralbanker (punkt 1), Riksgäldskontoret och motsvarande utländska institutioner (punkt 2), clearingorganisationer (punkt 3), svenska värdepapperscentraler (punkt 4), kreditinstitut (punkt 5), värdepappersbolag (punkt 6), motsvarande utländska företag som i punkterna 3–6 (punkt 7), andra juridiska personer som för egen räkning avvecklar förpliktelser att leverera finansiella instrument i systemet (punkt 8) samt clearingmedlemmar som avses i Emir-förordningen (punkt 9). Med clearingdeltagare bör därför avses den som får delta i clearingverksamheten enligt 8 § avvecklingslagen.

Det bör fortsatt vara upp till clearingbolaget att bestämma vilka krav en clearingdeltagare ska uppfylla. Denna bestämmelse bör föras över till den nya lagen. Ett clearingbolag ska ha ändamålsenliga regler och måste vid bestämmande av krav för att delta i verksamheten tillämpa principerna om fritt tillträde, neutralitet och proportionalitet (avsnitt 7.1).

En clearingdeltagare får delta i clearingverksamheten för egen räkning (21 kap. 2 § första meningen LVM). Det bör fortsatt gälla enligt den nya lagen.

En clearingorganisation får tillåta – svenska och utländska clearingorganisationer, värdepapperscentraler och värdepapperscentraler från tredjeländ, Riksbanken samt värdepappersinstitut som har tillstånd att driva värdepappersrörelse att utföra order på kunders uppdrag, och utländska företag som i sitt hemland får driva sådan verksamhet som där står under betryggande tillsyn av myndighet eller annat behörigt organ – att delta i clearingverksamheten för någon annans räkning (21 kap. 2 § andra meningen LVM). Endast dessa institut får alltså agera ombud för andra indirekta deltagare (prop. 1995/96:50 s. 140).

Genom regleringen i avvecklingslagen kan endast finansiella företag vara deltagare i ett clearing- och avvecklingssystem för betalningar, eftersom andra juridiska personer bara får delta i avvecklingssystem för värdepapper (8 § 8 avvecklingslagen och prop. 1999/2000:18 s. 55). Mot denna bakgrund saknas det skäl att begränsa möjligheten att delta i clearingverksamheten för någon annans räkning till enbart vissa typer av finansiella företag. En clearingdeltagare bör därför få delta även för annans räkning.

En clearingdeltagare är skyldig att lämna clearingorganisationen de uppgifter som krävs för att fullgöra sina uppgifter (21 kap. 3 § LVM). En clearingorganisation får besluta att en clearingdeltagare inte längre får delta i clearingverksamheten om deltagaren inte längre uppfyller kraven som uppställs för deltagare eller om deltagaren inte uppfyller sin uppgiftsskyldighet i förhållande till clearingorganisationen (21 kap. 4 § LVM).

Bestämmelserna bör föras över till den nya lagen.

En clearingdeltagare som inte står under Finansinspektionens tillsyn eller motsvarande tillsyn i hemlandet är skyldig att lämna uppgifter som rör deltagande i clearingverksamheten till inspektionen (20 kap. 5 § LVM).

Sedan bestämmelsen infördes har avvecklingslagens bestämmelser tillkommit som begränsar möjliga deltagare i anmälda avvecklingssystem till enbart finansiella företag i clearing- och avvecklingssystem för

betalningar (8 §). Mot denna bakgrund fyller den aktuella bestämmelsen inte längre någon funktion och bör inte föras över till den nya lagen.

9 Tillsyn och ingripande

9.1 Tillsyn

Promemorians förslag: Bestämmelserna om tillsyn över clearingbolag och ägarprövning ska föras över till den nya lagen.

Utöver ett platsbesök hos ett clearingbolag, ska Finansinspektionen få genomföra ett platsbesök hos ett företag som har fått i uppdrag av ett clearingbolag att utföra visst arbete eller vissa funktioner, om det behövs för tillsynen av bolaget.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vilka uppgifter ett clearingbolag och dess uppdragstagare ska lämna till Finansinspektionen, att vissa av uppgifterna i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån och avgifter.

Skälen för promemorians förslag: Bestämmelser om tillsyn över clearingorganisationer finns i 23 kap. LVM.

Finansinspektionen har tillsyn över clearingorganisationer (1 §). Clearingorganisationer ska lämna Finansinspektionen uppgifter om sin verksamhet (2 §).

Finansinspektionen har rätt att förordna en eller flera revisorer att delta i revisionen av en clearingorganisation (7 §). Finansinspektionen får sammankalla styrelsen i en svensk clearingorganisation och får även begära att styrelsen kallar till extra stämma (11 §). Clearingorganisationer ska med tillsyns- och ansökningsavgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet (12 §).

Bestämmelserna bör föras över till den nya lagen.

Finansinspektionen får genomföra ett platsbesök hos en clearingorganisation (4 §). Utöver platsbesök hos ett clearingbolag bör Finansinspektionen få göra ett platsbesök hos ett clearingbolags uppdragstagare (se avsnitt 7.6).

I 24 kap. LVM finns särskilda bestämmelser om prövningen av en ägares lämplighet. Bestämmelserna bör föras över till den nya lagen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om vilka uppgifter ett företag ska lämna till Finansinspektionen, att vissa av uppgifterna i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån och avgifter.

9.2 Samarbete och utbyte av information

Promemorians förslag: Finansinspektionen ska i sin tillsynsverksamhet samarbeta och utbyta information med utländska tillsynsmyndigheter.

Skälen för promemorians förslag: Finansinspektionen ska, i den utsträckning som följer av Sveriges medlemskap i EU, i sin tillsynsverksamhet samarbeta och utbyta information med bl.a. andra behöriga myndigheter (23 kap. 5 § LVM). Eftersom regleringen kring verksamhet med clearing och avveckling av betalningar inte är harmoniserad på EU-nivå följer ingen skyldighet att samarbeta med andra myndigheter som övervakar eller har tillsyn över clearingbolag av den aktuella bestämmelsen.

Det finns en skyldighet för Finansinspektionen att underrätta behöriga utländska tillsynsmyndigheter, Esma och Europeiska systemrisknämnden (ESRB) när Finansinspektionen har fått underrättelse om konkursbeslut eller ett beslut om företagsrekonstruktion avseende en deltagare i ett avvecklingssystem som är anmält enligt avvecklingslagen (11 §). Finansinspektionen är därför skyldig att underrätta utländska myndigheter om beslut om konkurs eller företagsrekonstruktion beträffande en deltagare i t.ex. Bankgirots clearing- eller avvecklingssystem. Utöver denna skyldighet finns det inga bestämmelser som föreskriver att Finansinspektionen ska samarbeta eller utbyta information med utländska myndigheter i fråga om clearingverksamhet.

Betalningsmarknaden har de senare åren fått en alltmer gränsöverskridande karaktär. Detta framgår inte minst av att P27 har som målsättning att (över tid) utgöra en gemensam nordisk infrastruktur som ska möjliggöra omedelbara betalningar över gränserna. Mot denna bakgrund finns det behov av att kunna samarbeta och utbyta information mellan myndigheter beträffande clearingverksamhet. Finansinspektionen bör därför i sin tillsyn över clearingverksamhet samarbeta och utbyta information med utländska tillsynsmyndigheter.

9.3 Ingripande

Promemorians förslag: Bestämmelserna om ingripande mot ett clearingbolag ska föras över till den nya lagen. Om ett clearingbolags styrelse i sin helhet inte uppfyller kravet på tillräcklig kunskap och erfarenhet för att leda bolaget ska det kunna utgöra grund för återkallelse av clearingbolagets tillstånd.

Finansinspektionen ska återkalla tillståndet om ett clearingbolag inte har anmälts för registrering inom föreskriven tid eller anmälan har avskrivits eller avslagits genom ett beslut som har vunnit laga kraft samt om clearingbolaget försatts i konkurs eller tvångslikvidation.

Skälen för promemorians förslag: Bestämmelser om ingripanden mot clearingorganisationer finns i 25 kap. LVM.

Om en svensk clearingorganisation har åsidosatt sina skyldigheter enligt lagen om värdepappersmarknaden, andra författningar som reglerar företagets verksamhet, företagets bolagsordning eller interna instruktioner som har sin grund i en författning som reglerar företagets verksamhet, ska Finansinspektionen ingripa. Finansinspektionen ska då utfärda ett föreläggande, meddela ett förbud att verkställa beslut, göra en anmärkning eller återkalla företagets tillstånd om överträdelse är allvarlig och det inte är tillräckligt att varning meddelas (1 §). Vid valet av sanktion ska

Finansinspektionen bl.a. ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den pågått och beakta vissa omständigheter i försvårande eller förmildrande riktning (2 och 2 a §§).

Finansinspektionen får också ingripa mot en clearingorganisation genom beslut om sanktionsavgift (8–10 §§) och förseningsavgift (11 §). Finansinspektionen kan vidare ingripa mot företag som bedriver clearingverksamhet utan tillstånd (17 §§). Därutöver finns regler om verkställighet av beslut om sanktions- och förseningsavgift och om vite (25–28 och 29 §§).

Bestämmelserna om ingripande mot ett clearingbolag bör föras över till den nya lagen.

När det särskilt gäller Finansinspektionens möjlighet att återkalla en clearingorganisations tillstånd får det ske om någon som ingår i styrelsen för en svensk clearingorganisation eller är verkställande direktör inte uppfyller kraven på tillräcklig insikt och erfarenhet och i övrigt är lämpliga. Detta får dock göras bara om inspektionen först har beslutat att påtala för företaget att personen eller personerna inte uppfyller kraven och om denne eller dessa, sedan en av inspektionen bestämd tid om högst tre månader har gått, fortfarande finns kvar i styrelsen eller som verkställande direktör (4 § första stycket). I stället för att återkalla tillståndet får Finansinspektionen besluta att en styrelseledamot eller verkställande direktör inte längre får vara det och då förordna en ersättare till dess att clearingorganisationen har utsett en ny styrelseledamot eller verkställande direktör (4 § tredje stycket).

Enligt 5 § ska Finansinspektionen återkalla tillståndet för en clearingorganisation om företaget har fått tillståndet genom att lämna falska uppgifter eller på något annat otillbörligt sätt (punkt 1), företaget inte inom ett år från det att tillstånd beviljades har börjat driva sådan rörelse som tillståndet avser (punkt 2), företaget har förklarat sig avstå från tillståndet (punkt 3), företaget under en sammanhängande tid av sex månader inte har drivit sådan rörelse som tillståndet avser (punkt 4), eller när det är fråga om svenska aktiebolag, bolagets egna kapital understiger två tredjedelar av det registrerade aktiekapitalet och bristen inte har täckts inom tre månader från det att den blev känd för bolaget (punkt 5). Om ett företags tillstånd ska återkallas på grund av sådana omständigheter som avses i punkterna 3–5, får Finansinspektionen, innan tillståndet återkallas, först pröva om det finns skäl att ingripa mot företaget och, om det finns sådana skäl, besluta om ett ingripande. I de fall som avses i punkterna 1, 2, 4 och 5 får i stället varning meddelas om det är tillräckligt.

Om tillståndet återkallas får Finansinspektionen besluta om hur avvecklingen av rörelsen ska ske (6 §).

Bestämmelserna om återkallelse bör i huvudsak föras över till den nya lagen. Med anledning att det föreslås ett krav på att ett clearingbolags styrelse i sin helhet ska ha tillräcklig kunskap och erfarenhet för att leda bolaget (avsnitt 6.3) bör även detta utgöra grund för återkallelse av bolagets tillstånd om kravet inte är uppfyllt. Därutöver bör Finansinspektionen återkalla ett clearingbolags tillstånd om företaget inte har anmälts för registrering inom föreskriven tid eller anmälan har avskrivits eller avslagits genom ett beslut som har vunnit laga kraft. Slutligen bör Finansinspektionen återkalla tillståndet om clearingbolaget försatts i konkurs eller tvångslikvidation. Den nuvarande grunden för

återkallelse om brist på eget kapital inte täcks inom tre månader bör inte föras över till den nya lagen.

9.4 Överklagande

Promemorians förslag: Bestämmelserna om överklagande av beslut ska föras över till den nya lagen.

Skälen för promemorians förslag: Vissa av Finansinspektionens beslut får inte överklagas. För clearingorganisationer rör det beslut om att sammankalla styrelsen eller begära extra stämma enligt 23 kap. 11 § LVM och att förelägga någon som bedriver verksamhet att lämna uppgifter om verksamheten för att undersöka om verksamheten faller under lagens tillämpningsområde enligt 25 kap. 17 § andra stycket LVM (26 kap. 1 § första stycket LVM).

Andra beslut av Finansinspektionen får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Det krävs prövningstillstånd vid överklagande till kammarrätten (26 kap. 1 § andra och tredje styckena LVM).

Bestämmelserna bör föras över till den nya lagen.

Finansinspektionen får bestämma att ett beslut om förbud, föreläggande eller återkallelse ska gälla omedelbart (26 kap. 1 § fjärde stycket LVM). Bestämmelser om när beslut får verkställas finns emellertid i 35 § förvaltningslagen (2017:900). Det saknas därför skäl att ha särskild reglering av verkställighet i den nya lagen.

10 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Promemorians förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2023.

Bestämmelserna om ingripanden enligt den nya lagen gäller inte för överträdelser som skett före ikraftträdandet. Äldre bestämmelser om ingripande i lagen om värdepappersmarknaden gäller fortfarande vid överträdelser som har skett före ikraftträdandet.

Tillstånd att bedriva clearingverksamhet enligt lagen om värdepappersmarknaden som gäller vid ikraftträdandet ska gälla som tillstånd att bedriva clearingverksamhet enligt den nya lagen.

En juridisk person som före ikraftträdandet bedriver verksamhet som kräver tillstånd enligt den nya lagen ska få fortsätta att bedriva verksamheten till och med den 1 januari 2024. Om ett sådant företag före utgången av 2023 har gett in en ansökan om tillstånd för clearingverksamhet till Finansinspektionen, ska den juridiska personen få fortsätta med verksamheten till dess att ansökan har prövats slutligt.

Skälen för promemorians förslag: Lagändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt, vilket bedöms vara den 1 juli 2023.

I fråga om ingripanden mot överträdelser som skett före ikraftträdandet bör äldre bestämmelser i lagen om värdepappersmarknaden gälla. Bestämmelserna om ingripanden enligt den nya lagen bör överträdelser som sker efter ikraftträdandet.

Bankgirot är i dag det enda företaget som har tillstånd att bedriva clearingverksamhet med betalningar enligt lagen om värdepappersmarknaden. P27 har ansökt om sådant tillstånd och ansökan behandlas för närvarande av Finansinspektionen. Någon omprövning av gällande tillstånd med anledning av införande av den nya lagen bör inte ske. Ett företag som har tillstånd att bedriva clearingverksamhet som gäller vid ikraftträdandet bör därför gälla som tillstånd att bedriva clearingverksamhet enligt den nya lagen.

Den utvidgade definitionen av clearingverksamhet kan innebära att andra företag än i dag, såsom Getswish, kan omfattas av krav på tillstånd som clearingverksamhet. En juridisk person som före ikraftträdandet bedriver verksamhet som kräver tillstånd enligt denna lag bör få fortsätta att bedriva verksamheten till och med den 1 januari 2024. Om ett sådant företag före utgången av 2023 har gett in en ansökan om tillstånd för clearingverksamhet till Finansinspektionen, bör den juridiska personen få fortsätta med verksamheten till dess att ansökan har prövats slutligt.

11 Konsekvensanalys

Promemorians bedömning: Förslagen bedöms medföra ökad motståndskraft inom betalningssystemet och ha samhällsekonomiskt positiva effekter.

Förslagen kan innebära viss utökad administrativ börda för företagen men denna står i proportion till den samhällsekonomiska nyttan av förslagen.

Förslagen bedöms inte leda till ökade kostnader för Finansinspektionen.

Skälen för promemorians bedömning

Offentligfinansiella och samhällsekonomiska effekter

Förslagen har inga offentligfinansiella effekter.

Både Finansinspektionen och Riksbanken använder i dag internationella standarder i arbetet med tillsyn och övervakning av clearingbolag. Eftersom de internationella standarderna inte är bindande har Finansinspektionen en begränsad möjlighet att ställa krav på att ett företag ska följa dem. Förslagen i denna promemoria syftar till att förtydliga svensk rätt och uppdatera den i förhållande till internationella standarder. Genom förslagen införs bl.a. lagfästa krav på riskhantering, beredskap och informations-, it- och cybersäkerhet, vilket bedöms medföra en ökad motståndskraft i betalningssystemet. Även om de internationella standarderna redan tillämpas innebär förslagen en mer tydlig reglering för såväl företag som tillsynsmyndigheter. Förslagen innebär vidare att hela

betalningsprocessen faller under det tillståndspliktiga området vilket överensstämmer med vad som gäller internationellt. Sammantaget bedöms förslagen ha positiva samhällsekonomiska effekter.

Effekter för företagen

Förslagen träffar enbart ett par företag, men den utökade definitionen kan innebära att något företag som i dag inte omfattas av tillståndsplikt kan komma att behöva ansöka om tillstånd som clearingbolag.

För en ansökan om tillstånd att bedriva clearingverksamhet enligt lagen om värdepappersmarknaden tar Finansinspektionen i dag ut en avgift om 450 000–11 700 000 kr. Finansinspektionen ska så snart det kan ske besluta vilken avgift som ska tas ut och ange uppskattad tidsåtgång. Till ansökningsavgiften kommer t.ex. advokatkostnader och kostnad för att ta fram det underlag som krävs för att ansöka om tillstånd. Därutöver ska ett clearingbolag också i fortsättningen med årliga avgifter finansiera Finansinspektionens verksamhet. Finansinspektionen beräknar ett sammanlagt avgiftsbelopp som sedan fördelas på de företag som ingår i samma avgiftsgrupp, vilket är börser, clearingbolag och värdepapperscentraler.

Genom förslagen anpassas kraven på clearingbolag med de internationella standarder som bolag i praktiken redan tillämpar i dag, t.ex. avseende riskhantering. Därutöver innebär förslagen t.ex. att ett clearingbolag ska ta fram strategier för informations-, it- och cybersäkerhet. Detta innebär ökade administrativa kostnader för ett clearingbolag. Det är svårt att beräkna storleken på dessa.

Förslagen kommer att gynna alla företag i betalningssystemet, särskilt små företag. Detta eftersom små företag är mer beroende av att betalningar från kunder kan genomföras i tid. Också små företag inom handeln kommer att gynnas av en mer robust betalningsinfrastruktur eftersom avbrott i betalningsförmedling kan innebära förlorade försäljningsintäkter. Förslagen innebär även mindre risk för att transfereringar från det offentliga till hushåll inte kan betalas ut i rätt tid.

Effekter för myndigheter och domstolar

Finansinspektionen utövar redan i dag tillsyn över clearingbolag. Tillsynen sker enligt lagen om värdepappersmarknaden och internationella standarder. I det ingår bl.a. att pröva tillståndsansökningar, ta fram föreskrifter i den utsträckning det behövs och bedriva löpande tillsyn. Finansinspektionens tillsyn finansieras med dels tillsynsavgifter, som tillfaller staten (förordningen [2007:1135] om årliga avgifter för finansiering av Finansinspektionens verksamhet), dels ansökningsavgifter, som tillfaller Finansinspektionen (förordningen [2001:911] om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen).

Förslagen syftar i allt väsentligt till att anpassa kraven på clearingverksamhet i svensk rätt till de internationella standarder som Finansinspektionen redan tillämpar vid sin tillsyn (se avsnitt 7.1–7.5, 7.7, och 7.8). Därutöver ska Finansinspektionen godkänna uppdragsavtal som ingås av ett clearingbolag om avtalet innebär en förändring av förutsättningarna för clearingverksamheten (se avsnitt 7.6). Det handlar i praktiken om ett mycket begränsat antal uppdragsavtal, för vilka

Finansinspektionen tar ut en avgift för att hantera. Det kan inte uteslutas att förslagen till en början kan medföra vissa merkostnader för Finansinspektionen. Det kan t.ex. röra sig om arbete med att ta fram interna riktlinjer för hur prövningen av ett uppdragsavtal ska gå till. Över tid bör förslagen inte medföra några merkostnader i förhållande till i dag, eftersom avgiften för prövningen av uppdragsavtalet ska sträva efter att ha full kostnadstäckning. Eventuella merkostnader bör därför vara begränsade och kunna hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Förslagen ger inte upphov till några nya måltyper eller ökad måltillströmning vid de allmänna förvaltningsdomstolarna.

Effekter för jämställdheten mellan män och kvinnor och för klimatet

Förslagen bedöms inte medföra några konsekvenser för jämställdheten eller miljön.

Överensstämmelser med unionsrätten

Regleringen av clearingbolag är nationell lagstiftning och förslagen kommer inte i konflikt med unionsrätten.

12 Författningskommentar

12.1 Förslaget till lag om clearing och avveckling av betalningar

Den nya lagen innehåller bestämmelser om clearing och avveckling av betalningar. Den nuvarande regleringen av clearing och avveckling av betalningar finns i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden (LVM).

Den nya lagen hänvisar i viss utsträckning till bestämmelser i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse (LBF). Det är den centrala rörelselagstiftningen för banker och kreditmarknadsföretag (kreditinstitut), dvs. ett clearingbolags medlemmar.

I den nya lagen finns

- allmänna bestämmelser i 1 kap.,
- bestämmelser om krav på tillstånd för clearingverksamhet i 2 kap.,
- bestämmelser om ett clearingbolags verksamhet i 3 kap.,
- bestämmelser om förhållandet mellan ett clearingbolag och dess medlemmar (clearingdeltagare) i 4 kap.,
- bestämmelser om Finansinspektionens tillsyn över ett clearingbolag och ägarprövning i 5 kap.,
- bestämmelser om ingripanden mot ett clearingbolag i 6 kap., och
- bestämmelser om normgivningsbemyndiganden i 7 kap.

Bestämmelserna gäller svenska clearingbolag och, i vissa delar, filialer till utländska clearingbolag (1 kap. 1 och 2 §§).

1 kap.

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om aktiebolag som har tillstånd att bedriva clearingverksamhet (clearingbolag).

Med clearingverksamhet avses att för clearingdeltagare

1. begära överföring av, stämma av, bekräfta eller göra avräkning av betalningsuppdrag eller upprätta slutliga positioner inför avveckling (clearing), eller

2. avveckla betalningar genom slutgiltig överföring (avveckling).

Den som avses i 8 § lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden får vara clearingdeltagare i clearingverksamheten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tillämpningsområdet för lagen. Övervägandena finns i avsnitt 5, 6.1 och 8.

Enligt *första stycket* gäller lagen clearingbolag, dvs. svenska aktiebolag och filialer till utländska företag som har tillstånd att bedriva clearingverksamhet. I förhållande till den nuvarande definitionen av clearingverksamhet (1 kap. 4 c § LVM) innebär den nya definitionen i *andra stycket* att hela betalningsprocessen inför och efter avveckling av en betalning omfattas.

När det gäller clearing av betalningar (*punkt 1*) omfattas hela betalningsprocessen inför och efter avveckling av en betalning. Det handlar om sådan betalningsinformation som en bank skickar till ett clearingbolag för att begära överföring av en betalning, avstämning av betalningsuppdrag, att skicka bekräftelser av att betalningen har skett, att göra avräkning av betalningsuppdrag, dvs. sammanställning och kvittning (nettning) av ett stort antal betalningar (traditionella betalningar) samt att upprätta slutliga positioner inför avveckling, inbegripet att skicka instruktioner till ett avvecklingssystem.

När det gäller avveckling av betalningar (*punkt 2*), som motsvarar den nuvarande definitionen i 1 kap. 4 c § 3 LVM, omfattas den slutgiltiga och oåterkalleliga överföringen av en betalning.

Den nya definitionen av clearingverksamhet innebär att det tillståndspliktiga området utvidgas (2 kap. 1 §). Det medför att den verksamhet som Getswish bedriver kan komma att omfattas av tillståndsplikt.

Från tillståndsplikt undantas betaltjänstleverantörer (2 kap. 2 §).

Tredje stycket, som saknar motsvarighet i lagen om värdepappersmarknaden, definierar clearingdeltagare som den som får delta i ett clearing- eller avvecklingssystem enligt 8 § lagen om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden (avvecklingslagen). I praktiken kommer framför allt kreditinstitut att vara clearingdeltagare i clearingverksamhet.

Paragrafen omfattar inte clearing eller avveckling av värdepapper. Clearing och avveckling av värdepapper och betalningar som har samband med sådana transaktioner regleras i VPC-förordningen (se avsnitt 3.3). För centrala motparter gäller i stället Emir-förordningen (se avsnitt 3.2).

2 § För filialer till utländska clearingbolag gäller bestämmelserna i denna lag utom när det gäller

– 2 kap. 3 § 1, 3, 4 i den del bestämmelsen gäller styrelsen och 5 och 4–8 §§.

- 3 kap. 7 §,
- 5 kap. 1 § 3, 6 och 8 §§, och
- 6 kap. 1 § i den del bestämmelsen gäller bolagsordning och 3 § i den del bestämmelsen gäller styrelseledamot och styrelsen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om filialer till utländska clearingbolag. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Grundläggande bestämmelser för filialer till utländska företag finns i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. I den ställs t.ex. krav på verkställande direktör, bokföring, revision, registrering och avregistrering (8–21 b §§).

Paragrafen, som delvis motsvarar 1 kap. 2 §, 19 kap. 12 §, 23 kap. 1 § tredje stycket och 25 kap. 16 § LVM, innebär att bestämmelserna i lagen gäller för filialer till utländska clearingbolag i vissa delar. En filial är inte en egen juridisk person. I det ligger t.ex. att en filial inte har någon styrelse eller bolagsordning. De bestämmelser i lagen som gäller för styrelse eller för aktiebolag som associationsform gäller därför inte för utländska clearingbolag.

3 § Den som är eller har varit knuten till ett clearingbolag får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon har fått veta om någon annans affärsförhållanden eller personliga förhållanden.

Uppgift i en anmälan eller en utsaga om en misstänkt överträdelse av en bestämmelse som gäller för verksamheten får inte obehörigen röjas, om uppgiften kan avslöja anmälarens eller den anmäldes identitet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tystnadsplikt. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Tystnadsplikten i paragrafen, som motsvarar 1 kap. 11 § LVM, omfattar arbetstagare, t.ex. verkställande direktör, och uppdragstagare, t.ex. styrelseledamöter. Tystnadsplikten är straffsanktionerad (20 kap. 3 § brottsbalken).

Första stycket gäller skydd för clearingbolagets kunder.

Andra stycket gäller skydd för personer som rapporterar om missförhållanden.

I det allmänna verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

4 § Ett clearingbolag ska utan dröjsmål lämna uppgifter i elektronisk form om enskildas förhållanden till bolaget, om det under en utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål begärs av undersökningsledaren eller om det begärs av åklagare i ett ärende om rättslig hjälp i brottmål, på framställning av en annan stat eller en mellanfolklig domstol, eller i ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

Paragrafen innehåller bestämmelser om uppgiftsskyldighet. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Paragrafen, som motsvarar 1 kap. 12 § LVM, innebär att uppgiftsskyldigheten har företräde framför tystnadsplikten i 3 §.

Av 8 kap. 7 § första stycket 1 regeringsformen följer att regeringen får meddela föreskrifter om hur uppgifterna ska lämnas (verkställighetsföreskrifter).

5 § Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 4 § får besluta att clearingbolaget eller den som är eller har varit knuten till bolaget inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 4 § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder. Ett sådant förbud får meddelas om det krävs för att en utredning om brott inte ska äventyras eller för att uppfylla en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige.

Förbudet ska vara tidsbegränsat, med möjlighet till förlängning, och får inte avse längre tid än vad som är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet. I ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder får dock förbudet tidsbegränsas bara om den stat eller mellanfolkliga domstol som ansökt om rättslig hjälp eller den utländska myndighet som har utfärdat utredningsordern samtycker till detta.

Om ett förbud inte längre är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet, ska undersökningsledaren eller åklagaren besluta att förbudet ska upphöra.

Paragrafen innehåller bestämmelser om meddelandeförbud. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Paragrafen, som motsvarar 1 kap. 13 § LVM, innebär att undersökningsledare eller åklagare, vid tillämpningen av 4 §, får besluta om meddelandeförbud. Meddelandeförbud är straffsanktionerat (6 §).

6 § Till böter döms den som uppsåtligen eller av grov oaksamhet bryter mot ett meddelandeförbud enligt 5 §.

Paragrafen innehåller bestämmelser om ansvar. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Paragrafen, som motsvarar 1 kap. 14 § LVM, innebär att ett meddelandeförbud är straffsanktionerat (5 §).

2 kap.

1 § För att bedriva clearingverksamhet krävs tillstånd av Finansinspektionen.

Tillstånd får ges till

1. ett svenskt aktiebolag, eller
2. en filial till ett utländskt företag som i hemlandet bedriver clearingverksamhet och står under tillsyn.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tillståndsplikt. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

Första stycket, som motsvarar 19 kap. 1 § första meningen LVM, innebär att clearingverksamhet omfattas av tillståndsplikt. Definitionen av clearingverksamhet finns i 1 kap. 1 §. I förhållande till i dag innebär den nya definitionen av clearingverksamhet att det tillståndspliktiga området utvidgas till hela betalningsprocessen (se författningskommentaren till 1 kap. 1 §).

Andra stycket, som delvis motsvarar 19 kap. 1 § andra meningen och 12 § LVM, innebär att tillstånd får ges till ett svenskt aktiebolag eller filialer till utländskt företag som bedriver clearingverksamhet i hemlandet och står under tillsyn av en myndighet eller annat behörigt organ. Förutsättningar för tillstånd framgår av 3 §.

- 2 §** Tillstånd behövs inte för
1. Sveriges riksbank, eller
 2. betaltjänstleverantörer.

Paragrafen innehåller bestämmelser om undantag från tillståndsplikt. Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

Paragrafen, som delvis motsvarar 19 kap. 2 § LVM, innebär att Riksbanken och betaltjänstleverantörer undantas från tillståndsplikt. Vem som är en betaltjänstleverantör framgår av 1 kap. 3 § lagen (2010:751) om betaltjänster. Definitionen av betaltjänstleverantörer omfattar t.ex. kreditinstitut, betalningsinstitut, registrerade betaltjänstleverantörer och motsvarande utländska företag.

- 3 §** Ett aktiebolag ska ges tillstånd att bedriva clearingverksamhet, om
1. bolagsordningen inte strider mot denna lag eller någon annan författning,
 2. det finns skäl att anta att den planerade verksamheten kommer att bedrivas enligt denna lag och andra författningar som reglerar bolagets verksamhet,
 3. den som har eller kan förväntas komma att få ett kvalificerat innehav i bolaget bedöms lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av bolaget,
 4. den som ska ingå i styrelsen eller vara verkställande direktör har tillräcklig insikt och erfarenhet för att delta i ledningen av bolaget och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift,
 5. styrelsen i sin helhet har tillräckliga kunskaper och erfarenheter för att leda bolaget, och
 6. bolaget uppfyller de villkor i övrigt som anges i denna lag.

Paragrafen innehåller bestämmelser om förutsättningar för tillstånd. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.

Punkt 1, som motsvarar 19 kap. 3 § 1 LVM, innebär krav på att bolagsordningen ska stämma överens med denna lag och andra författningar.

Punkt 2, som motsvarar 19 kap. 3 § 2 LVM, innebär att det ska finnas skäl att anta att verksamheten kommer att bedrivas i enlighet med denna lag och andra författningar.

Punkt 3, som motsvarar 19 kap. 3 § 3 LVM, innehåller krav på att ägare av bolaget ska vara lämplig att utöva väsentligt inflytande över ledningen av bolaget. Vad som utgör ett kvalificerat innehav framgår av 1 kap. 5 § 15 och 5 a § LBF. I 4 § och 5 kap. 8 § finns ytterligare bestämmelser om ägarprövning.

Punkt 4, som motsvarar 19 kap. 3 § 4 LVM, innehåller krav på att styrelseledamöter och verkställande direktör ska vara lämpliga för uppgiften. Detta krav gäller även för styrelseledamöters suppleanter och ställföreträdaren till den verkställande direktören.

Punkt 5, som saknar motsvarighet i lagen om värdepappersmarknaden, innebär krav på att styrelsen i sin helhet ska ha tillräckliga kunskaper och erfarenheter att leda bolaget. Bestämmelsen, som utformas med förebild av 3 kap. 2 lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, innebär att styrelsen bör bestå av en lämplig blandning av tekniska färdigheter och kunskap och erfarenhet av clearingverksamhet och finansmarknaden.

Punkt 6, som motsvarar 19 kap. 3 § 5 LVM, innebär att bolaget även i övrigt ska uppfylla lagens krav för att få tillstånd.

I 7 kap. 1 § 1 finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om förutsättningar för tillstånd.

4 § Vid bedömningen enligt 3 § 3 av om en innehavare är lämplig ska dennes anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också beaktas om det finns skäl att anta att

1. innehavaren kommer att motverka att verksamheten bedrivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar aktiebolagets verksamhet, eller

2. innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) finansiering av terrorism enligt 6 § terroristbrottslagen (2022:666) eller försök till sådant brott, avseende terroristbrott enligt 4 § samma lag.

Paragrafen innehåller bestämmelser om ägarprövning. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.

Paragrafen, som motsvarar 19 kap. 4 § LVM, innehåller bestämmelser om vad som ska beaktas vid bedömningen av en ägares lämplighet. Förutom ägarens anseende och kapitalstyrka, ska det även beaktas om innehavaren kommer motverka att verksamheten bedrivs i enlighet med denna lag eller andra författningar eller om innehavet kan öka risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Vad som avses med penningtvätt framgår av 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Vad som bestraffas som finansiering av terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet och försök till sådant brott framgår av 4 och 6 §§ terroristbrottslagen (2022:666).

5 § Bolagsordningen ska godkännas av Finansinspektionen i samband med att aktiebolaget får tillstånd.

Även ändringar av bolagsordningen ska godkännas av Finansinspektionen. En sådan ändring får inte registreras innan den har godkänts.

Paragrafen innehåller bestämmelser om godkännande av bolagsordning. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.

Paragrafen, som motsvarar 19 kap. 5 och 6 §§ LVM, innebär att Finansinspektionen i samband med tillståndsansökan ska godkänna aktiebolagets bolagsordning, och även ändringar i bolagsordning efter att bolaget fått tillstånd. Bestämmelser om bolagsordningens innehåll finns i 3 kap. 1–3 §§ aktiebolagslagen (2005:551), förkortad ABL.

6 § Ett clearingbolag ska ha

1. en styrelse med minst tre ledamöter,

2. en verkställande direktör, och

3. minst en revisor som utses av stämman.

En revisor ska vara auktoriserad eller godkänd. Minst en revisor som stämman utsett ska vara auktoriserad.

Paragrafen innehåller bestämmelser om organisation. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.

Punkt 1, som motsvarar 19 kap. 7 § första meningen LVM, innebär att styrelsen i ett clearingbolag, till skillnad vad som gäller för aktiebolag i allmänhet enligt 8 kap. 1 § ABL, ska bestå av minst tre ledamöter.

Enligt *punkt 2*, som motsvarar 19 kap. 7 § andra meningen LVM, ska ett clearingbolag ha en verkställande direktör.

Punkt 3 och *andra stycket*, som motsvarar 19 kap. 7 b § LVM, innebär att ett clearingbolag, till skillnad från aktiebolag i allmänhet enligt 9 kap. 1 § ABL, ska ha minst en revisor. Bara den som är auktoriserad eller godkänd revisor får vara revisor. Minst en revisor måste vara auktoriserad. Kraven för auktorisation och godkännande framgår av revisorslagen (2001:883).

Att en filial till ett utländskt clearingbolag ska ha en verkställande direktör och minst en revisor som den verkställande direktören utser följer av 8 och 12 §§ lagen om utländska filialer m.m. Revisorn ska ha den kompetens som gäller för en revisor i ett svenskt clearingbolag (12 § samma lag).

7 § För ett clearingbolag som är ett privat aktiebolag ska bestämmelserna om arbetsordning och instruktioner om arbetsfördelningen mellan bolagsorganen i 8 kap. 46 a och 46 b §§ aktiebolagslagen (2005:551) tillämpas. Styrelsens ordförande ska bevaka att styrelsen fullgör skyldigheterna.

Paragrafen innehåller bestämmelser om arbetsordning och instruktioner om arbetsfördelningen mellan bolagsorganen. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.

Paragrafen, som motsvarar 19 kap. 7 a § LVM, innebär att styrelsen årligen ska fastställa en skriftlig arbetsordning för sitt arbete. I arbetsordningen ska det anges hur arbetet ska fördelas mellan styrelsens ledamöter, hur ofta styrelsen ska sammanträda och i vilken utsträckning suppleanterna ska delta i styrelsens arbete och kallas till dess sammanträden. Vidare ska styrelsen i skriftliga instruktioner ange arbetsfördelningen mellan å ena sidan styrelsen och å andra sidan den verkställande direktören och de andra organ som styrelsen inrättar. Styrelsens ordförande ska bevaka att styrelsen fullgör sina skyldigheter.

8 § Ansökan om tillstånd får göras innan aktiebolaget har registrerats. Om en ansökan har gjorts inom sex månader från det att stiftelseurkunden undertecknades, räknas den tid som anges i 2 kap. 22 § aktiebolagslagen (2005:551) från tillståndsbeslutet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om ansökan om tillstånd. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.

Paragrafen, som delvis motsvarar 19 kap. 10 § LVM, innebär att tillståndsansökan får göras innan aktiebolaget har registrerats. Ett aktiebolag ska registreras i aktiebolagsregistret inom sex månader från stiftelseurkundens undertecknande (2 kap. 22 § ABL). Om ett clearingbolag ansökt om tillstånd för clearingverksamhet inom sex månader från stiftelseurkundens undertecknande, ska tidsfristen för registrering räknas från tillståndsbeslutet.

9 § En ansökan om tillstånd ska innehålla en beskrivning av verksamheten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om beskrivning av verksamheten. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.

Paragrafen, som motsvarar 19 kap. 11 § LVM, innebär att en ansökan om tillstånd ska innehålla en beskrivning av verksamheten, t.ex. organisation, regler för clearingverksamheten, riskhantering, kapital, informations-, it- och cybersäkerhet, interna riktlinjer och instruktioner och uppdragsavtal.

I 7 kap. 1 § 2 finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om innehållet i en ansökan om tillstånd.

3 kap.

1 § Ett clearingbolags verksamhet ska bedrivas på ett sätt som är sunt.

Ett clearingbolag ska ha ändamålsenliga regler för hur clearingverksamheten ska gå till. I clearingverksamheten ska principer om fritt tillträde, neutralitet och proportionalitet tillämpas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om krav på sundhet, regelverk, fritt tillträde, neutralitet och proportionalitet. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.

Första stycket, som motsvarar 20 kap. 1 § första stycket LVM, ger uttryck för det allmänna sundhetskravet. Det innebär att ett clearingbolag ska bedriva sin verksamhet hederligt, rättvist och professionellt och på ett sätt så att allmänhetens förtroende upprätthålls.

Andra stycket, som motsvarar 20 kap. 1 § andra stycket och 2 § LVM, innebär att ett clearingbolag ska ha ändamålsenliga regler för hur clearingverksamheten ska gå till. I det ligger att clearingverksamheten ska bedrivas under förhållanden som stämmer överens med denna lag och andra författningar som reglerar verksamheten samt med god sed för clearingverksamhet. Clearingdeltagarna ska få ta del av reglerna och eventuella förändringar av dem så att det finns möjlighet till anpassning.

I clearingverksamheten ska principerna om fritt tillträde och neutralitet tillämpas. Principen om fritt tillträde innebär att var och en som uppfyller de krav som ställs i lagen och av clearingbolaget får delta i clearing. Principen om neutralitet innebär t.ex. att clearingbolagets villkor för deltagande i clearingverksamheten ska tillämpas på ett likformigt sätt för alla clearingdeltagare. Principen om proportionalitet, som saknar motsvarighet i lagen om värdepappersmarknaden, innebär t.ex. att ett clearingbolag inte får hindra tillträde till verksamheten i större utsträckning än vad som är nödvändigt för att skydda mot risker i verksamheten och för att skydda verksamhetens finansiella och operativa stabilitet.

I 7 kap. 1 § 3 finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter avseende kravet på sundhet, fritt tillträde, neutralitet och proportionalitet.

2 § Ett clearingbolag ska identifiera, mäta, övervaka, internt rapportera och hantera de risker som dess verksamhet är förknippad med. Bolaget ska se till att det finns en tillfredsställande intern styrning och kontroll, inbegripet säkerställande av operativ stabilitet.

Ett clearingbolag ska beakta operativa risker och affärs-, investerings-, kredit- och likviditetsrisker. Bolaget ska säkerställa tillfredsställande driftsäkerhet, inbegripet förmågan att hantera ökande betalningsvolymen till följd av operativ eller finansiell stress.

Paragrafen innehåller bestämmelser om riskhantering. Paragrafen utformas efter förebild av 6 kap. 2 § lagen (2004:297) bank- och finansieringsrörelse. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

Första stycket, som saknar motsvarighet i lagen om värdepappersmarknaden, innebär att det ställs krav på ett clearingbolag att ha effektiva metoder för att identifiera, mäta, övervaka, internt rapportera och ha kontroll över de risker som bolaget kan bli exponerad för. Därutöver ställs krav på att bolaget ska ha en tillfredsställande intern styrning och kontroll. Den interna kontrollen ska bl.a. syfta till att säkerställa den operativa stabiliteten i clearing- eller avvecklingssystemet.

I *andra stycket*, som saknar motsvarighet i lagen om värdepappersmarknaden, anges de risker som ett clearingbolag särskilt ska beakta. Det rör sig i huvudsak om operativa risker och affärsrisker, men även investerings-, kredit- och likviditetsrisker kan förekomma. Med operativa risker avses brister i informationssystem eller interna processer, mänskliga fel, bristande ledning eller driftsavbrott orsakade av externa händelser eller utkontraktering som kan medföra nedsättning, försämring eller avbrott av tillhandahållna tjänster. Operativa risker kan också bestå av bedrägerier och dataintrång. Med affärsrisker avses risken för försämring av den ekonomiska ställningen till följd av minskade intäkter eller ökade kostnader så att kostnaderna överstiger intäkterna och förlusten måste täckas av det egna kapitalet. Ett clearingbolag ska genom eget kapital kunna hantera risker och fortsätta kritisk verksamhet även om förluster uppstår (5 §).

Clearingbolaget ska säkerställa en tillfredsställande driftssäkerhet. I detta ingår att bolaget ska ha kapacitet att kunna hantera ökande betalningsvolymen i clearing- eller avvecklingssystemet vid operativ eller finansiell stress. Med operativ stress avses t.ex. att det uppstår ökade betalningsvolymen avseende ett visst betalningssätt till följd av störningar eller avbrott i andra betalningssätt. Med finansiell stress avses perioder då det finansiella systemet är ansträngt, t.ex. på grund av instabilitet i det finansiella systemet.

I 7 kap. 1 § 3 finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om riskhantering.

3 § Ett clearingbolag ska identifiera kritisk verksamhet och säkerställa att verksamheten kan återupptas inom kort efter ett avbrott.

Ett clearingbolag ska också ha beredskaps- och kontinuitetsplaner för att kunna hantera händelser som utgör en betydande risk för avbrott i verksamheten. Planerna ska utvärderas och ses över regelbundet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om beredskap. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i lagen om värdepappersmarknaden, innebär att ett clearingbolag ska ha en beredskapsplanering.

Enligt *första stycket* ska clearingbolaget identifiera kritisk verksamhet och säkerställa att verksamheten kan återupptas inom kort efter ett avbrott. Med kritisk verksamhet avses detsamma som i 2 kap. 1 § lagen (2015:1016) om resolution, dvs. en tjänst eller en transaktion som, om den upphörde, sannolikt skulle leda till en allvarlig störning i det finansiella systemet. I kravet ligger bl.a. att bolaget normalt bör ha ett s.k. alternativt driftställe, t.ex. servrar som kan tas i bruk om det ordinarie driftstället slås ut eller blir otillgängligt. Med uttrycket inom kort avses för närvarande cirka två timmar i enlighet med vad som gäller internationellt, men tidskravet kan behöva anpassas till nya förhållanden och orsaken till avbrottet.

Enligt *andra stycket* ska ett clearingbolag ha beredskaps- och kontinuitetsplaner för att kunna hantera händelser som utgör en betydande risk för avbrott i verksamheten. En beredskapsplan bör beskriva de åtgärder ett clearingbolag ska vidta för att hantera allvarliga och omfattande avbrott, störningar eller kriser. En kontinuitetsplan bör beskriva hur clearingverksamheten ska upprätthållas i händelse av ett avbrott eller en större verksamhetsstörning. I kraven ligger att ett clearingbolag bör tillhandahålla den utbildning och genomföra de övningar för arbetstagare och uppdragstagare som behövs. Planerna bör ses över och utvärderas regelbundet.

4 § Ett clearingbolag ska ha strategier för informations-, it- och cybersäkerhet för att kunna hantera risker, hot och sårbarheter. Strategierna ska utvärderas och ses över regelbundet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om informations-, it- och cybersäkerhet. Övervägandena finns i avsnitt 7.4.

I paragrafen, som saknar motsvarighet i lagen om värdepappersmarknaden, ställs krav på att ett clearingbolag ska ha strategier för informations-, it- och cybersäkerhet som identifierar, bedömer och hanterar risker, hot och sårbarheter. I kravet ligger t.ex. att ett clearingbolag ska ta fram informations-, it- och cybersäkerhetsplaner.

Med informationssäkerhet avses verksamhet som skyddar konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet hos information, t.ex. personuppgifter. Med it-säkerhet avses verksamhet som skyddar it-system och maskin- och programvara. Med cybersäkerhet avses verksamhet som skyddar clearing- eller avvecklingssystemet och clearingdeltagarna mot cyberhot. Strategierna bör syfta till att säkerställa fullgod behörighetshantering till datasystemen, incidenthantering, hantering och kvalitetssäkring av it- och systemförändringar och ett fullgott cyberskydd.

Strategierna bör ses över och utvärderas regelbundet.

I 7 kap. 1 § 3 finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om informations-, it- och cybersäkerhet.

5 § Ett clearingbolag ska genom eget kapital täcka de risker bolaget är utsatt för och kunna fortsätta att bedriva kritisk verksamhet även om förluster uppstår.

Paragrafen innehåller bestämmelser om krav på kapital. Övervägandena finns i avsnitt 7.5.

Paragrafen, som delvis motsvarar 19 kap. 8 och 9 §§ LVM, ställer krav på att ett clearingbolag genom eget kapital ska täcka verksamhetens risker och kunna fortsätta att bedriva kritisk verksamhet även om förluster uppstår. Med risker avses detsamma som i 2 §, t.ex. operativa risker och affärsrisker.

Kapitalkravet är ett uttryck för att clearingbolaget bör ha likvida nettotillgångar som finansieras med eget kapital i syfte att kunna fortsätta sin verksamhet som en s.k. going concern även om förluster uppstår. Kapitalkravet bör bestämmas utifrån clearingbolagets riskprofil. Vidare bör kapitalkravet beakta olika riskscenarier och hur clearingbolaget kan påverkas av extraordinära engångsförluster. Storleken på kapitalkravet är beroende av verksamhetens omfattning, bolagets återhämtningsförmåga och hur verksamheten har organiserats, t.ex. i vilken utsträckning utkontraktering sker.

Det är styrelsen som har det övergripande ansvaret för att clearingbolaget uppfyller kapitalkravet (7 §).

I 7 kap. 1 § 3 finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om kapital.

6 § Ett clearingbolag får uppdra åt någon annan att utföra uppgifter som är av betydelse för clearingverksamheten, om bolaget ansvarar för att

1. säkerställa att uppdragstagarens verksamhet bedrivs med operativ stabilitet och under säkerhetsmässigt betryggande former,

2. uppdragstagarens verksamhet omfattas av en tillfredsställande intern styrning och kontroll, och

3. Finansinspektionens tillsyn inte försvåras.

Uppdragsavtal ska godkännas av Finansinspektionen, om avtalet innebär en förändring av förutsättningarna för clearingverksamheten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om uppdragsavtal. Övervägandena finns i avsnitt 7.6.

I *första stycket*, som saknar motsvarighet i lagen om värdepappersmarknaden, regleras förutsättningarna för utkontraktering av clearingverksamheten till en uppdragstagare. Även vid utkontraktering ansvarar clearingbolaget för att verksamheten bedrivs under kontrollerade och säkerhetsmässigt betryggande former, dvs. samma krav som om verksamheten bedrivits i egen regi. Clearingbolaget måste också säkerställa att kvaliteten på dess interna styrning och kontroll inte försämras genom uppdraget och att Finansinspektionens möjligheter att utöva tillsyn över bolaget inte påverkas. Om Finansinspektionen skulle upptäcka att ett uppdrag hindrar en effektiv tillsyn eller strider mot någon annan bestämmelse i lagen, kan inspektionen ingripa med stöd av 6 kap. 1 § och förelägga bolaget att vidta de åtgärder som behövs för att komma till rätta med bristerna. Finansinspektionen har också enligt 6 kap. 4 § möjlighet att göra platsbesök om det behövs för tillsynen av clearingbolaget.

Enligt *andra stycket*, som saknar motsvarighet i lagen om värdepappersmarknaden, ska uppdragsavtal godkännas av Finansinspektionen, om avtalet innebär en förändring av förutsättningarna för clearingverksamheten. Detta innefattar även ändringar eller upphörande av uppdragsavtal. Prövningen kan skilja sig åt beroende på om

utkontraktering sker inom EES eller till tredjeland. Godkännandet påverkar inte uppdragsavtalets giltighet mellan parterna.

I 7 kap. 1 § 3 finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om uppdragsavtal.

7 § Styrelsen i ett clearingbolag ansvarar för att kraven på verksamheten i 1–6 §§ uppfylls.

Styrelsen ska se till att det finns interna riktlinjer och instruktioner i den omfattning som behövs för att uppfylla kraven i första stycket och för att i övrigt styra verksamheten. Riktlinjerna och instruktionerna ska utvärderas och ses över regelbundet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om styrning. Övervägandena finns i avsnitt 7.7.

Av aktiebolagslagen framgår att styrelsen svarar för bolagets organisation och förvaltning av bolagets angelägenheter (8 kap. 4 §).

Enligt *första stycket*, som saknar motsvarighet i lagen om värdepappersmarknaden och som innebär ett förtydligande i förhållande till aktiebolagslagens reglering, är styrelsen ansvarig för att kraven på verksamheten i 1–6 §§ uppfylls.

Andra stycket, som saknar motsvarighet i lagen om värdepappersmarknaden, innebär att styrelsen även ansvarar för att det finns skriftliga interna riktlinjer och instruktioner för att uppfylla kraven på verksamheten i 1–6 §§, men också för att i övrigt styra verksamheten. Bestämmelsen innebär att ett clearingbolag ska ha regler som tydliggör roll- och ansvarsfördelning inom organisationen och formerna för intern uppföljning och rapportering.

Riktlinjerna och instruktionerna ska utvärderas och ses över regelbundet. Syftet med detta är att försäkra sig om att reglerna är ändamålsenligt utformade. Utvärderingen bör ske minst årligen, men frekvensen kan variera beroende på vilket del av verksamheten det gäller. I det ligger att styrelsen ska bedöma effektiviteten i organisationsstrukturen och vid behov korrigera de rutiner, åtgärder och metoder som clearingbolaget har beslutat om. I fråga om riskhantering bör styrelsen se till att det finns riktlinjer för risktolerans och dokumenterade rutiner som fördelar ansvar och skyldigheter i samband med riskhantering, som klargör beslutsgången vid kriser och som klargör interna kontrollfunktioner. Styrelsen bör även säkerställa att riskhantering och interna kontrollfunktioner har nödvändig auktoritet, oberoende och resurser. Av 8 kap. 28 § ABL framgår att en verkställande direktör ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar.

I 7 kap. 1 § 3 finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om styrning.

8 § Ett clearingbolag får, utöver clearingverksamhet, bara bedriva sådan verksamhet som har nära samband med den.

Om det finns särskilda skäl, får Finansinspektionen godkänna att ett clearingbolag bedriver annan verksamhet än den som avses i första stycket.

Paragrafen innehåller bestämmelser om sidoverksamhet. Övervägandena finns i avsnitt 7.8.

Första stycket, som motsvarar 20 kap. 7 § första LVM, innebär att ett clearingbolag, utöver clearingverksamheten, bara får bedriva verksamhet som har nära samband med sådan verksamhet.

Andra stycket, som motsvarar 20 kap. 7 § tredje stycket LVM, innebär att Finansinspektionens godkännande krävs för att kunna bedriva annan verksamhet än som avses i första stycket.

Finansinspektionen bör lämna godkännande, om sidoverksamheten är i överensstämmelse med lagen.

9 § Finansinspektionen får godkänna att ett clearingbolag förvärvar egendom som motsvarar mer än 25 procent av kapitalet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om förvärv av egendom. Övervägandena finns i avsnitt 7.8.

Paragrafen, som motsvarar 20 kap. 6 § LVM, innebär att ett clearingbolag måste få godkännande från Finansinspektionen innan förvärv av egendom som motsvarar mer än 25 procent av kapitalet. Bestämmelser om kapital finns i 5 §.

Finansinspektionen bör lämna godkännande, om förvärvet är i överensstämmelse med lagen.

4 kap.

1 § En clearingdeltagare får delta i clearingverksamheten för egen eller någons annans räkning.

Clearingdeltagare ska uppfylla de krav som clearingbolaget bestämmer.

Paragrafen innehåller bestämmelser om krav på clearingdeltagare. Övervägandena finns i avsnitt 8.

Vem som får vara clearingdeltagare i ett clearing- och avvecklingssystem framgår av 8 § avvecklingslagen (1 kap. 1 §). Enligt *första stycket*, som delvis motsvarar 21 kap. 2 § LVM, får en clearingdeltagare delta både för egen och annans räkning. Det innebär att alla som kan delta i ett clearing- eller avvecklingssystem för egen räkning också kan agera som ombud för andra företag.

Andra stycket, som delvis motsvarar 21 kap. 1 § LVM, innebär att det är clearingbolaget som bestämmer vilka krav som ska gälla för att delta i clearingverksamheten. Det kan t.ex. röra sig om att clearingdeltagarna ska uppfylla tekniska krav för att kunna ansluta sig till ett clearing- eller avvecklingssystem, riskhanteringskrav eller organisatoriska krav. Principerna om fritt tillträde, neutralitet och proportionalitet måste tillämpas (3 kap. 1 §).

2 § En clearingdeltagare ska lämna clearingbolaget de uppgifter som behövs för att bolaget ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt denna lag.

Paragrafen innehåller bestämmelser om upplysningskyldighet. Övervägandena finns i avsnitt 8.

Paragrafen, som motsvarar 21 kap. 3 § LVM, innebär att en clearingdeltagare är uppgiftsskyldig i förhållande till clearingbolaget.

3 § En clearingdeltagare som inte uppfyller kraven i 1 § andra stycket eller uppgiftsskyldigheten i 2 § får inte längre delta i clearingverksamheten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om uteslutning av clearingdeltagare. Övervägandena finns i avsnitt 8.

Paragrafen, som motsvarar 21 kap. 4 § LVM, innebär att ett clearingbolag ska utesluta en clearingdeltagare från clearingverksamheten, om deltagaren inte längre uppfyller clearingbolagets krav på deltagande eller uppgiftsskyldighet. En uteslutning bör ske på ett ordnat sätt, t.ex. för att motverka att eventuella förluster uppstår.

5 kap.

1 § Finansinspektionen har tillsyn över clearingbolag.

Tillsynen omfattar att clearingverksamheten bedrivs enligt

1. denna lag,
2. andra författningar som reglerar verksamheten,
3. bolagsordningen, och
4. interna instruktioner som har sin grund i en författning som reglerar verksamheten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tillsyn och dess omfattning. Övervägandena finns i avsnitt 9.1.

Det är Finansinspektionen som är tillsynsmyndighet på finansmarknadsområdet. Av *första stycket*, som motsvarar 23 kap. 1 § första stycket LVM, följer att Finansinspektionen också har tillsyn över clearingbolag.

Andra stycket, som motsvarar 23 kap. 1 § andra och tredje styckena LVM, reglerar tillsynens omfattning.

2 § Ett clearingbolag och dess uppdragstagare ska lämna de uppgifter som Finansinspektionen begär.

Paragrafen innehåller bestämmelser om uppgiftsskyldighet. Övervägandena finns i avsnitt 9.1.

Av paragrafen, som delvis motsvarar 23 kap. 2 § LVM, följer att ett clearingbolag ska lämna de uppgifter som Finansinspektionen begär. I förhållande till i dag ska också en uppdragstagare lämna de uppgifter som Finansinspektionen behöver i sin tillsyn över clearingbolaget.

I 7 kap. 1 § 4 finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas till Finansinspektionen och att vissa av dessa uppgifter i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån.

3 § Finansinspektionen får genomföra en undersökning på plats hos ett clearingbolag eller dess uppdragstagare, om det behövs för tillsynen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om platsbesök. Övervägandena finns i avsnitt 9.1.

Paragrafen, som delvis motsvarar 23 kap. 4 § LVM, innebär att Finansinspektionen får genomföra ett platsbesök hos ett clearingbolag, om det behövs för tillsynen av bolaget. I förhållande till i dag får

Finansinspektionen också genomföra ett platsbesök hos en uppdragstagare, om det behövs för tillsynen över clearingbolaget.

I ett platsbesök ligger att Finansinspektionen ska bereda tillträde till verksamhetslokalerna.

4 § Finansinspektionen ska i sin tillsynsverksamhet samarbeta och utbyta information med utländska tillsynsmyndigheter.

Paragrafen innehåller bestämmelser om samarbete och utbyte av information. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.

Av paragrafen, som saknar motsvarighet i lagen om värdepappersmarknaden, framgår att Finansinspektionen ska samarbeta och utbyta information med utländska myndigheter som utövar tillsyn över clearingbolag. Uttrycket "utländska tillsynsmyndigheter" har en vid innebörd och omfattar alla myndigheter som övervakar clearingverksamhet, oavsett om verksamheten i utlandet är tillståndspliktig eller inte.

Beträffande Finansinspektionens möjligheter att lämna ut information gäller följande. Den information som avses i paragrafen kan omfattas av sekretess enligt 30 kap. 4 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL. Paragrafen är emellertid sekretessbrytande och ger Finansinspektionen möjlighet att lämna ut information till utländska tillsynsmyndigheter (8 kap. 3 § OSL).

Beträffande Finansinspektionens möjligheter att ta emot information och behålla eventuell sekretess krävs att Finansinspektionen, med stöd av regeringens bemyndigande, ingår ett avtal med en utländsk tillsynsmyndighet (10 kap. 2 § regeringsformen, 30 kap. 7 § OSL och 8 § offentlighets- och sekretessförordningen [2009:641]). Finansinspektionen har på andra områden, med stöd av regeringens bemyndigande, ingått samarbetsavtal med såväl tillsynsmyndigheter i andra länder inom EES som tillsynsmyndigheter i tredjeland. Avtalen innehåller regelmässigt bestämmelser om sekretess för uppgifter som utbyts mellan tillsynsmyndigheterna (prop. 2010/11:17 s. 15 f.).

5 § Finansinspektionen får förordna en eller flera revisorer att tillsammans med övriga revisorer delta i revisionen av ett clearingbolag. Inspektionen får återkalla sådant förordnande och utse en ny revisor.

Revisorn har rätt till skäligt arvode av clearingbolaget för sitt arbete. Storleken på arvodet beslutas av Finansinspektionen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om revision. Övervägandena finns i avsnitt 9.1.

En clearingorganisation ska ha minst en revisor (2 kap. 6 §). *Första stycket*, som motsvarar 23 kap. 7 § första stycket LVM, innebär att Finansinspektionen får förordna en eller flera revisorer att – vid sidan av de revisorer som clearingbolaget förordnar – delta i revisionen av ett clearingbolag.

Andra stycket, som motsvarar 23 kap. 7 § andra stycket LVM, innebär att en sådan revisor har rätt till det skäliga arvode som Finansinspektionen bestämmer.

6 § Finansinspektionen får sammankalla styrelsen i ett clearingbolag.

Finansinspektionen får begära att styrelsen kallar till extra bolagsstämma. Om styrelsen inte rättar sig efter en sådan begäran, får inspektionen utfärda kallelsen.

Företrädare för Finansinspektionen får

1. närvara vid bolagsstämma,
2. närvara vid ett sådant styrelsesammanträde som inspektionen har sammankallat, och
3. delta i överläggningar.

Paragrafen innehåller bestämmelser om sammankallande av styrelse eller bolagsstämma. Övervägandena finns i avsnitt 9.1.

Grundläggande bestämmelser om bolagsstämma och ledning finns i aktiebolagslagen.

Styrelsen ansvarar för ett clearingbolags organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Styrelsens ordförande ska se till att sammanträden hålls när det behövs och styrelsen ska alltid sammankallas om en styrelseledamot eller den verkställande direktören begär det (8 kap. 4 och 18 §§ ABL).

Första stycket, som motsvarar 23 kap. 11 § första stycket första meningen LVM, innebär att också Finansinspektionen får sammankalla styrelsen. Vid bolagsstämman – ordinarie bolagsstämma, extra bolagsstämma och fortsatt bolagsstämma – utövar aktieägare sin rätt. Om styrelsen anser att det finns skäl att hålla bolagsstämma före nästa ordinarie bolagsstämma, ska den kalla till extra bolagsstämma. Styrelsen ska även kalla till extra bolagsstämma, om revisorn eller minoriteten av ägarna begär det (7 kap. 1 och 13 §§ ABL).

Andra stycket, som motsvarar 23 kap. 11 § första stycket andra och tredje meningarna LVM, innebär att också Finansinspektionen får begära att styrelsen kallar till extra bolagsstämma. Om styrelsen inte rättar sig efter en sådan begäran, får inspektionen utfärda kallelsen.

Enligt *tredje stycket*, som motsvarar 23 kap. 11 § andra stycket LVM, får Finansinspektionen närvara vid ordinarie bolagsstämma, extra bolagsstämma och fortsatt bolagsstämma (*punkt 1*) och vid ett sådant styrelsesammanträde som inspektionen har begärt (*punkt 2*). Finansinspektionen får delta i överläggningarna vid bolagsstämmor och sammanträden, t.ex. yttra sig (*punkt 3*).

7 § Ett clearingbolag ska med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet och Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.

Finansinspektionen får ta ut avgifter för prövning av ansökningar, anmälningar och underrättelser enligt denna lag.

Paragrafen innehåller bestämmelser om avgifter till Finansinspektionen. Övervägandena finns i avsnitt 9.1.

Första stycket, som motsvarar 23 kap. 12 § första stycket LVM, innehåller bestämmelser om tillsynsavgifter, som tillfaller staten. Bestämmelser om sådana avgifter finns i förordningen (2007:1135) om årliga avgifter för finansiering av Finansinspektionens verksamhet.

Andra stycket, som motsvarar 23 kap. 12 § andra stycket LVM, innehåller bestämmelser om ansökningsavgifter, som tillfaller Finansinspektionen. Bestämmelser om sådana avgifter finns i

förordningen (2001:911) om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen.

I 7 kap. 1 § 5 finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om sådana avgifter för tillsyn, ansökningar, anmälningar och underrättelser som avses i paragrafen.

8 § För ett clearingbolag ska bestämmelserna om ägarprövning i 14 kap. 1 §, 2 § första och andra styckena, 2 b och 3 §§, 4 § första och tredje styckena och 5–9 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse tillämpas. Det som sägs om kreditinstitut i den lagen ska då avse clearingbolag.

Paragrafen innehåller bestämmelser lämplighetsprövning. Övervägandena finns i avsnitt 9.1.

Paragrafen, som motsvarar 24 kap. 1 och 3–10 §§ LVM, innebär att Finansinspektionen ska göra en lämplighetsprövning av ett clearingbolags ägare.

Bestämmelser om ägarprövning i 14 kap. LBF innebär i korthet följande. Det krävs tillstånd av Finansinspektionen för förvärv av aktier eller andelar i ett clearingbolag som innebär att det sammanlagda innehavet utgör ett kvalificerat innehav (1 §). Tillstånd ska bara ges om förvärvaren bedöms lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av clearingbolaget och det kan antas att det tilltänkta förvärvet är ekonomiskt sunt (2 §). Finansinspektionen har 60 dagar på sig att besluta om tillstånd (2 b §). Om ett kvalificerat innehav avyttras ska Finansinspektionen underrättas (3 §). Ett clearingbolag ska anmäla till Finansinspektionen att aktier i bolaget har förvärvats enligt 1 § eller avyttrats enligt 3 § samt namnen på de ägare som har ett kvalificerat innehav av aktier (4 §). En juridisk person med ett kvalificerat innehav av aktier ska anmäla ändringar av vilka som ingår i dess ledning till Finansinspektionen (5 §). Finansinspektionen får under vissa omständigheter besluta att den som har ett kvalificerat innehav av aktier inte får företräda fler aktier än som motsvarar ett innehav som inte är kvalificerat (6 §). Finansinspektionen får under vissa omständigheter förelägga en ägare att avyttra aktier (7 §). Finansinspektionen får också besluta att en ägare som inte följer bestämmelserna i 1 eller 3 § ska betala en sanktionsavgift (7 a §). Aktier som omfattas av förbud enligt 6 § eller föreläggande enligt 7 § räknas inte när det krävs samtycke av ägare till en viss del av aktierna för att ett beslut ska bli giltigt eller en befogenhet ska få utövas (8 §). Om det finns särskilda skäl, får Finansinspektionen begära att tingsrätten förordnar en lämplig person att som förvaltare företräda sådana aktier som inte får företrädas av ägaren (9 §).

I 7 kap. 1 § 1 finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om förutsättningar för tillstånd enligt denna paragraf.

6 kap.

1 § Om ett clearingbolag har åsidosatt sina skyldigheter enligt denna lag, andra författningar som reglerar bolagets verksamhet, bolagsordningen eller interna

instruktioner som har sin grund i en författning som reglerar verksamheten, ska Finansinspektionen ingripa.

Finansinspektionen ska då

- utfärda ett föreläggande att inom en viss tid begränsa eller minska riskerna i verksamheten i något avseende, begränsa eller helt avstå från utdelning eller räntebetalningar eller vidta någon annan åtgärd för att komma till rätta med situationen,

- meddela ett förbud att verkställa beslut, eller

- göra en anmärkning.

Om överträdelsen är allvarlig, ska tillståndet återkallas eller, om det är tillräckligt, varning meddelas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vissa ingripanden. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.

Paragrafen, som motsvarar 25 kap. 1 § LVM, innehåller bestämmelser om vissa ingripanden mot ett clearingbolag.

Första stycket innebär att Finansinspektionen ska ingripa mot ett clearingbolag som inte uppfyller sina skyldigheter, t.ex. kraven på verksamheten i 3 kap.

Andra stycket första strecksatsen ger uttryck för att ett clearingbolag ska föreläggas att vidta rättelse vid överträdelser. Ett föreläggande får förenas med vite (10 §). Enligt *andra stycket andra och tredje strecksatserna* kan också förbud eller anmärkning komma i fråga.

Vid allvarliga överträdelser ska Finansinspektionen enligt *tredje stycket* återkalla tillståndet, eller om det är tillräckligt, meddela varning.

I vissa fall är återkallelse av tillståndet obligatoriskt (3 och 4 §§). En anmärkning eller varning får förenas med sanktionsavgift (6 §).

Det är Finansinspektionen som avgör om, och i så fall hur, ingripande ska ske. Vid valet mellan ingripanden gäller 2 §.

2 § Vid valet av sanktion ska 15 kap. 1 b och 1 c §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse tillämpas. Det som sägs om kreditinstitut i den lagen ska då avse clearingbolag.

Paragrafen innehåller bestämmelser om det som ska beaktas vid val av sanktion. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.

Paragrafen, som motsvarar 25 kap. 2 och 2 a §§ LVM, innebär i korthet att Finansinspektionen vid valet av sanktion ska ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den pågått och att inspektionen får avstå från ingripande om överträdelsen är ringa eller ursäktlig (1 b §) samt att vissa omständigheter ska beaktas i försvårande eller förmildrande riktning (1 c §).

3 § Om en styrelseledamot eller verkställande direktör inte uppfyller kraven i 2 kap. 3 § 4, ska Finansinspektionen förelägga clearingbolaget att vidta rättelse. Om rättelse inte görs ska inspektionen återkalla clearingbolagets tillstånd. Detsamma gäller om styrelsen i sin helhet inte uppfyller de krav som anges i 2 kap. 3 § 5.

I stället för att återkalla tillståndet får Finansinspektionen besluta att en styrelseledamot eller verkställande direktör inte längre får vara det. Inspektionen får då förordna en ersättare. Ersättarens uppdrag gäller till dess att clearingbolaget har utsett en ny styrelseledamot eller verkställande direktör.

Paragrafen innehåller bestämmelser om återkallelse av tillstånd. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.

Enligt *första stycket första och andra meningarna*, som motsvarar 25 kap. 4 § första stycket LVM, ska ett clearingbolags tillstånd återkallas om en styrelseledamot eller verkställande direktör inte uppfyller kraven på insikt, erfarenhet och lämplighet i 2 kap. 3 § 4. Återkallelse förutsätter att rättelse inte sker. Detta gäller även för styrelseledamöters suppleanter och ställföreträdaren till den verkställande direktören.

Första stycket tredje meningen som saknar motsvarighet i lagen om värdepappersmarknaden, innebär att det är möjligt att återkalla tillståndet om styrelsen i sin helhet inte uppfyller kraven på tillräckliga kunskaper och erfarenheter för att leda clearingbolaget.

Enligt *andra stycket*, som motsvarar 25 kap. 4 § tredje stycket LVM, får Finansinspektionen i stället för att återkalla tillståndet besluta att en styrelseledamot eller verkställande direktör inte får vara det och utse en ersättare till dess att en ny styrelseledamot eller verkställande direktör har utsetts av clearingbolaget. Detta gäller även för styrelseledamöters suppleanter och ställföreträdaren till den verkställande direktören.

4 § Finansinspektionen ska återkalla tillståndet om ett clearingbolag

1. inte har anmälts för registrering inom föreskriven tid eller anmälan har avskrivits eller avslagits genom ett beslut som har fått laga kraft,
2. inte inom ett år från det att tillstånd beviljades har börjat bedriva sådan verksamhet som tillståndet avser,
3. har förklarat sig avstå från tillståndet,
4. har överlåtit den tillståndspliktiga verksamheten,
5. under en sammanhängande tid av sex månader inte har bedrivit sådan verksamhet som tillståndet avser,
6. försatts i konkurs eller tvångslikvidation, eller
7. har fått tillståndet genom att lämna falska uppgifter eller på något annat otillbörligt sätt.

I de fall som avses i första stycket 2, 5 och 7 får i stället varning meddelas om det är tillräckligt.

Om ett clearingbolags tillstånd ska återkallas på grund av sådana omständigheter som avses i första stycket 3 eller 5, får Finansinspektionen, innan tillståndet återkallas, först pröva om det finns skäl att ingripa mot bolaget.

Paragrafen innehåller bestämmelser om återkallelse av tillstånd. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.

Enligt *första stycket 1*, som saknar motsvarighet i lagen om värdepappersmarknaden, ska återkallelse ske om registrering inte skett i rätt tid eller anmälan har avskrivits eller avslagits. Denna återkallelsegrund är tillämplig när ett aktiebolag med stöd av 2 kap. 8 § har ansökt om tillstånd innan bolaget har registrerats i aktiebolagsregistret.

Enligt *första stycket 2*, som motsvarar 25 kap. 5 § 2 LVM, ska tillståndet återkallas om verksamheten inte har börjat bedrivas inom ett år efter att tillstånd beviljats.

Första stycket 3, som motsvarar 25 kap. 5 § 3 LVM, innebär att tillståndet ska återkallas om clearingbolaget har förklarat sig avstå från tillståndet.

Enligt *första stycket 4*, som saknar motsvarighet i lagen om värdepappersmarknaden, ska återkallelse ske om den tillståndspliktiga

verksamheten har överlåtits till annan och clearingbolaget inte längre bedriver verksamheten.

Första stycket 5, som motsvarar 25 kap. 5 § 4 LVM, innebär att tillståndet ska återkallas om bolaget under sex månader inte har bedrivit sådan verksamhet som tillståndet avser.

Enligt *första stycket 6*, som saknar motsvarighet i lagen om värdepappersmarknaden, ska tillståndet återkallas vid konkurs eller tvångslikvidation. Bestämmelser om konkurs och tvångslikvidation finns i 25 kap. ABL.

Första stycket 7, som motsvarar 25 kap. 5 § 1 LVM, innebär att återkallelse ska ske om tillståndet beviljats på felaktiga grunder för att clearingbolaget har lämnat falska uppgifter eller på annat otillbörligt sätt.

Andra stycket, som motsvarar 25 kap. 5 § tredje stycket LVM, innebär att tillståndet inte ska återkallas om det i de fall som regleras i punkterna 2, 5 och 7 är tillräckligt att varning meddelas.

Om ett clearingbolag har förklarat sig avstå från tillståndet eller under en sammanhängande tid av sex månader inte har bedrivit sådan verksamhet som tillståndet avser får Finansinspektionen enligt *tredje stycket*, som motsvarar 25 kap. 5 § andra stycket LVM, innan tillståndet återkallas först pröva om det finns skäl att besluta om ett ingripande.

5 § Om tillståndet återkallas får Finansinspektionen besluta om hur avvecklingen av verksamheten ska ske.

Ett beslut om återkallelse får förenas med förbud att fortsätta verksamheten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om avveckling av verksamheten. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.

Första stycket, som motsvarar 25 kap. 6 § första stycket LVM, innebär att Finansinspektionen får besluta hur avvecklingen av clearingbolagets verksamhet ska gå till om inspektionen har återkallat bolagets tillstånd.

Andra stycket, som motsvarar 25 kap. 6 § andra stycket LVM, innebär att ett beslut om återkallelse får förenas med förbud att fortsätta verksamheten. Ett beslut om förbud får förenas med vite (10 §).

6 § Om Finansinspektionen har meddelat beslut om anmärkning eller varning enligt 1 § eller 4 § första stycket 7 jämfört med andra stycket, får inspektionen besluta att ett clearingbolag ska betala en sanktionsavgift.

I fråga om sanktionsavgiftens storlek ska 15 kap. 8 § första och andra styckena och 9 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse tillämpas. Det som sägs om kreditinstitut i den lagen om kreditinstitut ska då avse clearingbolag.

Paragrafen innehåller bestämmelser om sanktionsavgift. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.

Första stycket, som motsvarar 25 kap. 8 § LVM, innebär att Finansinspektionen får besluta att ett clearingbolag som fått en anmärkning eller varning även ska betala en sanktionsavgift.

Andra stycket, som motsvarar 25 kap. 9–10 §§ LVM, innebär i korthet att det finns minimi- och maximibelopp för sanktionsavgifter för ett clearingbolag (8 §) samt att sanktionsavgiftens storlek ska bestämmas utifrån hur allvarlig överträdelsen är, hur länge den pågått, bolagets finansiella ställning och eventuell vinst, och att inspektionen får avstå från

ingripande om överträdelsen är ringa eller ursäktlig samt att vissa omständigheter ska beaktas i försvårande eller förmildrande riktning (9 §).

7 § Om ett clearingbolag inte i tid lämnar de uppgifter som föreskrivits med stöd av 7 kap. 1 § 4, får Finansinspektionen besluta att bolaget ska betala en förseningsavgift med högst 100 000 kronor.

Avgiften tillfaller staten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om förseningsavgift. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.

Enligt 5 kap. 2 § ska – såvitt nu är av intresse – ett clearingbolag lämna de uppgifter som Finansinspektionen behöver i sin tillsyn. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka uppgifter ett clearingbolag ska lämna till Finansinspektionen enligt 5 kap. 2 § (7 kap. 1 § 4).

Paragrafen, som motsvarar 25 kap. 11 § LVM, innebär att Finansinspektionen får besluta att ett clearingbolag ska betala en förseningsavgift, om bolaget inte i tid lämnar periodisk rapportering av olika slag. Förseningsavgiften får maximalt uppgå till 100 000 kr.

Vid uppregade fall av underlåten eller försenad rapportering kan Finansinspektionen meddela anmärkning eller varning.

8 § Om någon bedriver verksamhet som omfattas av denna lag utan att vara berättigad till det, ska Finansinspektionen ingripa genom att förelägga denne att upphöra med verksamheten eller genom beslut om sanktionsavgift enligt bestämmelserna i detta kapitel.

Om det är osäkert om denna lag är tillämplig på en viss verksamhet, får inspektionen förelägga den som bedriver verksamheten att lämna de upplysningar om verksamheten som inspektionen behöver för att bedöma om så är fallet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om ingripanden mot den som saknar tillstånd. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.

Paragrafen, som motsvarar 25 kap. 17 § LVM, innebär att Finansinspektionen kan ingripa mot den som bedriver clearingverksamhet utan tillstånd.

Enligt *första stycket* får Finansinspektionen ingripa mot den som bedriver clearingverksamhet utan tillstånd genom föreläggande om rättelse eller sanktionsavgift. Ett föreläggande om rättelse får förenas med vite (10 §). Bestämmelser om sanktionsavgifter finns i 6 §.

Enligt *andra stycket* får Finansinspektionen förelägga ett företag att lämna de uppgifter som behövs för att avgöra om verksamheten är tillståndspliktig. Ett sådant beslut om föreläggande får inte överklagas (11 §).

Ett föreläggande som avser en filial till ett utländskt företag får riktas mot såväl det utländska företaget som den som i Sverige är verksam för företagets räkning.

9 § I fråga om verkställighet av beslut om sanktionsavgift och förseningsavgift ska bestämmelserna i 15 kap. 11–14 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse tillämpas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om verkställighet. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.

Paragrafen, som motsvarar 25 kap. 25–28 §§ LVM, innebär i korthet att avgifterna ska betalas till Finansinspektionen inom viss tid efter att beslutet fått laga kraft eller sanktionsföreläggandet godkänts (11 §), att Finansinspektionens beslut om avgifter får verkställas utan föregående dom eller utslag om avgiften inte betalats inom den tid som angetts i 11 § (12 §), att obetalda avgifter ska överlämnas för indrivning (13 §) och att avgifter faller bort i den utsträckning verkställighet inte har skett inom viss tid (14 §).

10 § Om Finansinspektionen meddelar föreläggande eller förbud enligt denna lag, får inspektionen förelägga vite.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vite. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.

Grundläggande bestämmelser om vite finns i lagen (1985:206) om viten. Paragrafen, som motsvarar 25 kap. 29 § LVM, innebär att Finansinspektionen får förena sina förelägganden eller förbud (1, 5 och 8 §§) med vite.

11 § Finansinspektionens beslut enligt 8 § andra stycket och 5 kap. 7 § får inte överklagas.

Andra beslut av Finansinspektionen enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om överklagande. Övervägandena finns i avsnitt 9.4.

Paragrafen, som motsvarar 26 kap. 1 § första–tredje styckena LVM, innebär att Finansinspektionens beslut som huvudregel får överklagas. Från huvudregeln görs två undantag (*första stycket*), dels de avgifter som Finansinspektionen får ta ut för att sin och Statistiska centralbyråns verksamhet och avgifter för prövning av ansökningar, anmälningar och underrättelser (5 kap. 7 §), dels förelägganden som Finansinspektionen får besluta som behövs för att bedöma om denna lag är tillämplig på en viss verksamhet (8 § andra stycket).

I övrigt får Finansinspektionens beslut överklagas till allmän förvaltningsdomstol (*andra stycket*). Överklagande sker till den förvaltningsrätt inom vars domkrets som ärendet först har prövats (14 § lagen [1971:289] om allmänna förvaltningsdomstolar). Om förvaltningsrättens dom överklagas, krävs prövningstillstånd i kammarrätten (*tredje stycket*).

Bestämmelser om verkställighet av Finansinspektionens beslut finns i 35 § förvaltningslagen (2017:900).

7 kap.

1 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. förutsättningar för tillstånd enligt 2 kap. 3 § och 5 kap. 8 §,

2. vad en ansökan om tillstånd enligt 2 kap. 9 § ska innehålla,
3. vilka åtgärder ett clearingbolag ska vidta för att uppfylla kraven på verksamheten i 3 kap. 1–7 §§,
4. vilka uppgifter ett clearingbolag eller dess uppdragstagare ska lämna till Finansinspektionen enligt 5 kap. 2 § och att vissa av dessa uppgifter i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån, och
5. avgifter enligt 5 kap. 7 §.

Paragrafen innehåller normgivningsbemyndiganden. Övervägandena finns i avsnitt 6.3, 7.1–7.7 och 9.1.

Enligt bestämmelsen får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter.

Punkt 1, som delvis motsvarar 24 kap. 12 § LVM, gäller föreskrifter om vilka förutsättningar som krävs för tillstånd, t.ex. vilka krav som ska gälla vid ägar- och ledningsprövning enligt 2 kap. 3 § och om handläggningen av sådana tillståndsärenden som regleras i 5 kap. 8 §.

Punkt 2, som saknar motsvarighet i lagen om värdepappersmarknaden, gäller föreskrifter om vad en ansökan om tillstånd ska innehålla. Det kan t.ex. gälla att företaget ska redogöra för sin organisation, regelefterlevnad, riskhantering och uppdragsavtal.

Punkt 3, som saknar motsvarighet i lagen om värdepappersmarknaden, gäller föreskrifter om vilka åtgärder ett clearingbolag ska vidta för att uppfylla kraven på sundhet, tillträde, neutralitet och proportionalitet, riskhantering, beredskap, informations-, it- och cybersäkerhet, kapital, uppdragsavtal och styrning som avses i 3 kap. 1–7 §§.

Punkt 4–5, som motsvarar, 23 kap. 2 a § och 15 § 1 och 6, gäller föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas till Finansinspektionen och, i förekommande fall, till Statistiska centralbyrån, samt om avgifter för tillsyn, ansökningar, anmälningar och underrättelser.

Av 8 kap. 7 § första stycket 1 regeringsformen följer att regeringen får meddela verkställighetsföreskrifter.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.
2. Bestämmelserna i 6 kap. gäller inte för överträdelser som skett före ikraftträdandet.
3. Tillstånd att bedriva clearingverksamhet enligt 19 kap. lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden som gäller vid ikraftträdandet gäller som tillstånd att bedriva clearingverksamhet enligt 2 kap.
4. Ett företag som före ikraftträdandet bedriver verksamhet som kräver tillstånd enligt denna lag får fortsätta att bedriva verksamheten till och med den 1 januari 2024. Om ett sådant företag före utgången av 2023 har gett in en ansökan om tillstånd för clearingverksamhet till Finansinspektionen, får företaget fortsätta med verksamheten till dess att ansökan har prövats slutligt.

Övervägandena finns i avsnitt 10.

I *punkt 1* anges när lagen träder i kraft.

Av *punkt 2* följer att bestämmelserna om ingripanden gäller överträdelser som sker efter ikraftträdandet.

Punkt 3 innebär att tidigare beviljade tillstånd för clearingverksamhet enligt 19 kap. LVM som gäller den 1 juli 2023 ska gälla som tillstånd enligt lagen. Det innebär att Bankgirot inte behöver ansöka om nytt tillstånd.

Av *punkt 4* följer att en juridisk person som före ikraftträdandet bedriver tillståndspliktig clearingverksamhet får fortsätta bedriva sådan verksamhet till och med den 1 januari 2024 utan tillstånd. Om företaget ansökt om tillstånd för clearingverksamhet före utgången av 2023 får företaget fortsätta att bedriva verksamheten till dess att ansökan har prövats slutligt. Det innebär att ett företag som bedriver verksamhet enligt den utvidgade definitionen av clearingverksamhet får fortsätta att bedriva verksamheten under en övergångsperiod.

12.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

Ändringarna i lagen innebär att bestämmelserna om clearing och avveckling av värdepapper och betalningar i 19–21 kap. tas bort. I de bestämmelser som gäller för centrala motparter i dag ska begreppet clearingorganisation ändras till central motpart (1 kap. 1 a, 11, 12 och 13 §§, 23 kap. 1 § första och andra styckena, 2, 4, 7, 11 och 12 §§ samt 25 kap. 1, 8, 9 och 11 §§). I de bestämmelser som inte tillämpas av centrala motparter men där begreppet clearingorganisation förekommer ska det begreppet tas bort (23 kap. 1 § tredje stycket och 15 §, 24 kap. 1, 3, 5–7 och 8 a §§ samt 25 kap. 4, 5 och 16 §§).

1 kap.

1 a § För *centrala motparter* gäller endast följande bestämmelser i denna lag:

- 1 kap. 11 och 12–14 §§ om tystnadsplikt, uppgiftsskyldighet, meddelandeförbud och ansvar,
- 23 kap. 1 § första och andra styckena, 2 §, 4 § första stycket samt 7, 11, 12 och 14 §§ om tillsyn,
- 25 kap. 1, 1 i, 2, 2 a, 6, 8–11, 17, 25–28 och 29 §§ om ingripanden, och
- 26 kap. 1 § om överklagande.

Även 25 kap. 2 § första stycket och 2 a § ska tillämpas om *en central motpart* eller en person som avses i 25 kap. 1 i § har åsidosatt sina skyldigheter enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/23 av den 16 december 2020 om en ram för återhämtning och resolution av centrala motparter och om ändring av förordningarna (EU) nr 1095/2010, (EU) nr 648/2012, (EU) nr 600/2014, (EU) nr 806/2014 och (EU) 2015/2365 samt direktiven 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2007/36/EG, 2014/59/EU och (EU) 2017/1132 (förordningen om återhämtning och resolution av centrala motparter).

Ytterligare bestämmelser för *centrala motparter* finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 av den 4 juli 2012 om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister och lagen (2013:287) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister.

Paragrafen innehåller bestämmelser om lagens tillämpningsområde i förhållande till centrala motparter. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringarna i *första stycket* är en följd av att centrala motparter inte längre ska behandlas som clearingbolag. Ändringarna innebär vidare att bestämmelserna i 25 kap. om när Finansinspektionen får avstå från

ingripande och vilka försvårande och förmildrande omständigheter som ska beaktas vid val av sanktion även ska tillämpas på centrala motparter.

Ändringarna i *tredje stycket* är en följd av att centrala motparter inte längre ska behandlas som clearingbolag.

4 b § I denna lag betyder

anknutet ombud: en fysisk eller juridisk person som har träffat avtal med ett svenskt värdepappersinstitut eller ett utländskt värdepappersföretag som hör hemma inom EES om att för bara detta instituts eller företags räkning

1. marknadsföra investerings- eller sidotjänster,
2. ta emot eller vidarebefordra instruktioner eller order avseende investeringstjänster eller finansiella instrument,

3. placera finansiella instrument, eller

4. tillhandahålla investeringsrådgivning avseende dessa instrument eller tjänster,
behörig myndighet: i Sverige Finansinspektionen och i särskilt angivna fall Bolagsverket och i övrigt en utländsk myndighet som har behörighet att utöva tillsyn över utländska värdepappersföretag och företag som driver en reglerad marknad eller annan motsvarande marknad eller som har behörighet att utöva tillsyn över emittenter vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad,

börs: ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening som har fått tillstånd enligt denna lag att driva en eller flera reglerade marknader,

central motpart: detsamma som i artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012,

emittent: i fråga om aktier aktiebolaget och i fråga om annat finansiellt instrument utgivaren eller utfärdaren av instrumentet,

handelsplats: en reglerad marknad, en multilateral handelsplattform (MTF-plattform) eller en organiserad handelsplattform (OTF-plattform),

handelsplattform: en MTF-plattform eller en OTF-plattform,

huvudsakligen kommersiell koncern: en koncern vars huvudsakliga verksamhet inte är

1. tillhandahållande av investeringstjänster eller sådana tjänster som avses i 7 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, eller

2. verksamhet som marknadsgarant för råvaruderivat,

kreditinstitut: en bank, ett kreditmarknadsföretag eller ett utländskt bank- eller kreditföretag som driver bank- eller finansieringsrörelse från filial i Sverige,

leverantör av datarapporteringstjänster: detsamma som i artikel 2.1.36a i förordningen om marknader för finansiella instrument,

litet och icke-sammanlänkat värdepappersbolag: ett värdepappersbolag som anses vara ett litet och icke-sammanlänkat värdepappersföretag enligt artikel 12.1 i värdepappersbolagsförordningen,

marknadsgarant: en person som på fortlöpande basis åtagit sig att på finansiella marknader handla för egen räkning genom att köpa och sälja finansiella instrument med utnyttjande av egna tillgångar till priser som fastställts av denne,

marknadsoperatör: en börs eller en eller flera juridiska personer i ett annat land inom EES som driver en eller flera reglerade marknader,

MTF-plattform: ett multilateralt system inom EES som sammanför flera tredjeparters köp- och säljintressen i finansiella instrument - inom systemet och i enlighet med icke skönsmässiga regler - så att det leder till ett kontrakt,

OTF-plattform: ett multilateralt system inom EES som inte är en reglerad marknad eller en MTF-plattform, och inom vilket flera tredjeparters köp- och säljintressen i obligationer, strukturerade finansiella produkter, utsläppsrätter eller derivat kan interagera inom systemet så att det leder till ett kontrakt,

professionell kund: en sådan kund som avses i 9 kap. 4 eller 5 §,

reglerad marknad: ett multilateralt system inom EES som sammanför eller möjliggör sammanförande av ett flertal köp- och säljintressen i finansiella

instrument från tredje part - regelmässigt, inom systemet och i enlighet med icke skönsmässiga regler - så att det leder till ett kontrakt,

statlig emitter: någon av följande som emitterar skuldinstrument:

1. Europeiska unionen,
2. en stat inom EES, inbegripet förvaltningar, organ eller en särskild funktion i staten,
3. när det gäller en federal stat inom EES, en delstat i federationen,
4. en särskild funktion för flera stater inom EES,
5. en internationell finansinstitution som etablerats av minst två stater inom EES och vars mål är att ordna finansiering och tillhandahålla finansiellt bistånd till de stater som har eller riskerar att få allvarliga finansieringsproblem, och
6. Europeiska investeringsbanken,

systematisk internhandlare: ett värdepappersinstitut som i en organiserad, frekvent, systematisk och väsentlig omfattning handlar för egen räkning när det utför kundorder utanför en reglerad marknad eller en handelsplattform utan att utnyttja ett multilateralt system,

tillväxtmarknad för små och medelstora företag: en MTF- plattform som är registrerad som en tillväxtmarknad för små och medelstora företag hos Finansinspektionen enligt 11 kap. 13–15 §§ eller hos en behörig myndighet i ett annat land inom EES,

utländskt kreditinstitut: ett kreditinstitut enligt 1 kap. 5 § första stycket 21 lagen om bank- och finansieringsrörelse,

utländskt värdepappersföretag: ett utländskt företag som i hemlandet har tillstånd att driva värdepappersrörelse,

värdepappersbolag: ett svenskt aktiebolag som har fått tillstånd enligt denna lag att driva värdepappersrörelse och som inte är ett bankaktiebolag eller ett kreditmarknadsbolag enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse,

värdepapperscentral: en värdepapperscentral enligt definitionen i artikel 2.1.1 i förordningen om värdepapperscentraler,

värdepappersinriktat holdingföretag: ett värdepappersinriktat holdingföretag enligt definitionen i artikel 4.1.23 i värdepappersbolagsförordningen, och

värdepappersinstitut: ett värdepappersbolag, ett svenskt kreditinstitut som har fått tillstånd enligt denna lag att driva värdepappersrörelse eller ett utländskt företag som driver värdepappersrörelse från filial i Sverige eller genom att använda anknutna ombud etablerade i Sverige.

Paragrafen innehåller bestämmelser om definitioner av olika aktörer. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringarna, som innebär att definitionerna av clearingdeltagare och clearingorganisation tas bort, är en följd av den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

4 c § I denna lag betyder

handel för egen räkning: handel med utnyttjande av egna tillgångar som leder till transaktioner med ett eller flera finansiella instrument,

investeringsrådgivning: tillhandahållande av personliga rekommendationer till en kund i fråga om en eller flera transaktioner som avser finansiella instrument,

investerings tjänster och investerings verksamheter: de tjänster och verksamheter som anges i 2 kap. 1 §, i fråga om de instrument som avses i 1 kap. 4 §,

portföljförvaltning: förvaltning av ett eller flera finansiella instrument på diskretionär basis enligt uppdrag från enskilda kunder,

sidotjänster: de tjänster som anges i 2 kap. 2 §,

sidoverksamheter:

1. för ett värdepappersbolag de verksamheter som anges i 2 kap. 3 och 4 §§, och
2. för en börs de verksamheter som anges i 13 kap. 12 §,

utförande av order på kunders uppdrag: köp eller försäljning av ett eller flera finansiella instrument på kunders uppdrag, inbegripet ingående av avtal för att sälja finansiella instrument som utfärdats av ett värdepappersinstitut eller ett utländskt värdepappersföretag vid tidpunkten för utfärdandet av dessa, och

värdepappersrörelse: verksamhet som består i att yrkesmässigt tillhandahålla investeringstjänster eller utföra investeringsverksamhet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om definitioner av olika tjänster och verksamheter. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Definitionen av *clearingverksamhet* utmönstras. Bestämmelser om clearing och avveckling av betalningar finns i den nya lagen och bestämmelser om clearing och avveckling av värdepapper finns i EU-förordningar (se avsnitt 3.2 och 3.3).

Ändringen av definitionen av *sidoverksamheter* är en följd av den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

11 § Den som är eller har varit knuten till ett värdepappersbolag, en börs, en leverantör av datarapporterings tjänster eller en *central motpart* som anställd eller uppdragstagare får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon i anställningen eller under uppdraget har fått veta om någon annans affärsförhållanden eller personliga förhållanden.

Uppgift i en anmälan eller en utsaga om en misstänkt överträdelse av en bestämmelse som gäller för verksamheten får inte obehörigen röjas, om uppgiften kan avslöja anmälarens eller den anmäldes identitet.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

I 5 a § kreditupplysningslagen (1973:1173) finns bestämmelser som innebär att det som gäller om tystnadsplikt enligt första stycket inte hindrar att uppgifter i vissa fall utväxlas för kreditupplynsändamål.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tystnadsplikt. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen i *första stycket* är en följd av att centrala motparter inte längre ska behandlas som clearingbolag.

12 § Ett värdepappersbolag, en börs och en *central motpart* är skyldiga att lämna ut uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om det under en utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål begärs av undersökningsledaren eller om det begärs av åklagare i ett ärende om rättslig hjälp i brottmål, på framställning av en annan stat eller en mellanfolklig domstol, eller i ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder. Uppgifterna ska lämnas ut utan dröjsmål och i elektronisk form.

Paragrafen innehåller bestämmelser om uppgiftsskyldighet. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen är en följd av att centrala motparter inte längre ska behandlas som clearingbolag.

13 § Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 12 § får besluta att värdepappersbolaget, börsen eller den *centrala motparten* samt dess styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 12 § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

Ett sådant förbud får meddelas om det krävs för att en utredning om brott inte ska äventyras eller för att uppfylla en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige.

Förbudet ska vara tidsbegränsat, med möjlighet till förlängning, och får inte avse längre tid än vad som är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet. I ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder får dock förbudet tidsbegränsas bara om den stat eller mellanfolkliga domstol som ansökt om rättslig hjälp eller den utländska myndighet som har utfärdat utredningsordern samtycker till detta.

Om ett förbud inte längre är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet, ska undersökningsledaren eller åklagaren besluta att förbudet ska upphöra.

Paragrafen innehåller bestämmelser om meddelandeförbud. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen i *första stycket* är en följd av att centrala motparter inte längre ska behandlas som clearingbolag.

23 kap.

1 § Finansinspektionen har tillsyn över

- värdepappersinstitut,
- börser,
- leverantörer av datarapporteringstjänster, när Finansinspektionen är behörig myndighet enligt förordningen om marknader för finansiella instrument,
- *centrala motparter*, och
- sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige.

För svenska värdepappersinstitut, börser, leverantörer av datarapporteringstjänster och svenska *centrala motparter* omfattar tillsynen att rörelsen drivs enligt denna lag, andra författningar som reglerar företagets verksamhet, företagets bolagsordning, stadgar eller reglemente och interna instruktioner som har sin grund i en författning som reglerar företagets verksamhet.

För ett utländskt företag som driver värdepappersrörelse eller en reglerad marknad från filial i Sverige omfattar tillsynen att företaget följer de lagar och andra författningar som gäller för företagets verksamhet i Sverige.

Finansinspektionen har därutöver tillsyn över att bestämmelserna om regelbunden finansiell information i 16 kap. följs.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tillsyn och dess omfattning. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringarna i *första-tredje styckena* är en följd av att centrala motparter inte längre ska behandlas som clearingbolag.

2 § Värdepappersinstitut, börser, leverantörer av datarapporteringstjänster som Finansinspektionen har tillsyn över, *centrala motparter* samt sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige ska lämna Finansinspektionen upplysningar om sin verksamhet och därmed sammanhängande omständigheter enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Värdepappersinstitut, börser och sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige ska lämna Finansinspektionen sådana upplysningar om emittenter som har samband med kontrollen av att emittenterna fullgör sin informationsskyldighet enligt artikel 17 i

marknadsmissbruksförordningen enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Företagen ska, utöver det som anges i första och andra styckena, lämna Finansinspektionen de upplysningar som inspektionen begär.

Finansinspektionen får även begära sådana upplysningar som avses i första och tredje styckena av personer som är anställda hos de företag som avses i första stycket samt av personer som är anställda i företag som avses i 6 kap. 1 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag.

Paragrafen innehåller bestämmelser om uppgiftsskyldighet. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen i *första stycket* är en följd av att centrala motparter inte längre ska behandlas som clearingbolag.

4 § Finansinspektionen får när det är nödvändigt genomföra en undersökning hos

1. ett värdepappersinstitut,

2. en börs,

3. en leverantör av datarapporteringstjänster som Finansinspektionen har tillsyn över,

4. en *central motpart*,

5. ett sådant utländskt företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige, och

6. en emittent som enligt 16 kap. 1–3 §§ omfattas av skyldigheten enligt samma kapitel att upprätta och offentliggöra regelbunden finansiell information.

Finansinspektionen får även genomföra en undersökning hos ett anknutet ombud eller hos ett företag som har fått i uppdrag av ett värdepappersinstitut att utföra visst arbete eller vissa funktioner, om det behövs för tillsynen av institutet.

Innan en undersökning genomförs hos ett utländskt företag som har inrättat filial enligt 4 kap. 1 § första stycket 1, ska Finansinspektionen samråda med behörig myndighet i det land inom EES som har auktoriserat det utländska företaget.

Paragrafen innehåller bestämmelser om platsundersökning. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen i *första stycket 4* är en följd av att centrala motparter inte längre ska behandlas som clearingbolag.

7 § Finansinspektionen har rätt att förordna en eller flera revisorer att tillsammans med övriga revisorer delta i revisionen av ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en leverantör av datarapporteringstjänster som Finansinspektionen har tillsyn över eller en svensk *central motpart*. Inspektionen får när som helst återkalla ett sådant förordnande och utse en ny revisor.

Revisorn har rätt till skäligt arvode av företaget för sitt arbete. Storleken på arvodet beslutas av Finansinspektionen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om revision. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen i *första stycket* är en följd av att centrala motparter inte längre ska behandlas som clearingbolag.

11 § Finansinspektionen får sammankalla styrelsen i ett svenskt värdepappersinstitut, en börs eller en svensk *central motpart*. Inspektionen får även begära att styrelsen kallar till extra stämma. Om styrelsen inte rättar sig efter en sådan begäran, får inspektionen utfärda kallelsen.

Företrädare för Finansinspektionen får närvara vid stämma och vid ett sådant styrelsesammanträde som inspektionen har sammankallat samt delta i överläggningarna.

Paragrafen innehåller bestämmelser om sammankallande av styrelse eller stämma. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen i *första stycket* är en följd av att centrala motparter inte längre ska behandlas som clearingbolag.

12 § Värdepappersinstitut, börser, leverantörer av datarapporteringstjänster som Finansinspektionen har tillsyn över, *centrala motparter* samt sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige ska med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet samt Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.

Finansinspektionen får ta ut avgifter för prövning av ansökningar, anmälningar och underrättelser enligt denna lag och förordningen om marknader för finansiella instrument.

Paragrafen innehåller bestämmelser om avgifter. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen i *första stycket* är en följd av att centrala motparter inte längre ska behandlas som clearingbolag.

15 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka upplysningar ett företag ska lämna till Finansinspektionen enligt 2 § första och andra styckena och när upplysningarna ska lämnas,

2. hur uppgiftsskyldigheten enligt 3 § och artikel 26.6 i den delegerade förordningen till MiFID II ska fullgöras,

3. produktgrupper enligt artikel 42 i förordningen om marknader för finansiella instrument,

4. vilka värdepappersbolag som ska upprätta register som avses i 3 d §, vad registren ska innehålla och inom vilken tid värdepappersbolaget ska ge in registren för olika typer av avtal,

5. löpande bokföring, årsbokslut och årsredovisning hos börser och sådana utländska företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige, och

6. sådana avgifter som avses i 12 § och 13 § första stycket.

Paragrafen innehåller normgivningsbemyndiganden. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen i *första stycket 5* är en följd av den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

24 kap.

1 § Om ett direkt eller indirekt förvärv av aktier eller andelar i ett värdepappersbolag eller en börs, skulle medföra att förvärvarens sammanlagda innehav utgör ett kvalificerat innehav, krävs tillstånd av Finansinspektionen för förvärvet. Detsamma gäller ett förvärv som innebär att ett kvalificerat innehav ökas

1. så att det uppgår till eller överstiger 20, 30 eller 50 procent av kapitalet eller röstetalet för samtliga aktier eller andelar, eller

2. så att företaget blir dotterföretag.

Tillstånd enligt första stycket ska inhämtas före förvärvet. Ansökan om tillstånd ska göras skriftligen. Om förvärvet har gjorts genom bodelning, arv, testamente, bolagsskifte eller på annat liknande sätt, krävs i stället tillstånd för att förvärvaren ska få behålla aktierna eller andelarna. Förvärvaren ska då ansöka om tillstånd inom sex månader efter förvärvet.

Finansinspektionen ska inom två arbetsdagar från det att en fullständig ansökan kommit in till inspektionen skicka en bekräftelse till förvärvaren om att ansökan har tagits emot.

Paragrafen innehåller bestämmelser om krav på tillstånd för förvärv av kvalificerat innehav av aktier eller andelar. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen i *första stycket* är en följd av den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

3 § Tillstånd ska ges till förvärv som avses i 1 §, om förvärvaren bedöms lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av ett värdepappersbolag *eller* en börs och det kan antas att det tilltänkta förvärvet är ekonomiskt sunt. Hänsyn ska tas till förvärvarens sannolika påverkan på verksamheten i värdepappersbolaget *eller* börsen.

Vid bedömningen enligt första stycket ska förvärvarens anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också beaktas

1. om den som till följd av förvärvet kommer att ingå i styrelsen för värdepappersbolaget *eller* börsen eller vara verkställande direktör i detta företag, eller vara ersättare för någon av dem, har tillräcklig insikt och erfarenhet för att delta i ledningen av ett värdepappersbolag *eller* en börs och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift samt om styrelsen i sin helhet har tillräckliga kunskaper och erfarenheter för att leda företaget,

2. om det finns skäl att anta att förvärvaren kommer att motverka att värdepappersbolagets *eller* börsens rörelse drivs på ett sätt som är förenligt med denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet, och

3. om det finns skäl att anta att förvärvet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) finansiering av terrorism enligt 6 § terroristbrottslagen (2022:666) eller försök till sådant brott, avseende terroristbrott enligt 4 § samma lag.

Om det är fråga om ett värdepappersbolag och förvärvaren är ett finansiellt holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag ska det vid bedömningen av förvärvarens anseende särskilt beaktas om dess ledning uppfyller de krav som ställs på ledningen i ett sådant företag enligt 3 kap. 5 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag respektive 5 kap. 16 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat.

Om förvärvet av aktier i ett värdepappersbolag skulle leda till nära förbindelser mellan bolaget och någon annan, ska tillstånd ges bara om förbindelserna inte hindrar en effektiv tillsyn av bolaget.

Paragrafen innehåller bestämmelser om lämplighetsprövning. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringarna i *första* och *andra stycket 1* och *2* är en följd av den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

5 § När ett värdepappersbolag *eller* en börs får kännedom om att aktier eller andelar i företaget förvärvats enligt 1 § eller avyttrats enligt 4 §, ska företaget

snarast anmäla förvärvet eller avyttringen till Finansinspektionen. En börs *ska* samtidigt offentliggöra förvärvet eller avyttringen.

När ett värdepappersbolag i annat fall får kännedom om att det har nära förbindelser med någon annan, *ska* bolaget snarast anmäla det till Finansinspektionen.

Ett värdepappersbolag *och* en börs *ska* årligen till Finansinspektionen anmäla namnen på de aktie- eller andelsägare som har ett kvalificerat innehav av aktier eller andelar i företaget samt storleken på innehaven. En börs *ska* samtidigt offentliggöra uppgifterna.

Paragrafen innehåller bestämmelser om anmälan av förvärv och avyttring av aktier eller andelar i företaget. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringarna i *första* och *tredje stycket* är en följd av den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

Övriga ändringar är redaktionella.

6 § Om en juridisk person har ett kvalificerat innehav i ett värdepappersbolag *eller* en börs, *ska* den juridiska personen snarast anmäla ändringar av vilka som ingår i dess ledning till Finansinspektionen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om anmälan av ändringar av vilka som ingår i ledningen. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen är en följd av den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

7 § Finansinspektionen får besluta att ägaren till ett kvalificerat innehav av aktier eller andelar vid stämman inte får företräda fler aktier eller andelar än som motsvarar ett innehav som inte är kvalificerat

1. om ägaren motverkar eller kan antas komma att motverka att värdepappersbolagets *eller* börsens verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet,

2. om ägaren i väsentlig utsträckning har åsidosatt sina skyldigheter i näringsverksamhet eller i andra ekonomiska angelägenheter eller gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet,

3. om ägaren, när det är fråga om ett värdepappersbolag, är ett finansiellt holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag och dess ledning inte uppfyller de krav som ställs på ledningen i ett sådant företag enligt 3 kap. 5 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag respektive 5 kap. 16 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat, eller

4. om det finns skäl att anta att innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) finansiering av terrorism enligt 6 § terroristbrottslagen (2022:666) eller försök till sådant brott, avseende terroristbrott enligt 4 § samma lag.

Om den som har ett kvalificerat innehav av aktier eller andelar inte har ansökt om tillstånd till ett förvärv som avses i 1 §, får Finansinspektionen besluta att innehavaren vid stämman inte får företräda aktierna eller andelarna till den del de omfattas av ett krav på tillstånd.

Om någon i strid med ett beslut av Finansinspektionen har ett kvalificerat innehav av aktier eller andelar, får innehavaren inte företräda aktierna eller andelarna vid stämman till den del innehavet står i strid med beslutet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om beslut att inte få företräda aktier eller andelar vid stämman. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen i *första stycket 1* är en följd av den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

8 a § Finansinspektionen får utöver det som anges i 7 och 8 §§ besluta att en ägare i ett värdepappersbolag *eller* en börs som inte följer bestämmelserna i 1 eller 4 § ska betala en sanktionsavgift som bestäms i enlighet med 25 kap. 9–10 §§.

Paragrafen innehåller bestämmelser om sanktionsavgift. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen är en följd av den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

25 kap.

1 § Om ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en leverantör av datarapporteringstjänster som Finansinspektionen har tillsyn över eller en svensk *central motpart* har åsidosatt sina skyldigheter enligt denna lag, andra författningar som reglerar företagets verksamhet, företagets bolagsordning, stadgar eller reglemente eller interna instruktioner som har sin grund i en författning som reglerar företagets verksamhet, ska Finansinspektionen ingripa.

Finansinspektionen ska då

- utfärda ett föreläggande att inom en viss tid begränsa eller minska riskerna i rörelsen i något avseende, begränsa eller helt avstå från utdelning eller räntebetalningar eller vidta någon annan åtgärd för att komma till rätta med situationen,

- meddela ett förbud att verkställa beslut, eller

- göra en anmärkning.

Om överträdelsen är allvarlig, ska företagets tillstånd återkallas eller, om det är tillräckligt, varning meddelas.

Finansinspektionen ska även ingripa genom att utfärda ett föreläggande i enlighet med andra stycket om det är sannolikt att ett värdepappersbolag inom tolv månader inte längre kommer att uppfylla sina skyldigheter enligt denna lag eller andra författningar som reglerar bolagets verksamhet.

I fråga om återkallelse av tillstånd för leverantörer av datarapporteringstjänster gäller bestämmelserna i artikel 27e i förordningen om marknader för finansiella instrument. Innan ett tillstånd återkallas enligt artikel 27e.1 a i förordningen på grund av att en leverantör har förklarat sig avstå från tillståndet eller inte har tillhandahållit några tjänster under de föregående sex månaderna, får Finansinspektionen först pröva om det finns skäl att ingripa mot leverantören enligt detta kapitel och, om det finns sådana skäl, besluta om ett ingripande.

Paragrafen innehåller bestämmelser om ingripande. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen i *första stycket* är en följd av att centrala motparter inte längre ska behandlas som clearingbolag.

4 § Om någon som ingår i styrelsen för ett värdepappersbolag, en börs *eller* en leverantör av datarapporteringstjänster som Finansinspektionen har tillsyn över eller är verkställande direktör inte uppfyller de krav som anges i 3 kap. 1 § första stycket 5, 12 kap. 2 § 4 och 19 kap. 3 § 4 och artikel 27f i förordningen om marknader för finansiella instrument, ska Finansinspektionen återkalla företagets tillstånd. Detta får dock göras bara om inspektionen först har beslutat att påtala för

företaget att personen eller personerna inte uppfyller kraven och om denne eller dessa, sedan en av inspektionen bestämd tid om högst tre månader har gått, fortfarande finns kvar i styrelsen eller som verkställande direktör.

Första stycket gäller också om styrelsen i sin helhet inte uppfyller de krav som anges i 3 kap. 1 § 6 och 12 kap. 2 § 5 och artikel 27f i förordningen om marknader för finansiella instrument.

I stället för att återkalla tillståndet, får Finansinspektionen besluta att en styrelseledamot eller verkställande direktör inte längre får vara det. Inspektionen får då förordna en ersättare. Ersättarens uppdrag gäller till dess företaget har utsett en ny styrelseledamot eller verkställande direktör.

Det som sägs i första och tredje styckena om verkställande direktör ska tillämpas även på en ställföreträdare för verkställande direktör.

Paragrafen innehåller bestämmelser om ingripande mot styrelseledamöter och verkställande direktör. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen i *första stycket* är en följd av den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

5 § Finansinspektionen ska återkalla tillståndet för ett svenskt värdepappersinstitut eller en börs om

1. företaget har fått tillståndet genom att lämna falska uppgifter eller på något annat otillbörligt sätt,

2. företaget inte inom ett år från det att tillstånd beviljades har börjat driva sådan rörelse som tillståndet avser,

3. företaget har förklarat sig avstå från tillståndet,

4. företaget under en sammanhängande tid av sex månader inte har drivit sådan rörelse som tillståndet avser, eller

5. när det är fråga om svenska aktiebolag som har beviljats tillstånd att driva en reglerad marknad, bolagets egna kapital understiger två tredjedelar av det registrerade aktiekapitalet och bristen inte har täckts inom tre månader från det att den blev känd för bolaget.

Om ett företags tillstånd ska återkallas på grund av sådana omständigheter som avses i första stycket 3–5, får Finansinspektionen, innan tillståndet återkallas, först pröva om det finns skäl att ingripa mot företaget enligt detta kapitel och, om det finns sådana skäl, besluta om ett ingripande.

I de fall som avses i första stycket 1, 2, 4 och 5 får i stället varning meddelas om det är tillräckligt.

Vid tillämpningen av första stycket 5 ska det egna kapitalet beräknas enligt 25 kap. 14 § aktiebolagslagen (2005:551).

Om ett värdepappersinstitut eller en börs tillstånd återkallas, ska Finansinspektionen underrätta Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om återkallelse av tillstånd. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen i *första stycket* är en följd av den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

8 § Finansinspektionen får besluta att ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en leverantör av datarapporteringstjänster eller en svensk *central motpart* ska betala en sanktionsavgift om företaget har meddelats beslut om

– anmärkning eller varning enligt 1 §,

– återkallelse enligt 5 § första stycket 1, eller

– varning enligt 5 § första stycket 1 och 5 jämfört med tredje stycket.

Detsamma gäller om en leverantör av datarapporterings tjänster har meddelats beslut om återkallelse enligt artikel 27c.1 b i förordningen om marknader för finansiella instrument.

Paragrafen innehåller bestämmelser om sanktionsavgift. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen i *första stycket* är en följd av att centrala motparter inte längre ska behandlas som clearingbolag.

9 § Sanktionsavgiften för ett svenskt värdepappersinstitut, en börs, en leverantör av datarapporterings tjänster eller en svensk *central motpart* ska fastställas till högst det högsta av

1. ett belopp som per den 2 juli 2014 i kronor motsvarade fem miljoner euro,
2. tio procent av företagets omsättning eller, i förekommande fall, motsvarande omsättning på koncernnivå närmast föregående räkenskapsår, eller
3. två gånger den vinst som företaget gjort till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa.

Sanktionsavgiften får inte bestämmas till ett lägre belopp än 5 000 kronor. Om överträdelsen har skett under företagets första verksamhetsår eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfälliga, får omsättningen uppskattas.

För värdepappersinstitut får avgiften inte vara så stor att institutet därefter inte uppfyller kraven i 8 kap. 3 § denna lag eller 6 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.

Avgiften tillfaller staten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om en sanktionsavgifts storlek. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen i *första stycket* är en följd av att centrala motparter inte längre ska behandlas som clearingbolag.

11 § Om ett svenskt värdepappersinstitut, en börs eller en svensk *central motpart* inte lämnar de upplysningar som föreskrivits med stöd av 23 kap. 15 § 1 i tid, får Finansinspektionen besluta att företaget skall betala en förseningsavgift med högst 100 000 kronor.

Avgiften tillfaller staten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om förseningsavgift. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen i *första stycket* är en följd av att centrala motparter inte längre ska behandlas som clearingbolag.

16 § Om ett utländskt företag som har tillstånd att driva en reglerad marknad från filial i Sverige har överträtt en bestämmelse i denna lag eller andra författningar som reglerar företagets verksamhet i Sverige, gäller 1, 2, 2 a, 8, 9 och 10 §§.

Om ett utländskt företag som driver en reglerad marknad i ett annat land inom EES när det vidtar åtgärder i Sverige för att underlätta för deltagare på distans att få tillträde till den reglerade marknaden, överträder denna lag eller en föreskrift som meddelats med stöd av lagen, ska det som anges i 13 § om utländska värdepappersföretag gälla även för företaget.

Paragrafen innehåller bestämmelser om ingripande mot utländska företag som driver en reglerad marknad. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen i *första stycket* är en följd av den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.
2. Bestämmelserna i 25 kap. i den äldre lydelsen gäller fortfarande för överträdelser som har skett före ikraftträdandet.

Övervägandena finns i avsnitt 10.

I *punkt 1* anges när lagen träder i kraft.

I *punkt 2* tydliggörs att de äldre bestämmelserna om ingripande fortfarande gäller för överträdelser som har skett före den 1 juli 2023.

12.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.

3 § Om rätt för vissa utländska företag att driva verksamhet i Sverige finns särskilda bestämmelser, nämligen

1. för kreditinstitut 4 kap. 1, 2 och 4–6 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
2. för värdepappersföretag 4 kap. 1 och 4 §§ lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
3. för finansiella institut 4 kap. 3 § lagen om bank- och finansieringsrörelse,
4. för utländska försäkringsgivare lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige,
5. för börser 12 kap. 9 § lagen om värdepappersmarknaden,
6. för förvaltningsbolag och fondföretag 1 kap. 6–7, 10 och 11 §§ lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
7. för utgivare av elektroniska pengar 3 kap. 26–28 §§ lagen (2011:755) om elektroniska pengar,
8. för utländska försäkringsförmedlare 3 kap. lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution,
9. för företag som tillhandahåller betaltjänster 3 kap. 26 och 27 §§ lagen (2010:751) om betaltjänster,
10. för utländska AIF-förvaltare 5 kap. lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,
11. för företag som driver verksamhet med konsumentkrediter 2 och 8 §§ lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter,
12. för företag som driver verksamhet med bostadskrediter 2 kap. 7 § och 3 kap. 6 och 7 §§ lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter, *och*
13. *för clearingbolag 1 kap. 2 § och 2 kap. 1 § lagen (0000:000) om clearing och avveckling av betalningar.*

Paragrafen innehåller bestämmelser om utländska filialers verksamhet i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen i *första stycket 5* och den nya *punkt 13* är en följd av den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

12 § Den verkställande direktörens förvaltning och filialens räkenskaper ska granskas av minst en auktoriserad revisor eller godkänd revisor, om verksamheten i Sverige uppfyller mer än ett av de villkor som anges i 2 § andra stycket revisionslagen (1999:1079).

Förvaltningen och räkenskaperna ska, även om villkoren i första stycket inte är uppfyllda, granskas av minst en revisor, om verksamheten omfattas av

- lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige,
- lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
- lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
- lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
- lagen (2010:751) om betaltjänster,
- lagen (2011:755) om elektroniska pengar,
- lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder, *eller*
- *lagen (0000:000) om clearing och avveckling av betalningar.*

I fall som avses i andra stycket ska revisorn ha den kompetens som enligt lag gäller för revisorn i ett svenskt företag av motsvarande slag som driver angiven verksamhet.

Till revisor får även utses ett registrerat revisionsbolag. Dessutom får en eller flera revisorssuppleanter utses.

Verkställande direktören ska se till att en revisor utses och att denne inom tre månader efter räkenskapsårets slut för granskning får redovisningshandlingarna i original eller bestyrkt kopia.

Paragrafen innehåller bestämmelser om revision. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Andra styckets sista strecksats, som är ny, är en följd av den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

12.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti

9 § Ersättning enligt garantin betalas av garantimyndigheten.

Ersättningar ska, om inget annat följer av 9 a eller 9 b §, göras tillgängliga för insättarna inom sju arbetsdagar från det att

1. Finansinspektionen meddelar ett sådant beslut som avses i 8 § första stycket 1,
2. institutet försätts i konkurs, eller
3. en myndighet som avses i 8 § andra stycket förklarat att insättningar hos institutet är indisponibla.

Utbetalning får göras på det sätt som garantimyndigheten anser är lämpligt. Garantimyndigheten får i detta syfte öppna ett konto i insättarens namn i ett kreditinstitut eller hämta uppgifter från ett kreditinstitut eller *ett clearingbolag* om konto i ett kreditinstitut till vilket utbetalning av ersättning kan göras.

Paragrafen innehåller bestämmelser om utbetalningar från insättningsgarantin. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen i *andra stycket* är en följd av den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar. Ändringen innebär att centrala motparter inte längre omfattas av kravet, eftersom de inte bedriver clearing eller avveckling av betalningar.

12.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument

3 kap.

2 § Ett kontoförande institut får vidta registreringsåtgärder för egen räkning.

En svensk värdepapperscentral får *ge* följande juridiska personer rätt att som kontoförande institut vidta registreringsåtgärder för *någon* annans räkning:

1. Riksbanken och andra centralbanker,
 2. svenska och utländska *centrala motparter och clearingbolag*,
 3. värdepapperscentraler samt sådana värdepapperscentraler från tredjeland som är erkända enligt artikel 25 i förordningen om värdepapperscentraler, i den ursprungliga lydelsen,
 4. värdepappersinstitut samt utländska företag som i sitt hemland får driva värdepappersrörelse,
 5. fondbolag och förvaltningsbolag enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder, när det gäller fondandelar, och
 6. AIF-förvaltare som avses i 3 kap. 1 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder och utländska EES-baserade AIF-förvaltare som i sitt hemland har tillstånd som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU av den 8 juni 2011 om förvaltare av alternativa investeringsfonder samt om ändring av direktiv 2003/41/EG och 2009/65/EG och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 1095/2010, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU, när det gäller andelar eller aktier i företag för kollektiva investeringar.
- Utländska företag som avses i andra stycket 2 och 4 ska i hemlandet stå under betryggande tillsyn av en myndighet eller något annat behörigt organ.

Paragrafen innehåller bestämmelser om registreringsåtgärder. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen i *andra stycket 2* är en följd av den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

12.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden

2 § I denna lag avses med

administratör: ett företag som är ansvarigt för verksamheten i ett avvecklingssystem; företaget anses som deltagare i systemet,

anmält avvecklingssystem: ett avvecklingssystem som en stat inom EES har anmält till Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten eller till Eftas övervakningsmyndighet, eller ett likställt avvecklingssystem,

central motpart: detsamma som i 1 kap. 4 b § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

clearingbolag: detsamma som i 1 kap. 1 § lagen (0000:000) om clearing och avveckling av betalningar,

EES: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

kollektivt obeståndsförfarande: konkurs, företagsrekonstruktion eller annat därmed jämförbart förfarande,

likställt avvecklingssystem: ett avvecklingssystem som Finansinspektionen enligt 9 a § har beslutat att likställa med ett avvecklingssystem som en stat inom EES har anmält till Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten eller till Eftas övervakningsmyndighet,

samverkande system: två eller flera anmälda avvecklingssystem vars administratörer har ingått ett ömsesidigt arrangemang som innebär att överföringsuppdrag verkställs mellan systemen, och

värdepapperscentral: detsamma som i artikel 2.1.1 i förordning (EU) nr 909/2014, i den ursprungliga lydelsen.

Paragrafen innehåller definitioner. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Den nya definitionen av *central motpart* är en följd av att centrala motparter inte längre ska behandlas som clearingbolag.

Ändringen av definitionen av *clearingbolag* är en följd av den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

4 § Ett avvecklingssystem ska ha en administratör.

Administratör i ett avvecklingssystem får vara

1. *central motpart och clearingbolag*,
2. svensk värdepapperscentral,
3. företag med tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, samt
4. företag med tillstånd enligt 2 kap. 1 § 1, 2, 4, 8 eller 9 lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

Särskilda regler om driften av avvecklingssystem för värdepapper finns i artikel 18.2 i förordning (EU) nr 909/2014.

Paragrafen innehåller bestämmelser om administratörer av avvecklingssystem. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen i *andra stycket 1* är en följd av den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

6 § Ett avvecklingssystem som uppfyller kraven i 5 och 8 §§ samt administreras av en *central motpart*, ett *clearingbolag* eller en svensk värdepapperscentral ska godkännas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om godkännande av avvecklingssystem. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen är en följd av den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

8 § Deltagare i ett avvecklingssystem får vara

1. Riksbanken och andra centralbanker,
2. Riksgäldskontoret och utländska offentliga institutioner som i sitt hemland driver verksamhet som är jämförbar med kontorets,
3. *centrala motparter och clearingbolag*,
4. svenska värdepapperscentraler,
5. företag som har tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
6. företag som har tillstånd enligt 2 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
7. utländska företag som i hemlandet driver sådan verksamhet som avses i 3–6,
8. andra juridiska personer som för egen räkning avvecklar förpliktelser att leverera finansiella instrument i systemet, och

9. clearingmedlemmar som avses i förordning (EU) nr 648/2012.

Utländska företag som avses i första stycket 7 ska i hemlandet stå under betryggande tillsyn av en myndighet eller något annat behörigt organ.

Paragrafen innehåller bestämmelser om deltagare i avvecklingssystem. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen i *första stycket 3* är en följd av den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.

13 a § En administratör, dock inte en central motpart, som ställer säkerhet till en annan administratör genom pantavtal med anledning av ett samverkande system får inte medge panthavaren rätt att förfoga över panten på annat sätt än att panthavaren får realisera den på grund av pantsättarens konkurs eller avtalsbrott.

Om säkerhetsställandet i stället görs genom en säkerhetsöverlåtelse (återköpsavtal), ska den säkerhetsställande administratören se till att den överlåtna egendomen eller motsvarande egendom återförs till administratören om förvärvaren försätts i konkurs.

Paragrafen innehåller bestämmelser om säkerheter vid samverkande system. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen i *första stycket* är en följd av att det införs en definition av central motpart (2 §).

16 § Godkännande av ett avvecklingssystem ska återkallas av Finansinspektionen om

1. administratörens tillstånd *som central motpart enligt förordning (EU) nr 648/2012*, för clearingverksamhet enligt *lagen (0000:000) om clearing och avveckling av betalningar* eller auktorisation som värdepapperscentral enligt förordning (EU) nr 909/2014 har återkallats,

2. administratörens tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse enligt *lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse* eller tillstånd enligt 2 kap. 1 § 1, 2, 4, 8 eller 9 *lagen om värdepappersmarknaden* har återkallats, eller

3. avvecklingssystemet inte längre uppfyller kraven i denna lag.

Finansinspektionen ska omedelbart underrätta Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten samt Eftas övervakningsmyndighet om återkallelsen.

Om det är tillräckligt får inspektionen i de fall som anges i första stycket 3 meddela varning i stället för att återkalla godkännandet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om återkallelse av godkännande av ett avvecklingssystem. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen i *första stycket 1* är en följd av den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar och att centrala motparter inte längre ska behandlas som clearingbolag.

12.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag

2 § I denna lag avses med

1. försäkringsföretag:

a. försäkringsaktiebolag, ömsesidigt försäkringsbolag och försäkringsförening som omfattas av försäkringsrörelselagen (2010:2043), och

b. tjänstepensionsaktiebolag, ömsesidigt tjänstepensionsbolag och tjänstepensionsförening som omfattas av lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,

2. kreditinstitut: bankaktiebolag, sparbank och medlemsbank samt kreditmarknadsföretag enligt 1 kap. 5 § 14 lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

3. finansiellt företag: de företag som anges i 1 och 2 samt

a. värdepappersbolag enligt 1 kap. 4 b § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

b. fondbolag enligt 1 kap. 1 § första stycket 8 lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

c. börs enligt 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden,

d. svensk *central motpart* enligt 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden,

e. värdepapperscentral enligt 1 kap. 3 § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument,

f. AIF-förvaltare som har tillstånd enligt 3 kap. 1 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder, och

g. svenskt *clearingbolag* enligt 1 kap. 1 § lagen (0000:000) om *clearing* och *avveckling* av *betalningar*,

4. koncern: detsamma som i 1 kap. 11 och 12 §§ aktiebolagslagen (2005:551), varvid vad som sägs om moderbolag tillämpas även på andra juridiska personer än aktiebolag.

Paragrafen innehåller definitioner. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen i *punkt 2 d* är en följd av att centrala motparter inte längre ska behandlas som *clearingbolag*.

Punkt 2 g, som är ny, är en följd av den nya lagen om *clearing* och *avveckling* av *betalningar*.

12.8 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

30 kap.

5 § Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i ett ärende hos en statlig myndighet om innehav av

1. aktier i bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag, värdepappersbolag, fondbolag, försäkringsaktiebolag eller tjänstepensionsaktiebolag,

2. andelar i medlemsbank eller kreditmarknadsförening, eller

3. aktier eller andelar i börs, *central motpart*, *clearingbolag*, svensk värdepapperscentral, betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar eller företag som driver verksamhet enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter eller lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter.

Sekretessen gäller inte beslut av myndigheten och inte heller för uppgift från en annan myndighet om uppgiften inte är sekretessreglerad där.

För uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

Paragrafen innehåller bestämmelser om sekretess vid ägarprövning i finansiella företag. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen i *första stycket 3* är en följd av att den nya lagen om *clearing* och *avveckling* av *betalningar*.

12 d § Sekretess enligt 10 § hindrar inte att uppgifter om insättare och deras insättningar lämnas till ett kreditinstitut eller *ett clearingbolag*, om uppgiften behövs för att förbereda eller genomföra utbetalningen av ersättningen.

Paragrafen innehåller sekretessbrytande bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen är en följd av den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar. Ändringen innebär att centrala motparter inte längre omfattas av bestämmelsen, eftersom de inte bedriver clearing och avveckling av betalningar.

12.9 Förslag till lag om ändring i lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna

3 § I databasen får sådana uppgifter behandlas som har samlats in med stöd av

1. 6 kap. 9 § första och andra styckena lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank,
2. 9 kap. 3 § första stycket lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument,

3. 10 kap. 2 § första stycket lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
4. 13 kap. 3 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
5. 8 kap. 5 § första stycket lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution,
6. 5 kap. 10 och 11 §§ lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat,

7. 23 kap. 2 § första stycket lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
8. 8 kap. 2 § lagen (2010:751) om betaltjänster,
9. 17 kap. 5 § försäkringsrörelselagen (2010:2043),
10. 5 kap. 2 § lagen (2011:755) om elektroniska pengar,
11. 13 kap. 6 § första stycket lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

12. 6 kap. 1 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag,

13. 6 kap. 2 § lagen (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet,

14. 14 kap. 5 § lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,
15. artiklarna 394, 415, 416, 430–430b och 451 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012,

16. artiklarna 54 och 55 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/2033 av den 27 november 2019 om tillsynskrav för värdepappersföretag och om ändring av förordningarna (EU) nr 1093/2010, (EU) nr 575/2013, (EU) nr 600/2014 och (EU) nr 806/2014, och

17. 5 kap. 2 § första stycket lagen (0000:000) om clearing och avveckling av betalningar.

Paragrafen innehåller bestämmelser om databasens innehåll. Övervägandena finns i avsnitt 9.1.

Punkt 17, som är ny, innebär att uppgifter som samlats in med stöd av 5 kap. 2 § lagen om clearing och avveckling av betalningar får behandlas i databasen och är en följd av att clearingorganisationer inte längre omfattas av punkt 7.

4 § Uppgifter som avses i 3 § 1–13 och 17 får behandlas i databasen endast om de har samlats in med stöd av föreskrifter om periodisk rapportering.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att vissa uppgifter får behandlas i databasen bara om de har samlats in med stöd av föreskrifter om periodisk rapportering.

Ändringen innebär att uppgifter som samlats in med stöd av 5 kap. 2 § lagen om clearing och avveckling av betalningar får behandlas i databasen bara om de har samlats in med stöd av 7 kap. 1 § samma lag och är en följd av den nya lydelsen av 3 §.

12.10 Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning

2 kap.

9 § Med finansiellt företag avses i 7 och 8 §§

1. ett svenskt företag som är
 - a) AIF-förvaltare som har tillstånd enligt 3 kap. 1 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,
 - b) börs enligt 1 kap. 4 b § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
 - c) *central motpart* enligt 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden,
 - d) fondbolag enligt 1 kap. 1 § första stycket 8 lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
 - e) försäkringsföretag som omfattas av försäkringsrörelselagen (2010:2043) eller tjänstepensionsföretag som omfattas av lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,
 - f) kreditinstitut enligt 1 kap. 5 § 10 lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
 - g) värdepappersbolag enligt 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden, eller
 - h) värdepapperscentral enligt 1 kap. 3 § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, och
2. ett utländskt företag som hör hemma utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som, efter tillstånd från Finansinspektionen, från filial i Sverige driver motsvarande verksamhet som ett företag som avses i 1.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att finansiella företag som är verksamma på värdepappersmarknaden ska tillhandahålla rapporteringssystem för anställda som vill göra anmälningar om misstänkta överträdelser av EU:s marknadsmissbruksförordning. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen i *första stycket 1 c)* innebär att clearingbolag inte längre omfattas av kravet, eftersom bolagen inte är verksamma på värdepappersmarknaden (prop. 2016/17:22 s. 318).

12.11 Förslaget till lag om ändring i lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion

1 kap.

2 § Lagen gäller inte för gäldenärer som är

1. kreditinstitut,
2. försäkringsföretag,
3. tjänstepensionsföretag,
4. värdepappersbolag,
5. *centrala motparter eller clearingbolag*,
6. värdepapperscentraler, eller
7. finansiella institut eller holdingföretag som är försatta i resolution enligt lagen

(2015:1016) om resolution.

Lagen gäller inte heller för sådana gäldenärer där staten, en kommun, en region eller ett kommunalförbund har ett bestämmande inflytande i verksamheten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att vissa gäldenärer är undantagna från lagens tillämpningsområde.

Ändringen i *första stycket 5* är en följd av den nya lagen om clearing och avveckling av betalningar.